

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030 dla Miasta i Gminy Pińczów”

Pińczów 2025

**Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do
roku 2030 dla Miasta i Gminy Pińczów”**

opracowany przez:

PPUH „BaSz” mgr inż. Bartosz Szymusik

26-200 Końskie ul. Polna 72

tel./fax: 41 372 49 75

e-mail: basz@post.pl

www.basz.pl

przy współpracy:

Urzędu Miejskiego w Pińczowie

Spis treści

Spis treści	3
Spis tabel.....	6
Spis wykresów	7
Spis rysunków	7
PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA.....	8
PODSTAWY I CEL OPRACOWANIA.....	9
METODYKA OPRACOWANIA PROGRAMU.....	10
I. GMINA PIŃCZÓW	12
1.1. Ogólna charakterystyka	12
1.1.1. Dane administracyjne.....	12
1.1.2. Rzeźba terenu i geologia	14
1.1.3. Warunki klimatyczne	15
1.1.4. Hydrografia.....	15
1.2. Uwarunkowania społeczne i gospodarcze miasta i gminy Pińczów	16
1.2.1. Demografia	16
1.2.2. Mieszkalnictwo	18
1.2.3. Infrastruktura techniczna	19
1.2.4. Gospodarka	22
1.2.5. Rolnictwo.....	23
1.2.6. Energia odnawialna	24
II. DZIAŁANIA SAMORZĄDU W LATACH 2020-2023	28
2.1. Dochody i wydatki budżetu gminy	28
2.2. Dotychczasowe działania z zakresu ochrony środowiska i ocena realizowanej polityki ekologicznej gminy	29
III. OCENA STANU ŚRODOWISKA W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH PRZYSZŁEJ INTERWENCJI.....	30
3.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	30
3.1.1. Przepisy prawne	30
3.1.2. Źródła zanieczyszczeń powietrza.....	30
3.1.3. Pomiary zanieczyszczenia powietrza.....	31
3.1.4. Podsumowanie	35
3.2. Zagrożenia hałasem	35
3.2.1. Źródła hałasu	36
3.2.2. Pomiary hałasu	38

3.2.3. Podsumowanie	38
3.3. Pola elektromagnetyczne	38
3.4. Gospodarowanie wodami.....	39
3.4.1. Wody powierzchniowe.....	39
3.4.2. Wody podziemne	44
3.4.3. Gospodarka wodno – ściekowa.....	47
3.4.3.3. Główne źródła zanieczyszczeń	48
3.4.3.4. Podsumowanie	49
3.5. Surowce mineralne	49
3.6. Gleby.....	50
3.6.1. Typy gleb	50
3.6.2. Użytkowanie rolnicze gleb.....	51
3.6.4. Podsumowanie	51
3.7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	52
3.7.1. Odpady komunalne	52
3.7.2. Odpady niebezpieczne	54
3.7.3. Odpady z sektora gospodarczego.....	55
3.7.4. Podsumowanie	55
3.8. Zasoby przyrodnicze	55
3.8.1. Stan zasobów przyrody	55
3.8.2. Obszary chronione lub cenne przyrodniczo	56
3.8.3. Podsumowanie	65
3.9. Zagrożenia poważnymi awariami	65
IV. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	67
V. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	72
5.1. Zagrożenia pożarowe.....	72
5.2. Zagrożenia naturalne	72
5.3. Zagrożenie powodzią.....	73
5.4. Susze	73
5.5. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w poszczególnych obszarach interwencji	73
VI. DZIAŁANIA EDUKACYJNE	75
VII. MONITORING ŚRODOWISKA.....	77
XIII. ANALIZA ZGODNOŚCI PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE KRAJOWYM, WOJEWÓDZKIM I POWIATOWYM	80

8.1. Analiza zgodności programu z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym	80
8.2. Analiza zgodności programu z dokumentami strategicznymi na poziomie wojewódzkim.....	86
8.3. Analiza zgodności programu z dokumentami strategicznymi na poziomie powiatowym	90
8.4. Analiza zgodności programu z dokumentami strategicznymi na poziomie gminnym	91
IX. ANALIZA SWOT	92
X. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI ORAZ ZADANIA I ICH FINANSOWANIE	95
XI. ZARZĄDZANIE OCHRONĄ ŚRODOWISKA.....	116
11.1. Ogólne zasady zarządzania ochroną środowiska	116
11.2. Propozycje rozwiązań służących zapobieganiu, ograniczaniu lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją projektu POŚ.....	116
XII. WDRAŻANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY PIŃCZÓW...	119
12.1. Środki finansowe na realizację "Programu..."	119
XIII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	122

Spis tabel

Tabela 1. Liczba ludności gminy na przestrzeni lat 2020-2023	16
Tabela 2. Gęstość zaludnienia w latach 2020-2023	16
Tabela 3. Ludność Miasta i Gminy Pińczów według ekonomicznych grup wiekowych w latach 2020-2023	17
Tabela 4. Wielkość zasobów mieszkaniowych w gminie Pińczów w latach 2020-2023	19
Tabela 5. Budownictwo mieszkaniowe na terenie gminy w latach 2020-2023	19
Tabela 6. Standardy zaspokajania potrzeb w zakresie mieszkalnictwa – tabela porównawcza (dane z 2023r.) ..	19
Tabela 7. Wyposażenie mieszkań w gminie w instalacje techniczno-sanitarne (GUS, 2023)	19
Tabela 8. Stan sieci wodociągowej w gminie Pińczów w latach 2020-2023	20
Tabela 9. Eksploatacja sieci wodociągowej w gminie Pińczów w latach 2020-2023	20
Tabela 10. Stan sieci kanalizacyjnej w gminie Pińczów w latach 2020-2023	20
Tabela 11. Dane o działalności oczyszczalni ścieków w gminie Pińczów	20
Tabela 12. Sieć gazowa na terenie gminy Pińczów	21
Tabela 13. Nowo zarejestrowane oraz wyrejestrowane podmioty gospodarcze w gminie Pińczów w latach 2020-2023	22
Tabela 14. Podmioty gospodarki narodowej w gminie Pińczów według sekcji w 2023r.	22
Tabela 15. Podmioty gospodarcze na terenie gminy Pińczów – dane za 2023 rok.....	23
Tabela 16. Zestawienie podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy Pińczów w 2023 roku według wielkości, tj. zatrudnionych osób	23
Tabela 17. Gospodarstwa rolne według grup obszarowych	24
Tabela 18. Użytkowanie gruntów na terenie gminy Pińczów	24
Tabela 19. Dochody i wydatki budżetu gminy Pińczów w latach 2020-2023.....	28
Tabela 20. Dochody i wydatki z budżetu gminy Pińczów w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2020-2023 ..	28
Tabela 21. Ważniejsze inwestycje w zakresie ochrony środowiska realizowane w Gminie Pińczów	29
Tabela 22. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny	31
Tabela 23. Klasy stref i oczekiwane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy ..	32
Tabela 24. Klasy stref i oczekiwane działania w zależności od poziomów stężeń ozonu, z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego	32
Tabela 25. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (z uwzględnieniem krajowych norm dla uzdrowisk).....	33
Tabela 26. Klasyfikacja strefy świątokrzyskiej według parametrów, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla ochrony roślin.....	33
Tabela 27. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku	36
Tabela 28. Pomiary promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy Pińczów	39
Tabela 29. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych obejmujących teren gminy Pińczów	42
Tabela 30. Charakterystyka JCWPd obejmujących teren gminy Pińczów	45
Tabela 31. Klasyfikacja stanu wód podziemnych	46
Tabela 32. Wyniki badań wód podziemnych przeprowadzonych w punktach pomiarowych w m. Chroberz (gm. Złota) i w m. Michałów (gm. Michałów)	46
Tabela 33. Sieć rozdzielcza wodociągowa i kanalizacyjna na 100 km ² w roku 2023	47
Tabela 34. Korzystający z instalacji (%) ogółu ludności gminy w roku 2023	48
Tabela 35. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w gminie Pińczów w latach 2020-2023.....	48
Tabela 36. Zasoby kopalin w gminie Pińczów	50
Tabela 37. Ilość odpadów zebranych z terenu Gminy Pińczów w latach 2021-2023 (odpady zebrane w gminie) ..	53
Tabela 38. Ilość odpadów zebranych z terenu Gminy Pińczów w latach 2021-2023 (odpady zebrane w PSZOK) ..	54
Tabela 39. Ilość odpadów zebranych z terenu Gminy Pińczów w latach 2021-2023 (odpady zebrane w punktach skupu).....	54
Tabela 40. Ilość zebranych odpadów azbestowych w gminie Pińczów w latach 2020-2023	55
Tabela 41. Lesistość gminy Pińczów w latach 2020-2023	56
Tabela 42. Tereny zieleni w gminie Pińczów w latach 2020-2023	56

Tabela 43. Negatywne konsekwencje zmian klimatu określone w Polityce Ekologicznej Państwa 2030	68
Tabela 44. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w poszczególnych obszarach interwencji na terenie gminy Pińczów	73
Tabela 45. Działania edukacyjne w poszczególnych obszarach interwencji na terenie Gminy Pińczów	75
Tabela 46. Harmonogram działań monitorujących "Program..."	77
Tabela 47. Wskaźniki monitorowania "Programu..."	78
Tabela 48. Zadania zaplanowane w POŚ powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w krajowych dokumentach strategicznych	80
Tabela 49. Zadania zaplanowane w POŚ powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w wojewódzkich dokumentach strategicznych	86
Tabela 50. Zadania zaplanowane w POŚ powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w powiatowych dokumentach strategicznych	90
Tabela 51. Analiza SWOT w poszczególnych obszarach interwencji	92
Tabela 52. Cele, kierunki interwencji oraz zadania	96
Tabela 53. Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem planowanych do realizacji w latach 2025-2032	106

Spis wykresów

Wykres 1. Dynamika zmian liczby mieszkańców miasta i gminy Pińczów w latach 2020-2023	17
Wykres 2. Ludność miasta i gminy Pińczów według ekonomicznych grup wiekowych	17
Wykres 3. Wskaźniki przyrostu naturalnego i salda migracji w liczbach naturalnych na terenie gminy Pińczów w latach 2020-2023	18
Wykres 4. Dochody i wydatki budżetu gminy Pińczów	28
Wykres 5. Stosunek długości sieci wodociągowej do długości sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Pińczów w latach 2020-2023	48

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie administracyjne Gminy Pińczów w powiecie pińczowskim	12
Rysunek 2. Mapa Gminy Pińczów	13
Rysunek 3. Jednolite części wód powierzchniowych obejmujące teren gminy Pińczów	41
Rysunek 4. Lokalizacja gminy Pińczów względem Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 409 Niecka Miechowska (SE)	44

PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030 dla Miasta i Gminy Pińczów” zwany dalej „Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów”.

Podstawą prawną opracowania Programu Ochrony Środowiska jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 54 ze zm.), a w szczególności:

- Art. 17. 1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1.
- Art. 18. 1. Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy. 2. Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

W programie uwzględnione zostały wymagania także innych dokumentów strategicznych wyższego szczebla (powiatowych, wojewódzkich i krajowych), określono rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

„Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów...” stanowi opracowanie, które ma za zadanie umożliwienie kompleksowego i efektywnego zarządzania ochroną środowiska. Ma on zapewnić niezbędną koordynację działań proekologicznych w gminie, przyczynić się do rozwiązania istniejących problemów w tym zakresie, a także ukierunkować podejmowane przeciwdziałania mogącym pojawić się w przyszłości zagrożeniom.

W "Programie..." uwzględniono zagadnienia z zakresu ochrony środowiska i dziedzin bezpośrednio powiązanych, co powinno dopomóc we właściwym ukierunkowaniu działań zmierzających do zrównoważonego rozwoju gminy.

PODSTAWY I CEL OPRACOWANIA

Powszechne zainteresowanie problematyką ochrony środowiska wymaga opracowywania syntetycznych dokumentów, które zbierają informacje o stanie środowiska przyrodniczego oraz wyznaczają konkretne kierunki działań, prowadzące w konsekwencji do zrównoważonego rozwoju obszaru. Bardzo ważne jest, aby prowadzić ciągłą aktualizację zamierzonych celów, dostosowywać je do aktualnej sytuacji i badać ich stopień wykonania.

Sporządzanie Programów Ochrony Środowiska dla kolejnych szczebli administracji samorządowej, umożliwi najbardziej efektywną ochronę środowiska przyrodniczego. Ochrona środowiska przyrodniczego jest jedną z głównych dróg do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, czyli osiągnięcia ładu ekologicznego, społecznego, ekonomicznego (gospodarczego) oraz przestrzennego.

Celem aktualizacji Programu jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego gminy Pińczów. Zawarte w nim rozwiązania organizacyjne oraz logistyczno-techniczne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi.

Najistotniejsze cele i kierunki działań w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego i ochrony środowiska określone dla gminy Pińczów dotyczą:

- racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych (zmniejszenia zużycia energii, surowców i materiałów, wzrostu udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych),
- ochrony powietrza (zapewnienia wysokiej jakości powietrza, redukcji emisji gazów i pyłów),
- ochrony przed hałasem (zminimalizowania uciążliwego hałasu),
- ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
- ochrony wód (zapewnienia odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacji zużycia wody, właściwej gospodarki wodno-ściekowej),
- ochrony gleb,
- ochrony zasobów przyrodniczych (zachowania zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem ich różnorodności oraz rozwoju zasobów leśnych, racjonalnej eksploatacji lasów),
- prowadzenia skutecznej akcji edukacyjno-informacyjnej, gwarantującej powodzenie realizacji wyżej wymienionych działań.

METODYKA OPRACOWANIA PROGRAMU

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów został opracowany zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz „Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” wydanymi przez Ministerstwo Środowiska w 2015 roku i Załącznikiem do ww. wytycznych opracowanym w styczniu 2020 r.

Program stanowi szczegółową diagnozę stanu środowiska przyrodniczego, określając szanse i zagrożenia, przedstawia konkretne działania zmierzające do poprawy jego stanu. Dokument ten ustala również harmonogram realizacji zaplanowanych działań oraz przedstawia prognozę dalszych zmian w środowisku przyrodniczym gminy w odniesieniu do regionu i kraju.

Przy opracowywaniu Programu korzystano z zapisów zawartych w niżej wymienionych dokumentach:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności;
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej;
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku;
- Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”;
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030;
- Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030;
- Polityka energetyczna Polski do 2040 roku;
- Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030r. oraz 2040 r.) – inaczej aKPOP;
- Plan Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły;
- Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju;
- Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych;
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;
- Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów;
- Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032;
- Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej;
- Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej;
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+;
- Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego 2030, Kielce 2023;
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Świętokrzyskiego 2023-2028, Kielce 2023;
- Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych (Uchwała Nr XXII/291/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020r.) oraz uchwała nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca

2020r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

- Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa świętokrzyskiego, Kielce 2024r.
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pińczowskiego
- Ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027– ewaluacja ex-ante, Luty 2024
- Strategia rozwoju Miasta i Gminy Pińczów na lata 2022-2030, Grudzień 2022
- Strategia terytorialna, Partnerstwo Ponidzie,
- Dokumenty strategiczne Miasta i Gminy Pińczów

Niniejszy Program opiera się na dostępnej bazie danych GUS, GDOŚ w Warszawie, WIOŚ w Warszawie, Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach, RZGW w Warszawie, Starostwa Powiatowego w Pińczowie, Urzędu Miejskiego w Pińczowie. Przy opracowaniu Programu wykorzystano materiały i informacje uzyskane także od jednostek działających na omawianym terenie oraz na obszarze województwa świętokrzyskiego (zarządców dróg, eksploatorów sieci infrastruktury, przedsiębiorstw wodociągowo – kanalizacyjnych, zarządców instalacji).

I. GMINA PIŃCZÓW

1.1. Ogólna charakterystyka

1.1.1. Dane administracyjne

Gmina Pińczów położona jest w południowej części województwa świętokrzyskiego w rejonie zwanym „Ponidzie”, na wysokości 220-250 m n.p.m., na terenie Niecki Nidziańskiej. Jest to gmina miejsko-wiejska, leżąca w powiecie pińczowskim. Gmina Pińczów graniczy z gminami:

- od północy z Gminą Kije,
- od północnego - wschodu z Gminą Chmielnik,
- od wschodu z Gminą Busko Zdrój,
- od zachodu z Gminą Michałów,
- od południowego - wschodu z Gminą Wiślica,
- od południa z Gminą Złota,
- od południowego - zachodu z Gminą Działoszyce,
- od północnego - zachodu z Gminą Imielno.

Powierzchnia gminy wynosi łącznie 21 283 ha, w tym 1 433 ha stanowi obszar miasta Pińczów. Ludność gminy to 19 240 mieszkańców (stan na 31.12.2023), w tym miasto – 9 721 mieszkańców (tj. 50% ludności gminy ogółem). Gęstość zaludnienia dla całej gminy wynosi 90,4 osoby/km².

W skład gminy wchodzi 41 sołectw. Największym ośrodkiem usługowym i gospodarczym, pełniącym jednocześnie rolę gminnego i zarazem powiatowego centrum administracyjno-usługowego jest położone centralnie miasto Pińczów.

Źródło: <https://pl.m.wikipedia.org/>

Siedziba Gminy mieści się w miejscowości Pińczów. Miasto Pińczów położone jest 44 km na południe od Kielc i 90 km na północ od Krakowa. Po terenie Gminy przebiegają trasy komunikacyjne - droga wojewódzka nr 766 oraz nr 767. Ze względu na bliskie położenie dróg ekspresowych S7 i S74 stanowi węzeł komunikacyjny.

Rysunek 2. Mapa Gminy Pińczów

1.1.2. Rzeźba terenu i geologia

Makroregion Niecka Nidziańska stanowi rozległe obniżenie pomiędzy Wyżyną Krakowsko-Częstochowską i Wyżyną Kielecką, pochylone i otwarte w kierunku południowo-wschodnim. Utwory kredowe i miocenne tworzą tutaj garby i wzgórza (190-270 m n.p.m.). Cały region wykazuje bardzo duże zróżnicowanie litologiczne i glebowe.

14

występują torfy. Dno doliny obniża się w kierunku południowo-wschodnim od ok. 205 m do 173 m. Nida wpada do Wisły w okolicach Nowego Korczyna (powiat buski). Rzeka jest uregulowana na odcinku Motkowice – Pińczów. Rzeka silnie meandruje (poczynając od Motkowic) i płynie wieloramiennym korytem. Obszar ten obfituje w kręte starorzecza, zabagnienia i podmokłości, jednocześnie stanowi ostoję dla szeregu rzadkich i chronionych gatunków ptaków (zwłaszcza wodno-błotnych). Stwierdzono tu występowanie ok. 125 gatunków, co stanowi prawie 1/3 wszystkich ptaków krajowych. Awifauna jest najcenniejszym elementem przyrodniczym rozlewisk Nidy.

Garb Wodzisławski obejmuje południowo-zachodnią część gminy. Rozciąga się z północnego zachodu na południowy-wschód (dł. ponad 40 km, maksymalna wys. 368 m n.p.m.). W krajobrazie tego regionu dominują pola uprawne, wzbogacone dużymi i cennymi pod względem przyrodniczym kompleksami leśnymi (Lasy Kozubowskie).

Garb Pińczowski jest malowniczym wypiętrzeniem, o długości ok. 42 km, szerokości ok. 6 km oraz wysokościach względnych dochodzących do 100 m, ciągnącym się od Pińczowa w kierunku południowo-wschodnim. Garb tworzą margle kredowe, spod których miejscami odsłaniają się warstwy jurajskie. Charakterystycznym elementem szaty roślinnej Garbu są zespoły roślinności kserotermicznej z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin. Interesująca jest również towarzysząca tym zbiorowiskom entomofauna.

Od południa do Garbu Pińczowskiego przylega Niecka Solecka zbudowana z wapieni litotamniowych, gipsów oraz piasków i żwirów. Ukształtowanie powierzchni jest tu bardzo zróżnicowane, wysokości bezwzględne wahają się od 20–50 m. W wapieniach i gipsach wytworzyły się liczne formy krasowe w postaci jaskiń, zapadlisk i lejów.

Północno-wschodnie krańce gminy położone są w Niecce Połanieckiej, która jest rozległym zapadliskiem pomiędzy Garbem Pińczowskim a Pogórzem Szydłowskim. Nieckę wypełniają mioceńskie gipsy, iły i piaski częściowo przykryte utworami czwartorzędowymi.

1.1.3. Warunki klimatyczne

Pod względem klimatycznym obszar gminy Pińczów zalicza się do rejonu Śląsko-Krakowskiego i dzielnicy Częstochowsko-Kieleckiej. Amplituda temperatur skrajnych wynosi tu 60°C, a średnia roczna temperatura zawiera się pomiędzy 7,5- 8°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, którego średnia wieloletnia temperatura wynosi 17,6°C. Najzimniej jest w styczniu, dla którego średnia temperatura wynosi -3°C.

Opady atmosferyczne w rozkładzie rocznym wynoszą 600 mm. Największe opady miesięczne notowane są w lipcu, najmniejsze - w styczniu i lutym. Średnio rocznie notuje się 150 -160 dni z opadami. Średnio w roku notuje się 62 dni bezchmurnych i 122 dni całkowicie zachmurzonych.

Na terenie gminy przeważają wiatry zachodnie i północno zachodnie. Są to wiatry słabe - o średniej rocznej prędkości 5 m/s.

1.1.4. Hydrografia

Gmina Pińczów położona jest na obszarze lewostronnego dorzecza Wisły. Hydrograficznie wchodzi w obręb zlewni rzeki Nidy. Większym dopływem Nidy jest rzeka Mierzawa. Woda z wyżynnych terenów spływa do dolin drobnymi ciekami, stałymi bądź okresowymi. Należą do nich: w północnej części gminy - Struga Podłęska, w rejonie Bogucic - Bogucanka oraz w południowo-zachodniej części - Mozgawianka. Woda dopływa tu również licznymi rowami melioracyjnymi, zwłaszcza w rejonie Skowronna.

Zasoby wód powierzchniowych uzupełniają zbiorniki wodne, stawy rybne, ciekі, kanały i rowy. Na terenie gminy znajduje się naturalne jezioro Pleban (na wschód od Szarbkowa), 8 zbiorników retencyjnych i kilkanaście małych zbiorników przeciwpożarowych.

Na obszarze gminy znajdują się cztery piętra wodonośne: kredowe, trzeciorzędowe i dwa horyzonty: czwartorzędowy w dolinie Nidy, czwartorzędowy na wysoczyźnie.

Wody podziemne mają podstawowe znaczenie jako źródło zaopatrzenia ludności miasta i gminy w wodę pitną.

Gmina Pińczów położona jest na Głównym Zbiorniku Wód Podziemnych - Niecka Miechowska SE nr 409.

1.2. Uwarunkowania społeczne i gospodarcze miasta i gminy Pińczów

1.2.1. Demografia

Miasto i gmina Pińczów (wg stanu na 31.12.2023r.) liczy ogółem 19 240 mieszkańców, w tym 9 388 mężczyzn oraz 9 852 kobiet.

Tabela 1. Liczba ludności gminy na przestrzeni lat 2020-2023

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkańców ogółem	19 838	19 640	19 445	19 240
Miasto	10 123	9 972	9 843	9 721
Wieś	9 715	9 668	9 602	9 519
Mężczyźni	9 675	9 560	9 470	9 388
Kobiety	10 163	10 080	9 975	9 852

Źródło – dane GUS

Analizując liczbę ludności gminy według płci, można zaobserwować, iż nieco ponad połowę mieszkańców stanowią kobiety (51%). Współczynnik feminizacji w 2023 roku w gminie wynosił 105, co oznacza, że na 100 mężczyzn przypadało 105 kobiet (w województwie świętokrzyskim współczynnik ten wynosił 106).

Gęstość zaludnienia dla terenu miejskiego wynosił 678,4 osoby/km², a dla terenu wiejskiego 48 osób/km².

Tabela 2. Gęstość zaludnienia w latach 2020-2023

Ludność na 1 km ²	2020	2021	2022	2023
Ogółem	93,2	92,3	91,4	90,4
Miasto	706,4	695,9	686,9	678,4
Wieś	48,9	48,7	48,4	48,0

Źródło – dane GUS

Wykres 1. Dynamika zmian liczby mieszkańców miasta i gminy Pińczów w latach 2020-2023

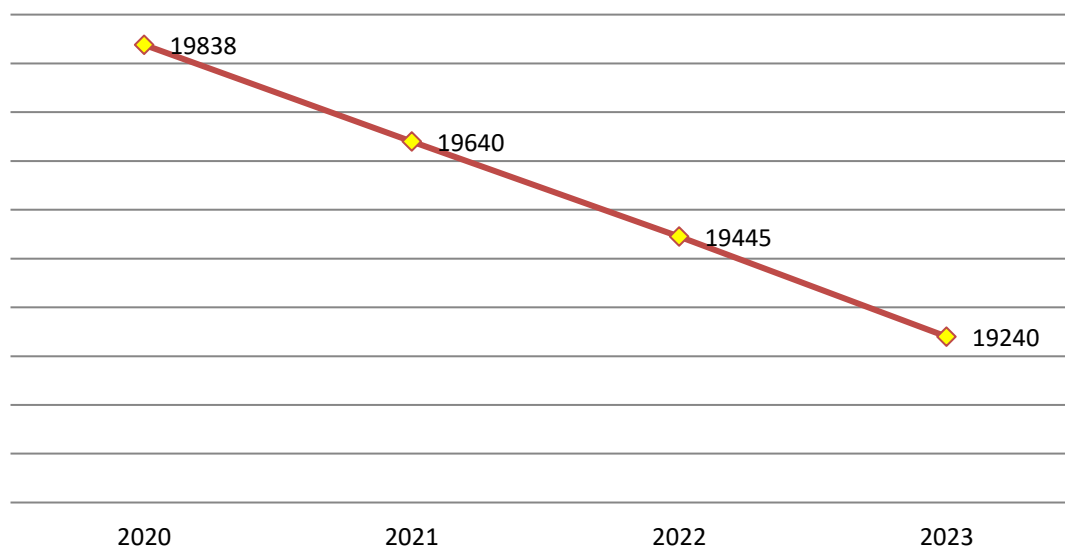
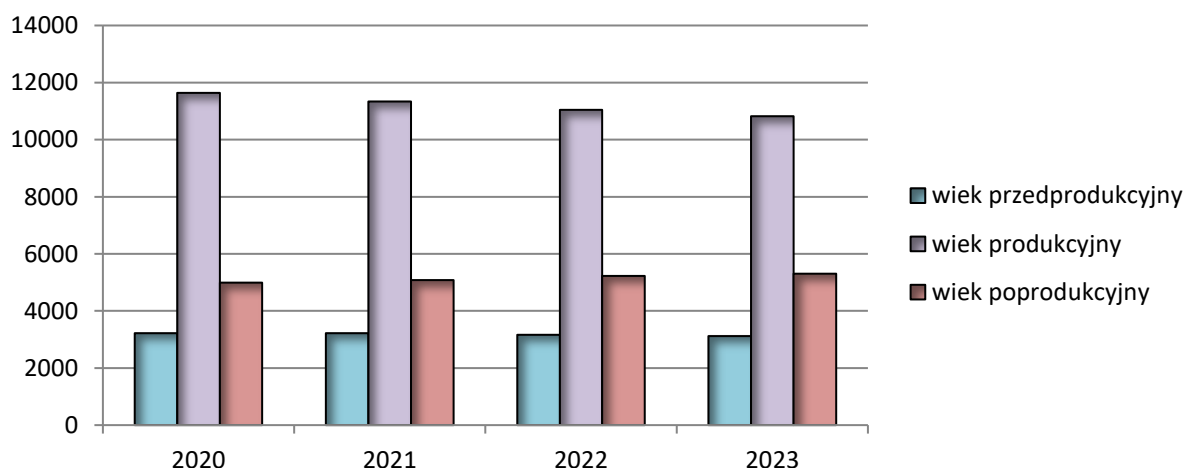

Tabela 3. Ludność Miasta i Gminy Pińczów według ekonomicznych grup wiekowych w latach 2020-2023

Wyszczególnienie	2020		2021		2022		2023	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Wiek przedprodukcyjny	3 217	16,2	3 225	16,4	3 165	16,3	3 115	16,2
Wiek produkcyjny	11 634	58,6	11 336	57,7	11 050	56,8	10 817	56,2
Wiek poprodukcyjny	4 987	25,1	5 079	25,9	5 230	26,9	5 308	27,6

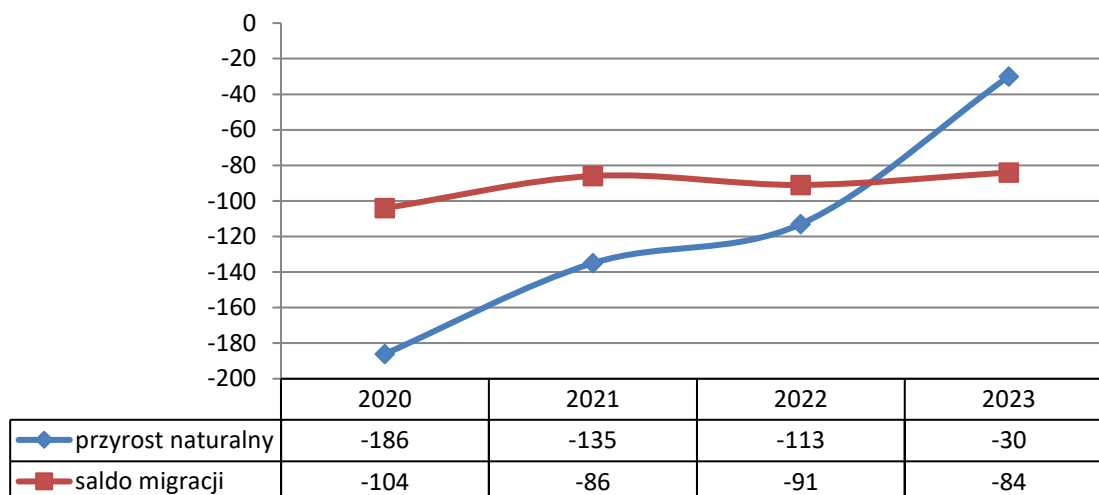
Źródło – dane GUS

Wykres 2. Ludność miasta i gminy Pińczów według ekonomicznych grup wiekowych

W ostatnich latach w strukturze ludności gminy systematycznie zmniejsza się udział liczby osób młodych (w wieku przedprodukcyjnym). W 2021r. udział ten wynosił 16,4%, w 2023r. obniżył się do 16,2 %. Zmalał również udział ludności w wieku produkcyjnym, w 2020r. wynosił 58,6%, a w roku 2023 wynosił 56,2%. Wzrasta natomiast w liczbie wszystkich mieszkańców procentowy udział osób będących w wieku poprodukcyjnym – od 25,1% w roku 2020 do 27,6% w roku 2023, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa.

Wykres 3. Wskaźniki przyrostu naturalnego i salda migracji w liczbach naturalnych na terenie gminy Pińczów w latach 2020-2023

Wskaźniki demograficzne dla gminy Pińczów wynoszą (wg GUS, 2023):

- wskaźnik obciążenia demograficznego:
 - ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym: 77,9 osoby
 - ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym: 170,4 osoby
 - ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym: 49,1 osób
- wskaźniki modułu:
 - gęstość zaludnienia: 90,4 osoby na 1 km²
 - kobiety na 100 mężczyzn: 105
 - przyrost naturalny: na 1000 ludności: -6,72; w liczbach naturalnych: -130 osób
 - saldo migracji: na 1000 ludności -4,34; w liczbach naturalnych: -84 osoby
- inne wskaźniki:
 - małżeństwa na 1000 ludności: 4,2
 - urodzenia żywe na 1000 ludności: 4,96.

Dane demograficzne z ostatnich lat świadczą o stale zmniejszającej się liczbie ludności na terenie gminy, spowodowanej zarówno wysokimi i ujemnymi wskaźnikami przyrostu naturalnego jak i salda migracji. Do najbardziej niekorzystnych zjawisk demograficznych należy zaliczyć bardzo duży wskaźnik liczby osób w wieku poprodukcyjnym, w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym. Ponadto niepokojącym zjawiskiem jest fakt, że wskaźniki nie wykazują zmiany tendencji.

1.2.2. Mieszkalnictwo

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl), stan na koniec 2023 r., na terenie Gminy Pińczów znajdowało się 7 664 mieszkań, o łącznej powierzchni użytkowej 605 497 m² (w tym w mieście odpowiednio 4 194 mieszkań, o powierzchni 273 613 m²). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosi 79 m².

Tabela 4. Wielkość zasobów mieszkaniowych w gminie Pińczów w latach 2020-2023

Wskaźnik	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkań (szt.)	7 562	7 607	7 636	7 664
Liczba izb (szt.)	30 687	30 906	31 084	31 235
Powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	593 006	597 755	601 751	605 497

Źródło – dane GUS

Tabela 5. Budownictwo mieszkaniowe na terenie gminy w latach 2020-2023

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
Mieszkania oddane do użytkowania (szt.)	18	49	40	34
Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania (m ²)	2 366	5 245	5 691	4 463

Źródło – dane GUS

Tabela 6. Standardy zaspokajania potrzeb w zakresie mieszkalnictwa – tabela porównawcza (dane z 2023r.)

Wyszczególnienie	Przeciętna liczba			Przeciętna powierzchnia użytkowa	
	izb w 1 mieszkaniu	osób w 1 mieszkaniu	osób na 1 izbę	mieszkania [m ²]	na 1 osobę [m ²]
Miasto	3,77	2,32	0,62	65,2	28,1
Obszary wiejskie	4,45	2,74	0,62	95,6	34,9
Ogółem	4,08	2,51	0,62	79,0	31,5

Źródło – dane GUS

Sytuacja mieszkaniowa ludności gminy ulega systematycznej poprawie, jest to wynikiem przyrostu nowych mieszkań o wyższym standardzie w zabudowie prywatnej.

Na jedno mieszkanie o przeciętnej wielkości 79 m² przypadają średnio 2,51 osoby. W skład jednego mieszkania wchodzi przeciętnie 4,08 izby, co daje wartość 0,62 osoby na jedną izbę. Statystyczny mieszkaniec gminy ma do swojej dyspozycji 31,5 m² powierzchni mieszkaniowej.

Tabela 7. Wyposażenie mieszkań w gminie w instalacje techniczno-sanitarne (GUS, 2023)

Obszar	Wyposażenie (%)		
	Wodociąg	Łazienka	Centralne ogrzewanie
miasto	99,8	99,3	92,5
na wsi	98,0	90,1	81,8

1.2.3. Infrastruktura techniczna

Zaopatrzenie w wodę

Gmina Pińczów zaopatrywana jest w wodę poprzez wodociąg nadzorowany przez Wodociągi Pińczowskie Sp. z o.o. w Pińczowie. Wodociąg Miejski Pińczów zaopatrywany jest w wodę z czterech ujęć i dostarcza wodę do Pińczowa i 14 innych miejscowości. Wodę w Gminie Pińczów rozprawdza jeszcze 10 innych wodociągów wiejskich lub zagrodowych. W Mieście i Gminie Pińczów z wodociągu korzysta 93,5% ludności. Łączna długość rozdzielczej i przesyłowej sieci wodociągowej wynosi 234,6 km (dane GUS, stan na koniec 2023 roku), z przyłączami prowadzącymi do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w ilości 4 166 szt. Przeciętne zużycie wody przyjmuje wartość około 27,9m³/mieszkańca/rok.

Wskaźnik uzbrojenia w sieć wodociągową wynosi 110,2km/100km² terenu.

Tabela 8. Stan sieci wodociągowej w gminie Pińczów w latach 2020-2023

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2020	2021	2022	2023
Długość eksploatowanej sieci wodociągowej	km	233,4	233,3	234,0	234,6
Przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	4 013	4 011	4 057	4 166

Źródło – dane GUS

Tabela 9. Eksploatacja sieci wodociągowej w gminie Pińczów w latach 2020-2023

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2020	2021	2022	2023
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	18 511	18 320	18 148	17 987
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	569,7	564,4	634,1	539,2
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m ³	28,6	28,6	32,5	27,9

Źródło – dane GUS

Wyjaśnienie: dam³- jednostka objętości dekametr sześcienny, gdzie 1 dam³=1000 m³

Gospodarka ściekowa

Wskaźnik skanalizowania kształtuje się na poziomie 68,9%, w odniesieniu do ludności korzystającej z instalacji (dane GUS, stan na koniec 2023 roku). Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi ogółem 50,8 km i obejmuje 1500 odbiorców domowych (przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania).

Tabela 10. Stan sieci kanalizacyjnej w gminie Pińczów w latach 2020-2023

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2020	2021	2022	2023
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	50,6	50,6	50,7	50,8
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 465	1 480	1 500	1 500
Ludność korzystająca z sieci ogółem	osoba	13 687	13 539	13 408	13 258

Źródło – dane GUS

Na terenie gminy funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków:

- oczyszczalnia w Pińczowie: biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu (N), fosforu (P). o przepustowości 3 000 m³/d.
- oczyszczalnia osiedlowa w m. Gacki - o wydajności 300 m³/d.

Sieć kanalizacyjna uzupełniana jest przez indywidualne zbiorniki bezodpływowe (2 015 szt.) lub oczyszczalnie przydomowe (464 szt.) – dane GUS, stan na koniec 2023 r.

Oczyszczalnie przydomowe są popularne na terenach, gdzie nie ma sieci kanalizacyjnej lub na terenach gdzie budowa sieci nie jest opłacalna ekonomicznie.

Tabela 11. Dane o działalności oczyszczalni ścieków w gminie Pińczów

Wyszczególnienie	Jednostka	Rok			
		2020	2021	2022	2023
Ścieki odprowadzane ogółem	dam ³	592,0	578,0	555,0	573,0
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu					
BZT5	kg/rok	7 877	7 266	8 225	11 472
ChZT	kg/rok	37 319	26 609	27 169	41 766
Zawiesina ogólna	kg/rok	15 542	14 188	15 203	21 794

Źródło – GUS

Wyjaśnienie: dam³- jednostka objętości dekametr sześcienny, gdzie 1 dam³=1000 m³

Zaopatrzenie w gaz

Na terenie gminy zlokalizowane są stacje redukcyjno – pomiarowe:

- w Szarbkowie - w oparciu o gazociąg wysokiego i średniego ciśnienia relacji Kotki – Szarbków
- w Leszczach - w oparciu o gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Pęczelice - Gacki
- stacja redukcyjno-pomiarowa oraz śluza odbiorcza w Pińczowie - w oparciu o oddany do użytkowania także gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Gacki- Pińczów

Tabela 12. Sieć gazowa na terenie gminy Pińczów

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2020	2021	2022	2023
Długość czynnej sieci gazowej	m	53 012	57 441	60 346	61 228
Długość czynnej sieci przesyłowej	m	22 344	0	0	0
Długość czynnej sieci dystrybucyjnej	m	30 668	57 441	60 346	61 228
Przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	408	539	610	660
Przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	347	472	489	548
Odbiorcy gazu	gosp.	979	1 104	1 169	1 221
Ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	2 416	2 679	2 790	2 875

Źródło – dane GUS

Wskaźnik uzbrojenia w sieć gazową wynosi 28,8km/100km² terenu. Z sieci gazowej korzysta ok. 14,9% ogółu ludności (dane GUS, stan na koniec 2023r.).

Energia elektryczna

Na terenie gminy znajduje się 195 stacji transformatorowych SN/nN (15 kV/0,4 kV). Długość sieci energetycznej na terenie Gminy Pińczów kształtuje się następująco:

1. Niskie napięcie – 163 627 m,
2. Średnie napięcie – 505 372 m,
3. Wysokie napięcie – 41 683 m
4. Liczba przyłączy – 5 843 szt., o długości 148 423 m

Gospodarka ciepła

Działalność w zakresie wytwarzania i dystrybucji ciepła w sposób zorganizowany na terenie Pińczowa realizowana jest wyłącznie przez Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Pińczowie.

Sieć ciepłownicza kotłowni La Monte’a (zlokalizowana przy ul. Batalionów Chłopskich 173) zasila cztery grupowe węzły ciepłne:

W-1 ul. Grunwaldzka 16, W-2 ul. Grunwaldzka 39, W-3 ul. Grunwaldzka 6, W-4 ul. Jana Góreckiego 15 oraz pięć węzłów ciepłych tj. W-5; W-6; W-7; W-8; W9 obsługujące po jednym obiekcie. Ciepło z węzłów ciepłych (W-1, W-2, W-3 i W-4) zasila odbiorców (mieszkańców) na

dwóch osiedlach: Grodzisko i Podgórze. Ciepło z węzła ciepłego W-5 zasila Zespół Szkół w Pińczowie zlokalizowany przy ul. 7 Źródeł 7, z węzła ciepłego W-6 basen przy ul. 7 Źródeł 7, z węzła W-7 zasilany budynek mieszkalny przy ul. Średnia 15, z węzła W-8 zasilane są Wodociągi Pińczowskie przy ul. Bat. Chłopskich 160, natomiast z węzła W-9 zasilany jest budynek biurowy PEC Pińczów sp. z o.o. przy ul. Bat. Chłopskich 173.

System komunikacyjny

System komunikacyjny gminy Pińczów tworzą szlaki komunikacyjne, do których zalicza się:

- drogi wojewódzkie nr 766 i 767 (łączna długość w granicach gminy wynosi 18,3 km),
- drogi powiatowe,
- drogi gminne,
- jednotorowa zelektryfikowana linia kolejowa relacji Kielce (Sitkówka) – Busko Zdrój,
- linia kolejowa wąskotorowa.

1.2.4. Gospodarka

W 2023r. na terenie gminy działało 1 548 podmiotów gospodarczych, z czego ponad 94% reprezentowało sektor prywatny.

Tabela 13. Nowo zarejestrowane oraz wyrejestrowane podmioty gospodarcze w gminie Pińczów w latach 2020-2023

Podmioty gospodarcze	2020	2021	2022	2023
Nowo zarejestrowane	116	170	127	134
Wyrejestrowane	68	71	76	73
Saldo	48	99	51	61

Źródło – dane GUS

Na terenie gminy w 2023 roku zarejestrowanych było 1 843 podmiotów gospodarczych (według klasyfikacji REGON), z czego około 93% z sektora prywatnego. Do największych grup branżowych należy działalność z kategorii handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, a następnie działalność związaną z budownictwem oraz z przetwórstwem.

Tabela 14. Podmioty gospodarki narodowej w gminie Pińczów według sekcji w 2023r.

Sektor gospodarki		Liczba podmiotów gospodarczych
Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	22
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	5
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	163
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	6
Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	9
Sekcja F	Budownictwo	317
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	443
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	121
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	67
Sekcja J	Informacja i komunikacja	37
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	47

Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	87
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	112
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	38
Sekcja O	Administracja publiczna	29
Sekcja P	Edukacja	82
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	80
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	30
Sekcja SiT	Pozostała działalność usługowa	141
	Ogółem:	1 843

Źródło – dane GUS

Liczba podmiotów gospodarczych sektora prywatnego świadczy o aktywności ekonomicznej mieszkańców gminy. Z grona przedsiębiorstw prywatnych 78% to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, również na zasadzie mikro przedsiębiorstwa.

Tabela 15. Podmioty gospodarcze na terenie gminy Pińczów – dane za 2023 rok

Sektor publiczny	ogółem	79
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	52
Sektor prywatny	ogółem	1 716
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1 340
	spółki handlowe	57
	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	5
	spółdzielnie	7
	fundacje	4
	stowarzyszenia i organizacje społeczne	87

Źródło – dane GUS

Wśród ogółu podmiotów gospodarki narodowej dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 1 340 podmiotów.

Ponad 96% podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy Pińczów to mikro przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób.

Tabela 16. Zestawienie podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy Pińczów w 2023 roku według wielkości, tj. zatrudnionych osób

Liczba zatrudnionych osób			
0-9	10-49	50-249	250-999
1 775	48	19	1

Źródło – dane GUS

Bezrobocie w gminie kształtuje się na poziomie 4,5% (udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym) i obejmuje 489 osób z terenu gminy, z czego 243 to mężczyźni, a 246 to kobiety (GUS, 2023).

1.2.5. Rolnictwo

Wśród gospodarstw rolnych występują przede wszystkim indywidualne gospodarstwa rodzinne i najczęściej drobnotowarowe o powierzchni do 5 ha. Według danych Spisu Rolnego z 2020 roku, na opisywanym terenie istnieje 1 761 gospodarstw prowadzących działalność

rolniczą o łącznej powierzchni 12 439,19 ha. Rolnictwo oparte jest na uprawie gruntów ornych i produkcji roślinnej, a co za tym idzie również hodowli zwierząt gospodarskich.

Tabela 17. Gospodarstwa rolne według grup obszarowych

Grupy obszarowe	Ilość gospodarstw rolnych	Powierzchnia gospodarstw rolnych
do 1 ha włącznie	22	37,49
od 1 ha do 5 ha	1 002	3 360,68
od 5 ha do 10 ha	491	3 855,85
od 10 ha do 15 ha	131	1 711,97
15 ha i więcej	115	3 473,20
Razem:	1 761	12 439,19

Źródło – dane GUS, Powszechny Spis Rolny 2020

Tabela 18. Użytkowanie gruntów na terenie gminy Pińczów

Wyszczególnienie	Gospodarstwa rolne	
	[szt.]	[ha]
Grunty ogółem	1 761	12 439,19
Użytki rolne ogółem	1 760	11 168,88
Użytki rolne w dobrej kulturze	1 758	11 058,19
Pod zasiewami	1 605	7 575,74
Grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	195	271,40
Uprawy trwałe	258	286,56
Łąki trwałe	1 326	2 737,48
Pastwiska trwałe	133	157,38
Pozostałe użytki rolne	149	110,69
Lasy i grunty leśne	617	622,19
Pozostałe grunty	1 553	648,12

Źródło – dane GUS Powszechny Spis Rolny 2020

Według danych GUS z 2020 roku użytki rolne zajmowały 11 168,88 ha. Wśród użytków rolnych ponad 67% (7 575,74 ha) powierzchni przeznacza się pod zasiewy a ponad 24% (2 737,48 ha) powierzchni zajmują łąki.

1.2.6. Energia odnawialna

Perspektywa wyczerpania się zasobów paliw kopalnych, a także podejmowane działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego człowieka, przyczyniły się do wzrostu zainteresowania odnawialnymi źródłami energii, czego efektem jest duży wzrost ich stosowania. Odnawialne źródła energii są to źródła wykorzystujące w procesie przetwarzania energię występującą w rozmaitych postaciach, w szczególności promieniowanie słoneczne, wiatru, wody, a także biomasy i ciepła wnętrza ziemi. Obecny poziom cywilizacji technicznej stwarza możliwość uznania za odnawialne źródło energii również części odpadów komunalnych i przemysłowych, które nadają się do energetycznego przetworzenia. Źródła energii odnawialnej są praktycznie niewyczerpalne, gdyż ich zasoby uzupełniane są nieustannie w procesach naturalnych. Najłatwiej dostępne są zasoby energii promieniowania słonecznego i biomasy, natomiast dostępność energii geotermalnej, wiatru czy wody jest ograniczona i zależna od położenia geograficznego. Dużą zaletą źródeł odnawialnych jest również ich minimalny wpływ na środowisko naturalne. Odnawialne źródła energii mogą stanowić istotny udział w bilansie energetycznym kraju. Mogą przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego

regionu, przede wszystkim zaś do poprawy zaopatrzenia w energię na terenach o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. Potencjalnie największym odbiorcą energii ze źródeł odnawialnych może być rolnictwo, jak również mieszkalnictwo i komunikacja.

„Polityka energetyczna Polski do 2040 roku” zawiera pakiet działań, mających na celu *zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, jej efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych*. Za globalną miarę realizacji celu PEP 2040 przyjęto następujące wskaźniki:

- 60% udział węgla w wytwarzaniu energii elektrycznej w 2030 roku,
- 21% OZE w finalnym zużyciu energii brutto w 2030 roku,
- wdrożenie energetyki jądrowej w 2033 roku,
- poprawa efektywności energetycznej o 23% w stosunku do prognoz z 2007 roku,
- ograniczenie emisji CO₂ o 30% do 2030 roku (w stosunku do 1990 roku).

Na terenie gminy Pińczów istnieją potencjalne możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Wzrost wykorzystania OZE niesie ze sobą korzyści ekologiczne w postaci zmniejszenia emisji gazów i pyłów do atmosfery, co prowadzi do zmniejszenia efektu cieplarnianego oraz powoduje ograniczenie zużycia paliw kopalnych. Rozwój OZE przynosi również korzyści gospodarcze polegające na zwiększeniu bezpieczeństwa energetycznego, czy dywersyfikacji źródeł produkcji energii.

Energia słoneczna

Podstawowym źródłem energii dla Ziemi jest Słońce. Ze wszystkich źródeł energii, energia słoneczna jest najbezpieczniejsza. Można ją wykorzystywać dla celów ogrzewania budynków oraz podgrzewania wody, jednak energetyka słoneczna jest praktycznie najmniej wykorzystywaną formą energii w Polsce. Praktyczną możliwość wykorzystania tego rodzaju energii ograniczają warunki klimatyczne oraz wciąż jeszcze wysokie nakłady inwestycyjne, związane z zainstalowaniem odbiorników o bardzo dużych powierzchniach.

Na terenie Gminy Pińczów znajdują się instalacje wykorzystujące energię słoneczną:

1. panele fotowoltaiczne na budynku Szkoły Podstawowej nr 2 w Pińczowie o mocy 13,2 kW,
2. panele fotowoltaiczne na budynku Przedszkola nr 3 w Pińczowie, ul. Hugona Kołłątaja 8 o mocy 13,2 kW,
3. panele fotowoltaiczne na budynku Zespołu Placówek Oświatowych w Gackach (Osiedle Robotnicze Gacki 25) o mocy 13,2 kW,
4. panele fotowoltaiczne na budynku wiejskiego Domu Kultury w Bogucicach o mocy 7,4 kW,
5. panele fotowoltaiczne na budynku dworca autobusowego o mocy 6,3 kW,
6. panele fotowoltaiczne na budynku świetlicy wiejskiej w Chwałowicach o mocy 5,28 kW,
7. panele fotowoltaiczne na budynku socjalno-administracyjnym targowicy miejskiej o mocy 11,0 kW,

Energia wodna

Polska nie posiada zbyt dobrych warunków do rozwoju energetyki wodnej – przyjmuje się, że hydroenergetyczne zasoby techniczne wynoszą około 13,7 tys. GWh na rok, z czego ponad 45% przypada na rzekę Wisłę. Technologia małych elektrowni wodnych obejmuje

pozyskiwanie energii z cieków wodnych, przy czym maksymalną moc zainstalowaną w pojedynczej lokalizacji określa się na około 5 MW.

Rozwój energetyki wodnej (wytworzenie energii elektrycznej pochodzącej z przetwarzania energii zawartej w przepływającej rzece) będzie miało mniejsze znaczenie ze względu na niezbyt korzystne warunki hydrologiczne.

Obecnie na terenie gminy brak jest małych elektrowni wodnych.

Energia wiatru

Średnie roczne prędkości powyżej 4 m/s, co uważane jest za wartość minimalną do efektywnej konwersji energii wiatrowej, występują na wysokości 25 i więcej metrów na 2/3 powierzchni naszego kraju. Uważa się, że na 1/3 powierzchni Polski istnieją odpowiednie warunki do rozwoju energetyki wiatrowej. Jak wynika z opracowań Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej znaczna część Polski posiada wystarczające warunki do wykorzystania energii wiatru do produkcji energii elektrycznej i do napędu urządzeń technologicznych.

Wiatr jest czystym źródłem energii, nie emitującym żadnych zanieczyszczeń. W korzystnych warunkach wiatrowych cena jednostkowa energii pochodzącej z tego źródła może być i często jest niższa od ceny energii z konwencjonalnych elektrowni ciepłych. Postępujący rozwój technologii elektrowni wiatrowych powoduje dalszy spadek kosztów energii i czyni sektor energetyki wiatrowej jeszcze bardziej atrakcyjnym dla inwestorów.

Na terenie gminy nie ma obecnie elektrowni wiatrowych.

Biomasa

Do celów energetycznych można również wykorzystywać biomasę. Biomasa to głównie pozostałości i odpady. Różne rodzaje biomasy mają różne właściwości. Na cele energetyczne wykorzystuje się drewno i odpady z przerobu drewna, rośliny pochodzące z upraw energetycznych, produkty rolnicze oraz odpady organiczne z rolnictwa, niektóre odpady komunalne i przemysłowe.

Biomasa występuje w różnych stanach skupienia: stałej, gazowej i ciekłej. Przy oczyszczalniach ścieków i na składowiskach odpadów, tam gdzie rozkładają się odpady organiczne występuje biogaz będący mieszaniną głównie metanu i dwutlenku węgla. Biogaz powstaje podczas beztlenowej fermentacji substancji organicznych. Można go wykorzystywać na różne sposoby, m. in. do produkcji:

- energii elektrycznej w silnikach iskrowych lub turbinach,
- energii cieplnej w przystosowanych kotłach,
- energii elektrycznej i cieplnej w układach skojarzonych.

Biomasa jest paliwem nieszkodliwym dla środowiska: ilość dwutlenku węgla emitowana do atmosfery podczas jego spalania równoważona jest ilością CO₂ pochłanianego przez rośliny, które odtwarzają biomasę w procesie fotosyntezy. Ogrzewanie biomasą jest opłacalne - ceny biomasy są konkurencyjne na rynku paliw. Koszty ogrzewania takim paliwem są obecnie niższe od kosztów ogrzewania olejem opałowym. Ponadto wykorzystanie biomasy pozwala zagospodarować nieużytki i spożytkować odpady.

Potencjalne źródło energii w tej grupie biomasy stanowi przede wszystkim drewno pochodzące z czyszczenia lasu, drewno opałowe produkowane celowo oraz drewno z sadów (z corocznych wiosennych prześwietleń drzew oraz likwidacji starych zadrzewień). Oszacowanie potencjału zasobów energii możliwej do uzyskania z odpadów drzewnych jest trudne do oszacowania i obarczone znacznym błędem. Prowadzenie racjonalnej gospodarki

leśnej oraz ochrona istniejących zasobów leśnych ogranicza pozyskanie zasobów drewna i odpadów drzewnych, możliwych do wykorzystania na dużą skalę.

Obecnie na terenie gminy brak instalacji wykorzystujących słomę w celach energetycznych, jednak połowa produkcja roślinna stwarza takie możliwości.

Potencjał energetyczny niewykorzystanego drewna odpadowego z lasów na terenie gminy ma obecnie niewielkie znaczenie w bilansie energetycznym – drewno wykorzystywane jest najczęściej we własnym zakresie w instalacjach domowych bazujących głównie na paliwach węglowych - udział biomasy (drewna) w strukturze paliw wykorzystywanych do ogrzewania w zasobach indywidualnych szacuje się na poziomie 10%.

Energia geotermalna

Energia geotermalna jest to naturalne ciepło Ziemi nagromadzone w skałach oraz w wodach wypełniających pory i szczeliny w skałach. W skorupie ziemskiej występuje kilka rodzajów energii geotermalnej. Jest to energia magmy i energia geociśnień, energia gorących suchych skał i energia geotermalna nagromadzona w wodach podziemnych. Temperatury tych wód wynoszą od kilkudziesięciu do ponad 90°C, a w skrajnych przypadkach osiągają sto kilkadziesiąt stopni.

Podstawowymi cechami zasobów geotermalnych decydującymi o atrakcyjności ich wykorzystania w kraju są: odnawialność, niezależność od zmiennych warunków klimatycznych i pogodowych, możliwość budowy instalacji osiągających znaczne moce cieplne (do kilkudziesięciu MWt z jednego otworu).

Należy podkreślić, że wykorzystanie energetyczne wód geotermalnych wiąże się z przeprowadzeniem badań geologicznych i wykonaniem odwiertu, co niesie ze sobą konieczność poniesienia dużych nakładów inwestycyjnych. To stanowi poważną barierę w wykorzystywaniu energii geotermalnej. Przedsięwzięcie takie jest opłacalne, gdy wody geotermalne stosuje się do różnych celów równocześnie jak np. produkcja energii elektrycznej, balneologia i lecznictwo oraz rekreacja.

Aktualnie oraz w najbliższej perspektywie na terenie gminy Pińczów nie należy przewidywać zastosowania układów do wykorzystania ciepła geotermalnego. Stanowisko takie wynika z faktu, iż brak jest rozeznania co do istnienia takich złóż na przedmiotowym terenie, ich temperatury i głębokości zalegania. Dotychczasowe badania wskazują, że budowa systemów geotermalnych może być opłacalna w większych miejscowościach, gdzie możliwy jest odbiór ciepła o stałej mocy i dużej ilości. Preferuje to w pierwszej kolejności duże aglomeracje o dużej gęstości zabudowy z dobrze rozwiniętym systemem ciepłowniczym.

II. DZIAŁANIA SAMORZĄDU W LATACH 2020-2023

2.1. Dochody i wydatki budżetu gminy

Tabela 19. Dochody i wydatki budżetu gminy Pińczów w latach 2020-2023

Wyszczególnienie		2020	2021	2022	2023
Dochody ogółem		101 741 077,25	104 601 357,38	116 656 243,27	124 090 264,20
W dochodach:	dochody majątkowe	9 273 569,45	2 607 976,73	9 546 691,52	23 089 920,25
	dochody własne	47 999 909,13	48 167 736,42	50 957 877,48	58 430 575,70
	subwencja ogólna	19 516 283,00	23 810 155,00	22 697 805,00	28 527 347,25
	dotacje	34 224 885,12	32 623 465,96	43 000 560,79	37 132 341,25
	dochody od osób prawnych, fizycznych i innych jednostek	1 134 838,82	1 159 333,80	1 283 447,26	1 141 920,07
	finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	1 875 148,72	298 379,32	4 178 003,86	9 552 486,33
Wydatki ogółem		93 011 816,69	98 380 800,27	115 217 660,16	131 115 095,03

Źródło – dane GUS

Wykres 4. Dochody i wydatki budżetu gminy Pińczów

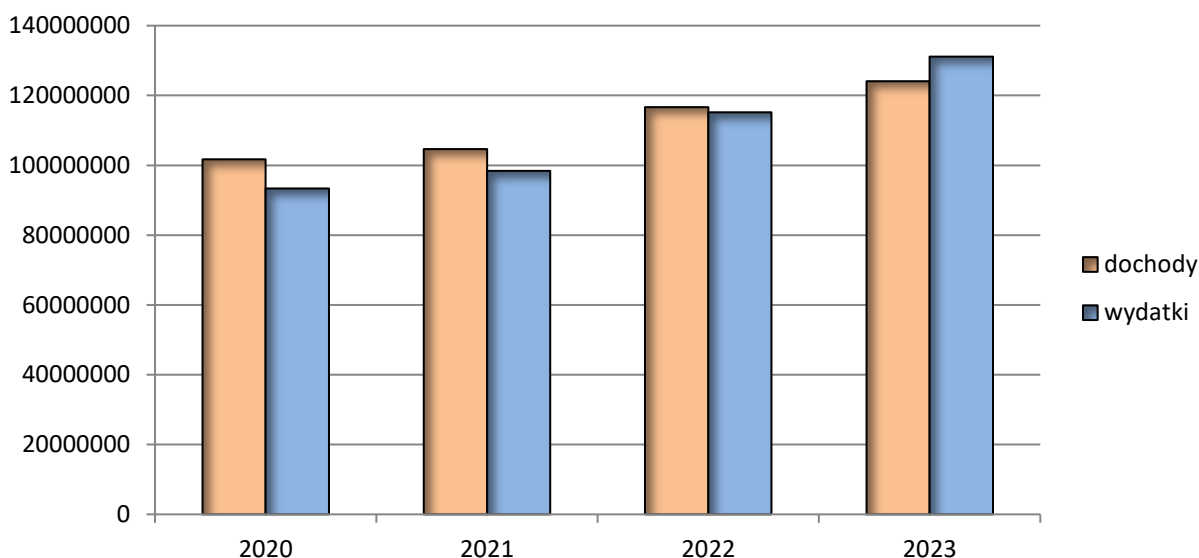

Tabela 20. Dochody i wydatki z budżetu gminy Pińczów w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2020-2023

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
Dochody na 1 mieszkańca	5 105,69	5 305,94	5 975,02	6 417,58
Wydatki na 1 mieszkańca	4 667,63	4 990,40	5 901,33	6 780,88

Źródło – dane GUS

2.2. Dotychczasowe działania z zakresu ochrony środowiska i ocena realizowanej polityki ekologicznej gminy

Działania i przedsięwzięcia w zakresie ochrony środowiska stale zmierzają w kierunku poprawy stanu środowiska, racjonalnego gospodarowania zasobami, w tym ograniczenia materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i emisji zanieczyszczeń. Szczególnym celem polityki ekologicznej jest ograniczanie szkodliwych czynników wpływających na zdrowie i zapobieganie zagrożeniom zdrowia poprzez poprawę stanu powietrza atmosferycznego, ochronę przed chemicznym zanieczyszczeniem gleb i wód, właściwą gospodarkę odpadami, ochronę przed hałasem oraz zapobieganie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska.

Tabela 21. Ważniejsze inwestycje w zakresie ochrony środowiska realizowane w Gminie Pińczów

Rok 2020
– Wybudowano i przebudowano łącznie 2,168 km dróg na terenie miasta i gminy Pińczów; – Budowa wodociągu w miejscowościach Gacki i Leszcze (jeziorka) – wykonano - 683,15 mb sieci wodociągowej;
Rok 2021
– Przebudowano łącznie 1,714 km dróg na terenie miasta i gminy Pińczów; – Docieplenie budynku nr 5 w Gackach – Osiedle; – Budowa wodociągu - Gacki Osiedle - wykonano 121,3 mb sieci wodociągowej; – Budowa kanalizacji sanitarnej - Gacki Osiedle - wykonano 111,6 mb sieci kanalizacji sanitarnej; – Budowa kanalizacji deszczowej ul. Republiki Pińczowskiej w Pińczowie - wykonano 266,82 mb sieci kanalizacji deszczowej;
Rok 2022
– Wybudowano, rozbudowano i przebudowano łącznie 4,417 km dróg na terenie miasta i gminy Pińczów;
Rok 2023
– Wybudowano, rozbudowano i przebudowano łącznie 3,857 km dróg na terenie miasta i gminy Pińczów; – Termomodernizacja budynku Przedszkola nr 3 w Pińczowie, ul. Hugona Kołłątaja 8, – Termomodernizacja budynku Zespołu Placówek Oświatowych w Gackach (oś. Robotnicze Gacki 25), – Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 2 w Pińczowie, – Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Skowronno Dolne. Skowronno Górne, częściowo w miejscowości Włochy i Brzeście - wykonano 12.098,00 mb sieci kanalizacji sanitarnej,
Rok 2024
– Wybudowano i przebudowano łącznie 1,804 km dróg na terenie miasta i gminy Pińczów; – Budowa wodociągu w Podłężu - wykonano 86,1 mb sieci wodociągowej; – Budowa wodociągu w ulicy Dziubińskiego - wykonano 430,0 mb sieci wodociągowej; – Budowa kanalizacji sanitarnej w ulicy Dziubińskiego - wykonano 449,0 mb sieci kanalizacji sanitarnej;

III. OCENA STANU ŚRODOWISKA W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH PRZYSZŁEJ INTERWENCJI

3.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

3.1.1. Przepisy prawne

Ocena jakości powietrza i obserwacja zachodzących zmian dokonywana jest corocznie w ramach państwowego monitoringu. Na terenie całego województwa świętokrzyskiego oceny tej dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska (w tym Regionalne Wydziały Monitoringu Środowiska GIOŚ na poziomie województw), w obszarze dwóch stref badania tj.: strefa miasto Kielce oraz strefa świętokrzyska.

Podstawą klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są wartości poziomów: dopuszczalnego, docelowego i celu długoterminowego, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2021 poz. 845). Wynik klasyfikacji jest podstawą do określenia potrzeby podjęcia i prowadzenia określonych działań na rzecz utrzymania lub poprawy jakości powietrza w danej strefie (w tym opracowywania programów ochrony powietrza POP).

3.1.2. Źródła zanieczyszczeń powietrza

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza są emisje wynikające bezpośrednio z działalności człowieka oraz warunków i zjawisk naturalnie zachodzących w środowisku. Źródła zanieczyszczeń powietrza związane z działalnością człowieka (emisja antropogeniczna) obejmują:

- *emisję liniową* – komunikacyjną pochodzącą głównie z transportu samochodowego, jak również kolejowego, wodnego i lotniczego,
- *emisję punktową* pochodzącą ze zorganizowanych źródeł w wyniku energetycznego spalania paliw i przemysłowych procesów technologicznych,
- *emisję powierzchniową*, w skład której wchodzi zanieczyszczenia komunalne z palenisk domowych, gromadzenia i utylizacji ścieków i odpadów.

Emisja liniowa (komunikacyjna)

Emisja komunikacyjna stwarza zagrożenie zwłaszcza w pobliżu dróg o dużym natężeniu ruchu kołowego i ma niekorzystny wpływ na uprawy polowe. Zanieczyszczenia komunikacyjne (tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły z metalami ciężkimi) pogarszają jakość powietrza atmosferycznego, a także wpływają na wzrost poziomu stężenia ozonu w troposferze.

Największa koncentracja ruchu kołowego w gminie występuje na drogach wojewódzkich nr 766 oraz nr 767 oraz na skrzyżowaniach głównych dróg, w centrach miejscowości. Określenie wielkości stężeń zanieczyszczeń gazowych oraz zapylenia utrudnia brak punktów pomiaru jakości powietrza w obszarze wskazanych stref komunikacji, niemniej w przypadku odcinków dróg o zwiększonym natężeniu ruchu należy zakładać, że zanieczyszczenia te będą się kumulować.

Emisja punktowa (ze źródeł przemysłowych)

Emisja zanieczyszczeń ze źródeł punktowych, tj. z zakładów przemysłowych, przedsiębiorstw energetyki ciepłej. Emisja z zakładów przemysłowych i przedsiębiorstw energetyki ciepłej jest objęta kontrolą i ewidencją, natomiast emisja z pozostałych źródeł, ze względu na charakter i rozproszenie jest trudna do zbilansowania. Na przedmiotowym terenie nie ma dużych emitorów zanieczyszczeń do powietrza (instalacji technologicznych), funkcjonują tu głównie małe zakłady produkcyjno – usługowe, wykorzystujące lokalne, rozproszone źródła ciepła. Wpływ na jakość powietrza w gminie będą miały więc zanieczyszczenia napływające wraz z masami powietrza z okolicznych terenów.

Emisja powierzchniowa (niska)

Emisja niska wynika z powszechności stosowania paliw stałych, szczególnie węgla kamiennego o niskiej jakości w domowych instalacjach grzewczych. Wzrost stężenia zanieczyszczeń powstałych w wyniku emisji powierzchniowej notuje się cyklicznie w okresie zimowym. Wyniki badań monitoringowych wskazują, że emisja niska z palenisk domowych ma ogromny udział w ogólnej emisji zanieczyszczeń do powietrza, a jej wpływ uwidacznia się szczególnie w obszarach charakteryzujących się zwartą, gęstą zabudową, gdzie nie ma możliwości przewietrzenia. Największą grupę budynków na terenie gminy stanowią budynki mieszkalne jednorodzinne i to one w głównej mierze odpowiadają za niską emisję. Zanieczyszczenia emitowane są emitorami o wysokości około 10m, co powoduje rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń po najbliższej okolicy - zbyt niska wysokość emitorów w powiązaniu z częstą w okresie zimowym inwersją temperatury sprzyja kumulacji zanieczyszczeń. Indywidualne gospodarstwa domowe nie posiadają urządzeń ochrony powietrza, wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową (związaną z okresem grzewczym).

3.1.3. Pomiary zanieczyszczenia powietrza

Oceny jakości powietrza dokonuje się oddzielnie uwzględniając kryteria ustanowione ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz kryteria ustanowione ze względu na ochronę roślin. Lista zanieczyszczeń jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia, obejmuje więc: benzen (C_6H_6), dwutlenek azotu (NO_2), dwutlenek siarki (SO_2), tlenek węgla (CO), ozon (O_3), pył $PM_{2,5}$, pył PM_{10} , ołów (Pb) w pyłe PM_{10} , arsen (As) w pyłe PM_{10} , kadm (Cd) w pyłe PM_{10} , nikiel (Ni) w pyłe PM_{10} , benzo(a)piren w pyłe PM_{10} .

Tabela 22. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny¹⁾

Klasa strefy	Poziom stężenie zanieczyszczeń	Wymagane działania
A	nie przekraczający poziomu dopuszczalnego ²⁾	- utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
C	powyżej poziomu dopuszczalnego ²⁾	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych

		substancji w powietrzu - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
--	--	--

¹⁾ Dotyczy zanieczyszczeń: dwutlenku siarki SO₂, dwutlenku azotu NO₂, tlenku węgla CO, benzenu C₆H₆, pyłu PM₁₀, oraz zawartości ołowiu Pb w pyłe PM₁₀ - ochrona zdrowia oraz: dwutlenku siarki SO₂, tlenków azotu NO_x - ochrona roślin. W przypadku pyłu PM_{2,5}, w roku 2020 obowiązuje poziom dopuszczalny II faza, przy ocenie którego stosuje się dotychczasowe oznaczenie klas: A1 i C1.

²⁾ Z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w rozporządzeniu MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

Tabela 23. Klasy stref i oczekiwane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy¹⁾

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczeń	Oczekiwane działania
A	nieprzekraczający poziomu docelowego	- utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
C	powyżej poziomu docelowego	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu

¹⁾ Dotyczy: ozonu O₃ (ochrona zdrowia ludzi, ochrona roślin) oraz arsenu As, kadmu Cd, niklu Ni, benzo(a)pirenu B(a)P w pyłe zawieszonym PM₁₀ - ochrona zdrowia ludzi.

Tabela 24. Klasy stref i oczekiwane działania w zależności od poziomów stężeń ozonu, z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczeń	Oczekiwane działania
D1	nieprzekraczający poziomu celu długoterminowego	- utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego
D2	powyżej poziomu celu długoterminowego	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego

Ocena jakości powietrza i obserwacja zachodzących zmian dokonywana jest corocznie w ramach państwowego monitoringu. Na terenie całego województwa świętokrzyskiego oceny tej dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska (w tym Regionalne Wydziały

Monitoringu Środowiska GIOŚ na poziomie województw), w obszarze dwóch stref badania tj.: strefa miasto Kielce oraz strefa świętokrzyska.

W celu scharakteryzowania stanu aktualnego w zakresie jakości powietrza atmosferycznego odniesiono się do ogólnej oceny jakości powietrza prezentowanej przez GIOŚ w Warszawie dla obszaru strefy świętokrzyskiej PL2602. Strefa badania jest rozległa i obejmuje m.in. przedmiotowy obszar gminy Pińczów.

Ocenę stanu powietrza atmosferycznego przeprowadzono w oparciu o dostępne dane za lata 2020-2023 pochodzące z opracowania WIOŚ w Warszawie pt.: „Roczna Ocena Jakości Powietrza w województwie świętokrzyskim”. Raporty za lata 2020, 2021, 2022 i 2023.

Tabela 25. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (z uwzględnieniem krajowych norm dla uzdrowisk)

Kod strefy	Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy												
		SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	As	Cd	Ni	BaP	PM2,5	O ₃ *	O ₃ **
PL2602	2020	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1	A	D2
	2021	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	C1	A	D2
	2022	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	C1	A	D2
	2023	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1	A	D2

Źródło – WIOŚ Kielce, GIOŚ Warszawa

* według poziomu docelowego, ** według poziomu celu długoterminowego

Tabela 26. Klasyfikacja strefy świętokrzyskiej według parametrów, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla ochrony roślin

Kod strefy:	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			
	SO ₂	NO _x	O ₃ *	O ₃ **
PL2602	rok 2020			
	A	A	A	D2
	rok 2021			
	A	A	A	D2
	rok 2022			
	A	A	C	D2
PL2602	rok 2023			
	A	A	A	D2

Źródło – WIOŚ Kielce, GIOŚ Warszawa

*wg poziomu docelowego (A albo C)

**wg poziomu celu długoterminowego (D1 albo D2)

Klasyfikacja stref pod względem ochrony zdrowia ludzi za 2023 rok zmieniła się w porównaniu do roku 2022 w zakresie pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5. Dla tych dwóch zanieczyszczeń nastąpiła poprawa sytuacji w strefie świętokrzyskiej. W 2022 roku strefie świętokrzyskiej przypisano klasę C w zakresie dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 oraz klasę C1 w odniesieniu do przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego

PM_{2,5} dla fazy II. Natomiast w roku 2023 przekroczenia te nie wystąpiły i strefa świętokrzyska oceniona została jako spełniająca wymogi dla klasy A i A1.

W odniesieniu do kryterium ochrony roślin, w 2023 r. pomiary jakości powietrza oraz wyniki szacowania przeprowadzonego na podstawie modelowania nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz poziomu docelowego ozonu. Przekroczenia w strefie świętokrzyskiej wystąpiły dla ozonu w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego (klasa D2).

Na podstawie klasyfikacji strefy świętokrzyskiej za rok 2023 stwierdzono potrzebę realizacji działań naprawczych mających na celu poprawę jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi – zakwalifikowanie strefy do klasy C ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. Ze względu na ochronę zdrowia ludzi został przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu. Strefa ta została przypisana do klasy D2.

Na przeważającym obszarze województwa świętokrzyskiego w ostatnich latach występuje niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) dla następujących substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla oraz oznaczane w pyłe zawieszonym PM₁₀ metale: ołów, kadm, arsen i nikiel. Największym problemem w skali województwa świętokrzyskiego są wysokie stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀. Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń tego zanieczyszczenia rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń-marzec, październik-grudzień). Przekroczenie poziomu docelowego B(a)P wystąpiło w 2023 r. prawie na wszystkich stacjach pomiarowych w województwie. Główną przyczyną przekroczeń jest „niska” emisja pochodząca z indywidualnego ogrzewania budynków.

W ostatnim dziesięcioleciu można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza pod względem poziomu zanieczyszczenia pyłami drobnymi. W 2023 roku na żadnej stacji w województwie świętokrzyskim nie odnotowano przekroczenia poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}. Jednak nadal w sezonie grzewczym istotny problem stanowią wysokie dobowe stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀. W sezonie letnim obserwowany jest wzrost stężeń ozonu, spowodowany obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz w dużej mierze warunkami meteorologicznymi. W 2023 r. nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego ozonu określonego dla kryterium ochrony zdrowia ludzi. Stwierdzono jednak, podobnie jak w latach poprzednich, przekroczenie poziomu celu długoterminowego na wszystkich stacjach pomiarowych w województwie.

Działania w zakresie poprawy jakości powietrza są realizowane w ramach programów ochrony powietrza (POP) dla województwa świętokrzyskiego. Obecnie na terenie województwa obowiązuje uchwalona przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego we wrześniu 2023 r. „Aktualizacja programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych”. Program ochrony powietrza jest dokumentem, który wskazuje istotne przyczyny wystąpienia przekroczeń norm jakości powietrza oraz określa działania, których wdrożenie spowoduje poprawę jakości powietrza w województwie.

Polityka energetyczna Polski do 2040r. zakłada odejście od spalania węgla w gospodarstwach domowych w miastach do 2030r., a na obszarach wiejskich do 2040r.

Dążąc do ograniczenia emisji zanieczyszczeń gmina Pińczów oraz poszczególne podmioty organizacyjne podejmują różnego rodzaju działania. Stosowane metody to: budowa i eksploatacja urządzeń ochrony powietrza, stosowanie paliw o większej wartości opałowej i niższej zawartości siarki oraz popiołu, modernizacje kotłowni polegające na zastąpieniu źródeł opalanych węglem na źródła opalane olejem czy gazem płynnym.

Podstawowym narzędziem wspomagającym proces redukcji niskiej emisji może być gminna polityka finansowa wspomagająca właścicieli mieszkań i lokali użytkowych zdecydowanych do zamiany ogrzewania węglowego na ogrzewanie proekologiczne.

3.1.4. Podsumowanie

Największy wpływ na stan powietrza atmosferycznego w gminie ma komunikacja samochodowa oraz spalanie paliw w kotłowniach (lokalne kotłownie i paleniska domowe). O jakości powietrza na terenie gminy decydują nie tylko miejscowe emisje, ale i zanieczyszczenia pochodzące z zewnątrz.

Działania proekologiczne prowadzone przez gminę powinny ograniczyć tzw. niską emisję zanieczyszczeń do atmosfery. Należą do nich: modernizacja źródeł ciepła, korzystanie z paliw ekologicznych, itp.

3.2. Zagrożenia hałasem

Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.) oraz ustawa z dnia 27 lipca 2001 roku o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085), regulują przepisy dotyczące klimatu akustycznego. Przepisy tych ustaw są wyrazem nowej, spójnej z ustawodawstwem Unii Europejskiej, polityki w zakresie ochrony środowiska.

W odniesieniu do zagadnień akustycznych, wspomniane akty prawne dostosowują przepisy polskie do regulacji UE, w szczególności znajdującej podstawę prawną w regulacjach zawartych w Dyrektywie w sprawie oceny i zarządzania hałasem w środowisku (2002/49/EC). Hałas - dźwięk określany jako szkodliwy, uciążliwy lub przeszkadzający w danych warunkach (zależy od fizycznych parametrów dźwięku, od nastawienia odbiorcy).

Ocena stanu środowiska w wyniku emisji hałasu dokonywana jest przy pomocy równoważnego poziomu dźwięku wyrażonego w dB. rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* z dnia 14 czerwca 2007 r. (tj. Dz. U. 2014 r. poz. 112) określa: dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby.

Tabela 27. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku

Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
	Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
a) strefa ochronna „A” uzdrowiska b) tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ¹⁾ c) tereny domów opieki społecznej d) tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
a) tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) tereny zabudowy zagrodowej c) tereny rekreacyjno- wypoczynkowe ²⁾ d) tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r., (t.j. Dz. U. 2014, poz. 112)

Objaśnienia:

¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

²⁾ W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

³⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

3.2.1. Źródła hałasu

Na stan akustyczny środowiska ma wpływ wiele czynników, wśród których należy wyróżnić uwarunkowania wynikające z położenia gminy, wielkości zajmowanego obszaru, zaludnienia, stopnia urbanizacji, uprzemysłowienia oraz rozwoju szlaków komunikacyjnych. Najbardziej uciążliwym hałasem dla człowieka jest hałas komunikacyjny (najbardziej odczuwalny) oraz przemysłowy.

Hałas komunikacyjny

Źródłem hałasu na terenie gminy Pińczów jest przede wszystkim transport drogowy i transport kolejowy.

Głównymi ciągami komunikacyjnym gminy są drogi krajowe, powiatowe i gminne. Z układu dróg tworzących ciągi komunikacyjne na obszarze gminy, największą uciążliwość hałasową stanowią drogi wojewódzkie nr 766 i nr 767 oraz drogi powiatowe o dużym natężeniu ruchu. Na poziom hałasu drogowego ma wpływ szereg czynników związanych z ruchem pojazdów i parametrami drogi. Do najważniejszych z nich należą:

- problemy komunikacyjne – nieprzystosowanie nawierzchni do występującego natężenia ruchu i obciążenia (duży udział pojazdów ciężarowych powoduje szybkie niszczenie nawierzchni),
- natężenie ruchu związane bezpośrednio ze znaczeniem drogi w układzie komunikacyjnym,
- struktura ruchu (udział pojazdów ciężkich i hałaśliwych),
- średnia prędkość pojazdów i ich stan techniczny,
- płynność ruchu,
- rodzaj i stan nawierzchni.

Hałas drogowy jest zjawiskiem o tendencjach wzrostowych, uzależnionym od takich czynników jak: wskaźnik presji motoryzacji, gęstość sieci dróg i odległość terenów stale zamieszkiwanych od dróg o dużym natężeniu. Środki transportu są ruchomymi źródłami hałasu decydującymi o parametrach klimatu akustycznego przede wszystkim na terenach zurbanizowanych. Z uwagi na wzrastającą liczbę pojazdów i zwiększające się natężenie ich ruchu można przyjąć, że na terenie gminy Pińczów utrzymywać się będzie tendencja wzrostowa natężenia hałasu związanego z ruchem kołowym. Należy jednak podkreślić, że wzrost natężenia hałasu nie jest wprost proporcjonalny do wzrostu natężenia ruchu samochodowego i rośnie wolniej. Wynika to głównie z poprawy jakości użytkowanych samochodów.

Hałas związany z komunikacją i transportem kolejowym jest mniej uciążliwy, ponieważ dotyczy tylko terenów w pobliżu trakcji kolejowej (zasięg uciążliwości hałasu wynosi do ok. 300 m) i jest związany z częstotliwością ruchu pociągów i ich rodzajów (pasażerskie czy towarowe).

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy obejmuje zarówno dźwięki emitowane przez różnego rodzaju maszyny i urządzenia, a także części procesów technologicznych oraz instalacje i wyposażenie zakładów produkcyjnych, rzemieślniczych i usługowych. Do tego rodzaju hałasu zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych (wentylatory, urządzenia klimatyzacyjne). Taki hałas ma charakter lokalny.

Obecnie systemy lokalizacji nowych inwestycji, a także potrzeba sporządzenia ocen oddziaływania na środowisko, kontrole i egzekucja nałożonych kar pozwalają na znaczne ograniczenie tych uciążliwości. Ponadto dla źródeł hałasu przemysłowego, ze względu na ich niewielkie rozmiary, istnieją różne możliwości techniczne ograniczenia emisji hałasu (np. stosowanie tłumików akustycznych, obudów poszczególnych urządzeń czy zwiększenie izolacyjności akustycznej ścian pomieszczeń, w których znajdują się maszyny wytwarzające hałas).

Źródłem hałasu są także linie przesyłowe wysokiego napięcia. Hałas powstaje również na terenie stacji elektroenergetycznych najwyższych napięć w związku ze stosowaniem sprężarek do napędu łączników i transformatorów.

3.2.2. Pomiary hałasu

Ocena stanu akustycznego środowiska prowadzona jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, a realizowana jest przez instrumenty planowania przestrzennego oraz instrumenty ochrony środowiska, takie jak pozwolenia, programy ochrony środowiska, w tym programy ochrony przed hałasem. Dokonywane pomiary i oceny mają umożliwiać wyznaczanie obszarów o ponad normatywnym poziomie hałasu, na których należy skoncentrować działania naprawcze.

Na terenie gminy Pińczów głównymi źródłami hałasu kształtującymi klimat akustyczny są:

- komunikacja drogowa - głównie drogi wojewódzkie oraz drogi powiatowe i gminne,
- zakłady przemysłowe, rzemieślnicze i usługowe.

W ostatnich latach na drogach zlokalizowanych na terenie gminy Pińczów nie prowadzono badań natężenia hałasu. Można przypuszczać, że wzdłuż dróg wojewódzkich i powiatowych, poziom hałasu może chwilowo przekraczać dopuszczalne normy. Dopuszczalny poziom hałasu komunikacyjnego w porze dziennej dla terenów zabudowanych nie powinien przekraczać 65 dB, natomiast w porze nocnej 56 dB.

3.2.3. Podsumowanie

Na stan akustyczny środowiska ma wpływ wiele czynników, wśród których należy wyróżnić uwarunkowania wynikające z położenia gminy: wielkość zajmowanego obszaru, zaludnienie, stopień urbanizacji i uprzemysłowienia oraz rozwoju szlaków komunikacyjnych.

Największe zagrożenie hałasem występuje wzdłuż dróg wojewódzkich, obsługujących ruch ponadregionalny i regionalny. Znaczna część tej drogi przebiega przez tereny zabudowane, z których większość to tereny o funkcji mieszkaniowej, wymagającej zapewnienia komfortu akustycznego. Sąsiedztwo wymienionej arterii komunikacji drogowej z obszarami wymagającymi zapewnienia właściwych standardów jakości stanu akustycznego środowiska powoduje, że obszary te należy sklasyfikować jako miejsca potencjalnego zagrożenia hałasem komunikacyjnym drogowym.

Przeprowadzane modernizacje nawierzchni oraz poszerzenia szerokości jezdni (zwiększenie płynności ruchu), przyczyniły się do znacznego polepszenia klimatu akustycznego w obszarze gęstej zabudowy mieszkaniowej. Dalsze działania wyciszania hałasu komunikacyjnego powinny przebiegać w kierunku poprawy stanu technicznego dróg oraz oddzielania hałasu od siedzib ludzkich np. poprzez nasadzenia pasów zieleni.

Hałas emitowany przez przemysł, jest uciążliwy dla mieszkańców, jednak nie przekracza dopuszczalnych norm. Możliwości izolowania oraz ograniczania (tylko do pory dziennej) tego typu hałasu powinno przyczynić się do poprawy klimatu akustycznego terenów przemysłowych.

3.3. Pola elektromagnetyczne

Dopuszczalne poziomy PEM w środowisku określone są dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i dla miejsc dostępnych dla ludności.

Promieniowanie elektromagnetyczne na terenie województwa mazowieckiego mierzone jest w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys., innych miastach i terenach wiejskich.

W gminie Pińczów prowadzone są pomiary promieniowania elektromagnetycznego. Na badanym terenie nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Tabela 28. Pomiary promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy Pińczów

Położenie punktu pomiarowego	Data pomiaru	Wynik 0,5 godz. pomiaru [V/m]	Średnia dla kategorii obszaru [V/m]
Pińczów ul. Batalionów Chłopskich	2022-06-08	0,47	0,69
Pińczów Plac Wolności	2023-07-06	1,51	0,47

Źródło: GIOŚ – Wyniki pomiarów monitoringu pól elektromagnetycznych za lata 2022-2023. GIOŚ Warszawa

Od 2021 roku monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony jest zgodnie z nowym Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku – Dz. U. 2019 poz. 2448. Obowiązujące poziomy dopuszczalne według w/w Rozporządzenia wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m. W badanych punktach na terenie gminy Pińczów wartość ta nie została przekroczona.

W stosunku do przesyłowych linii elektroenergetycznych oraz obiektów z nimi związanych przyjmuje się, że:

- szkodliwy wpływ linii energetycznych o napięciu 110, 220 i 400 kV obejmuje strefę o szerokości od 12 do 25m od osi linii w obie strony,
- uciążliwość stacji transformatorowych zamyka się w granicach obiektu.

Uciążliwość masztów telefonii komórkowej mieści się w ich strefach ochronnych.

3.4. Gospodarowanie wodami

Ustawa Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 roku (Dz. U. z 2024r., poz. 1087 ze zm.) określa cele służące zapewnieniu ochrony wód, poprzez zapobieganie dalszej ich degradacji, ochronę przed zanieczyszczeniem, poprawę stanu ekosystemów wodnych i ekosystemów lądowych zależnych od wody oraz promocje zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych.

3.4.1. Wody powierzchniowe

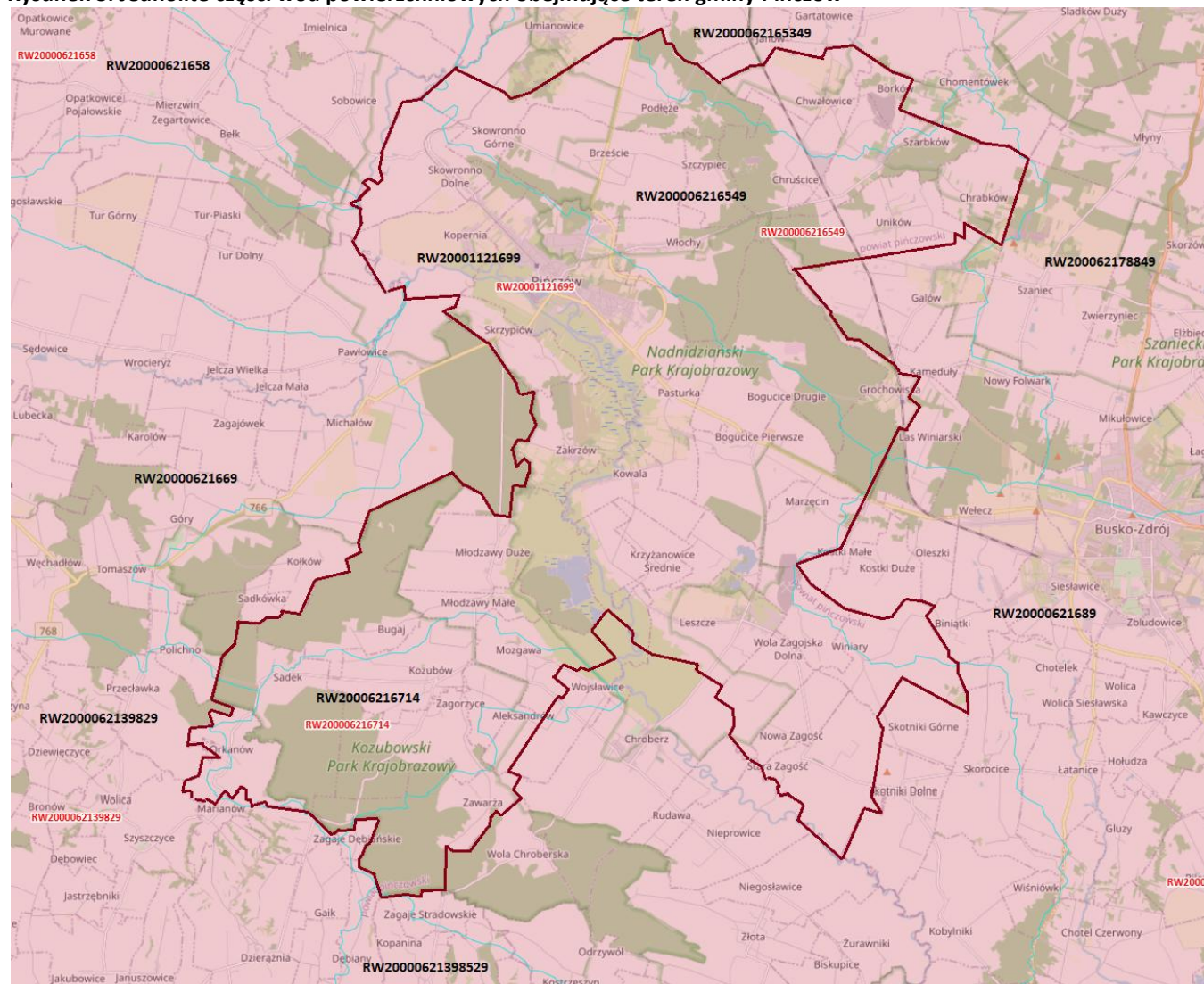
Charakterystyka wód powierzchniowych

Obszar gminy Pińczów znajduje się w obrębie zlewni Nidy, której większym dopływem jest rzeka Mierzawa. Do mniejszych spływających cieków należą: Struga Podłęska, Bogucanka i Mozgawianka. Na terenie gminy występują również zbiorniki wodne, stawy rybne, ciek, kanały i rowy. Do większych zbiorników wodnych należą: naturalne jezioro Pleban (na wschód od Szarbkowa), w Pińczowie zbiornik o nazwie "Zalew" (dawne koryto Nidy), o pojemności 164 tys. m³ i powierzchni 11,35 ha, wykorzystywany rekreacyjnie; w Młodzawach Dużych (kompleks dużych stawów o łącznej powierzchni około 120 ha). Poza tym kompleksem występują niewielkie stawy we wsiach: Winiary, Bogucice Pierwsze, Chrabków, Zagość, Pasturka, Uników, a także w Chwałowicach. Znaczenie rekreacyjne ma zbiornik po eksploatacji gipsów w Gackach.

Od 17 lutego 2023 r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. 2023 r. poz. 300). Jest to druga aktualizacja Planów gospodarowania wodami na

obszarach dorzeczy (IIaPGW). IIaPGW na obszarze dorzecza Wisły stanowi wypełnienie zobowiązań wynikających z postanowień Ramowej Dyrektywy Wodnej w zakresie cyklicznej (sześćioletniej) aktualizacji planów gospodarowania wodami (opracowana na lata 2022-2027). Jednocześnie dokument umożliwia wypełnienie zobowiązań raportowych Polski do KE.

Rysunek 3. Jednolite części wód powierzchniowych obejmujące teren gminy Pińczów

Źródło: karty.apgw.gov.pl (opracowanie własne)

Tabela 29. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych obejmujących teren gminy Pińczów

Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP)		Lokalizacja			Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
Krajowy kod JCWP rzecznych	Nazwa JCWP rzecznych	Region wodny	Nazwa dorzecza	RZGW				
RW20001121699	Nida od Czarnej Nidy do ujścia	Górnej-Zachodniej Wisły	obszar dorzecza Wisły	Kraków	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	zagrożona
RW200006216549	Struga Podłęska	Górnej-Zachodniej Wisły	obszar dorzecza Wisły	Kraków	umiarkowany	dobry	zły	zagrożona
RW000062178849	Sanica	Górnej-Zachodniej Wisły	obszar dorzecza Wisły	Kraków	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań w JCWP)	brak danych	brak danych	zagrożona
RW20000621689	Maskalis	Górnej-Zachodniej Wisły	obszar dorzecza Wisły	Kraków	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	zagrożona
RW2000062139829	Sancygniówka	Górnej-Zachodniej Wisły	obszar dorzecza Wisły	Kraków	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań w JCWP)	poniżej dobrego	zły	zagrożona
RW2000062165349	Stara Nida	Górnej-Zachodniej Wisły	obszar dorzecza Wisły	Kraków	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	zagrożona
RW20000621669	Mierzawa	Górnej-Zachodniej Wisły	obszar dorzecza Wisły	Kraków	słaby	poniżej dobrego	zły	zagrożona
RW20000621658	Kruczka	Górnej-Zachodniej Wisły	obszar dorzecza Wisły	Kraków	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	niezagrożona
RW20000621398529	Stradówka	Górnej-Zachodniej Wisły	obszar dorzecza Wisły	Kraków	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań w JCWP)	dobry	brak danych	zagrożona
RW200006216714	Mozgawka	Górnej-Zachodniej Wisły	obszar dorzecza Wisły	Kraków	słaby	poniżej dobrego	zły	zagrożona

Źródło: karty.apgw.gov.pl (opracowanie własne)

Źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych

Główną przyczyną zanieczyszczeń wód powierzchniowych na terenie gminy jest eutrofizacja, która jest efektem spływających zanieczyszczeń obszarowych związanych z rolniczym wykorzystaniem zlewni oraz słabą naturalną odpornością na czynniki degradacyjne. W rolnictwie do źródeł zanieczyszczeń obszarowych wód należy zaliczyć środki chemiczne (nawozy sztuczne, środki ochrony roślin) oraz rolnicze wykorzystanie ścieków. Rozmiar zagrożeń dla środowiska wodnego spowodowany spływami powierzchniowymi z pól zależy od fizjografii zlewni oraz sposobu ich zagospodarowania.

Wody opadowe i roztopowe odprowadzane są bezpośrednio do wód powierzchniowych lub pośrednio poprzez odprowadzanie do gruntu. Spływające zanieczyszczenia z dróg i placów mogą stanowić znaczne zagrożenie dla jakości wód i gleb.

Z wodociągu korzysta 93,5 % mieszkańców powiatu, natomiast skanalizowanie osiąga o wiele niższy procent (68,9%). Ścieki z jednostek osadniczych w których nie ma sieci kanalizacyjnej gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych. Stan techniczny szamb nie jest znany. Można zakładać, że część z nich może stanowić zagrożenie dla środowiska gruntowo – wodnego.

Zagrożeniem dla stanu czystości wód mogą być także ścieki pohodowlane (odcieki z obornika, czy też gnojowica). Zanieczyszczenia te mogą przedostawać się do wód powierzchniowych poprzez spływy wód opadowych, systemy drenażowe, rowy melioracyjne oraz płytkie wody gruntowe mające kontakt z wodami powierzchniowymi.

Stan wód w gminie jest odzwierciedleniem tych wszystkich zagrożeń.

Poprawa efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP

Aktualizacja programu ochrony środowiska ma na celu także ograniczenie emisji zanieczyszczeń do wody i powietrza, substancji będących czynnikami stwierdzonej presji chemicznej w wodzie oraz redukcji dopływu substancji priorytetowych ze zlewni do JCWP. Obejmuje zagadnienia związane z identyfikacją zagrożeń i problemów oraz wdrażaniem lokalnych działań mających na celu ograniczenie stwierdzonych presji chemicznych i poprawę stanu wód. Planowanie specyficznych działań na szczeblu samorządowym ma przyczyniać się do osiągnięcia celów zapisanych w krajowych dokumentach strategicznych i programowych. Czynniki służące poprawie efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP:

- Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej,
- Wdrożenie nowoczesnych (wydajnych i zaawansowanych technicznie) instalacji uzdatniania wody,
- Rozbudowa systemu rowów odwadniających drogi oraz instalacji urządzeń oczyszczających w systemie odwadniania dróg,
- Kontrola przydomowych oczyszczalni ścieków,
- Modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków
- Likwidacja dzikich wysypisk odpadów znajdujących się na terenach stref ochronnych ujęć wód.

3.4.2. Wody podziemne

Teren gminy Pińczów położony jest w całości na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 409 - Niecka Miechowska SE. Jest to zbiornik mający charakter szczelinowo-porowy o łącznych zasobach dyspozycyjnych 288 m³/d.

Na obszarze gminy znajdują się cztery poziomy wodonośne: kredowy, trzeciorzędowy i dwa horyzonty: czwartorzędowy w dolinie Nidy, czwartorzędowy na wysoczyźnie.

Poziom kredowy obejmuje rozległe obszary Niecki Nidziańskiej. Wody tego poziomu związane są ze szczelinowatymi opokami i marglami górnej kredy - mastrychtu. Ich wydajność jest dość zróżnicowana od 30 m³/d do 52 m³/d. Najbardziej zasobne w wodę są tereny, gdzie kreda górna wykształcona jest jako margle i opoki (południowa część gminy). Wody tego poziomu stanowią główne źródło zaopatrzenia gminy w wodę. Oznaczają się znaczną twardością oraz zazwyczaj występuje w nich żelazo.

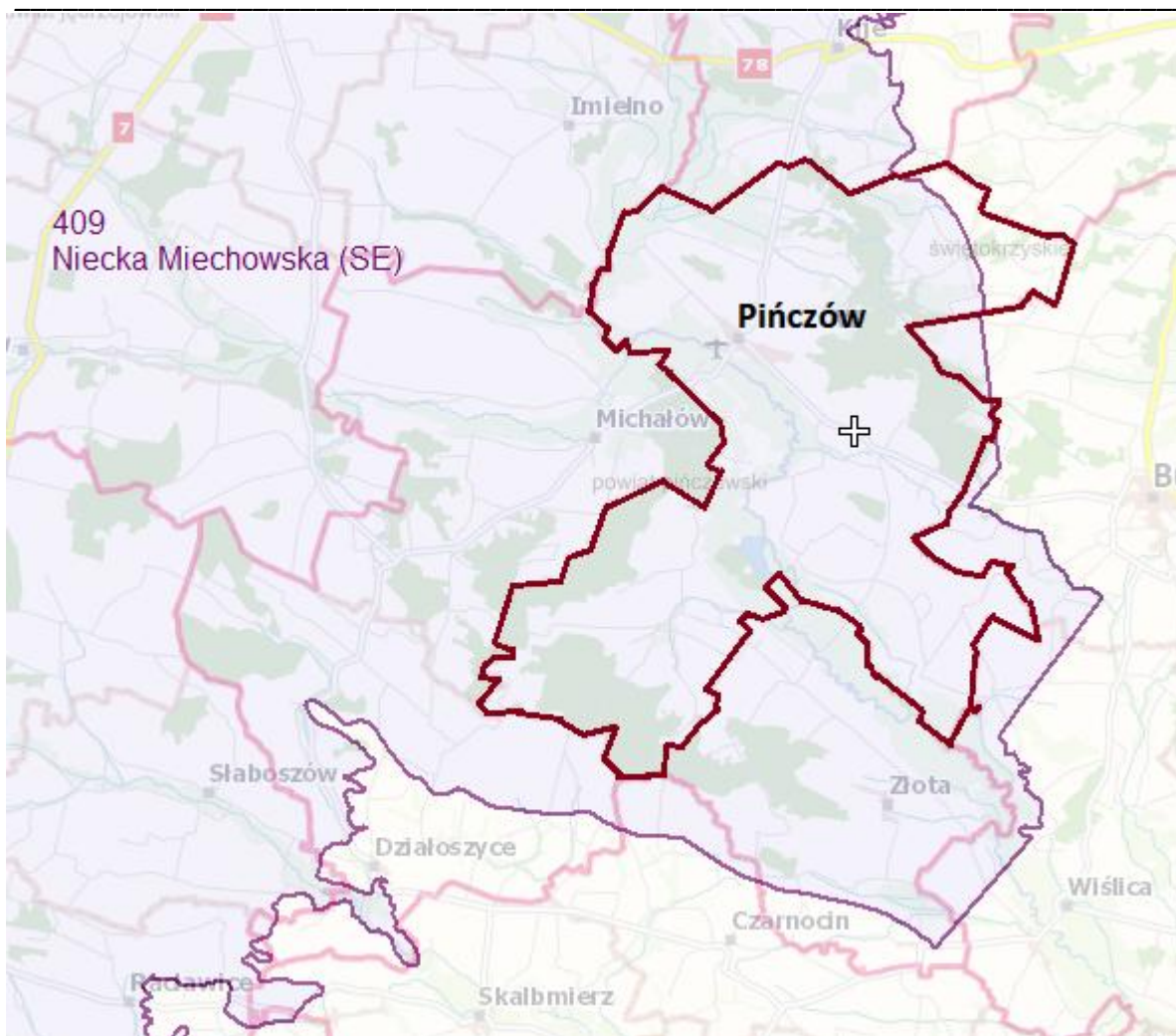
Poziom trzeciorzędowy związany jest z wapieniami litotamniowymi tortonu. Charakteryzujące się dużą nasiąkliwością wapienie położone są na półprzepuszczalnych marglach mastrychtu, które stanowią dno zbiornika. Cechuje je ponadto duża szczelinowatość i w związku z tym wodonośność. Poziom ten występuje głównie w okolicy Pińczowa, na wschód od czynnego kamieniołomu „Pińczów”. Zasoby zbiornika trzeciorzędowego są ograniczone i zależą od wielkości opadów.

Poziom wód czwartorzędowych w dolinie Nidy - woda występuje tu głównie w piaskach, pospótkach i żwirach wypełniających dolinę Nidy, której szerokość wynosi od 1 km w okolicy Pińczowa do 3 km w okolicy wsi Stara Zagość. Zbiornik ten zasilany jest wodami powierzchniowymi spływającymi do doliny oraz wodami Nidy. Wydajność studni waha się od 32-110 m³/d. Wody omawianego poziomu wykazują dużą zawartość żelaza oraz ponadnormatywną zawartość węglanów i wymagają uzdatniania.

Poziom wód czwartorzędowych na wysoczyźnie - warunki hydrogeologiczne tego zbiornika charakteryzują występujące studnie w rejonie Brześcia, Włoch, Bogucic Pierwszych i Bogucic Drugich. Lustro wody występuje na głębokości 2 – 9 m, a wydajności tych studni są niewielkie. Ponadto stan wody podlega znacznym wahaniom i w okresie suszy część studni pozbawiona jest wody.

Wody podziemne stanowią główne źródło zaopatrzenia ludności miasta i gminy w wodę pitną.

Rysunek 4. Lokalizacja gminy Pińczów względem Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 409 Niecka Miechowska (SE)

Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna; <http://epsh.pgi.gov.pl/epsh/> (opracowanie własne)

Według map obrazujących granice jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), mapy dostępne na stronie karty.apgw.gov.pl, gmina Pińczów położona jest w regionie wodnym Górnej-Zachodniej Wisły, w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych PLGW2000100 PLGW2000114 i PLGW2000115. Celem środowiskowym dla wód podziemnych tego obszaru jest utrzymanie dobrego stanu chemicznego i dobrego stanu ilościowego.

Tabela 30. Charakterystyka JCWPd obejmujących teren gminy Pińczów

Informacje podstawowe			
Numer JCWPd	100	114	115
Kod JCWPd	GW2000100	GW2000114	GW2000115
Powierzchnia JCWPd [km²]	2 236,17	792,85	1 767,61
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły		
Region wodny	Górnej-Zachodniej Wisły		
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	RZGW w Krakowie		
Zarząd Zlewni	w Kielcach, w Krakowie		w Sandomierzu
Ocena stanu JCWPd			
Stan chemiczny	dobry	dobry	dobry
Stan ilościowy	dobry	dobry	dobry
Stan JCWPd	dobry	dobry	dobry
Presje determinujące stan JCWPd			

Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [tys. m ³ /rok] – stan na rok 2018	74 249,03	17 187,49	55 056,60
% wykorzystania zasobów dostępnych do zagospodarowania	10	6	9
Zidentyfikowane presje znaczące. Wynik analizy znaczących oddziaływań - JCWPd	brak zidentyfikowanej presji powodującej zagrożenie dla stanu JCWPd (brak czynnika sprawczego)		
Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWPd	NIE	NIE	NIE
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona	niezagrożona	niezagrożona
Cele środowiskowe dla JCWPd			
Stan chemiczny	dobry stan chemiczny	dobry stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Stan ilościowy	dobry stan ilościowy	dobry stan ilościowy	dobry stan ilościowy

Monitoring wód podziemnych

Wody podziemne wymagają ochrony jakości przede wszystkim z uwagi na fakt wykorzystywania ich na szeroką skalę jako podstawowe źródło dla celów zaopatrzenia ludności w wodę oraz jako uzupełnienie wykorzystywanych wód powierzchniowych o niższej jakości. Ponadto stanowią rezerwę wody pitnej dla przyszłych pokoleń.

Tabela 31. Klasyfikacja stanu wód podziemnych

Klasa	Rodzaj
I	wody bardzo dobrej jakości; wartości wskaźników jakości wody są kształtowane wyłącznie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i mieszczą się w zakresie tła hydrogeochemicznego; żaden ze wskaźników jakości wody nie przekracza wartości dopuszczalnych jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi;
II	wody dobrej jakości; wartości niektórych wskaźników są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych; wskaźniki jakości wody nie przekraczają wartości dopuszczalnych jakości wody, przeznaczonej do spożycia przez ludzi
III	wody zadowalającej jakości; wartości wskaźników jakości wody są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego oddziaływania antropogenicznego; mniejsza część wskaźników jakości wody przekracza wartości dopuszczalne jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi
IV	wody niezadowalającej jakości; wartości wskaźników jakości wody są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego oddziaływania antropogenicznego; większość wskaźników jakości wody przekracza wartości dopuszczalne jakości wody, przeznaczonej do spożycia przez ludzi;
V	wody złej jakości; wartości wskaźników jakości wody potwierdzają znaczący wpływ oddziaływania antropogenicznego; wody nie spełniają wymagań określonych dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Klasy jakości wód podziemnych I – III oznaczają **dobry stan chemiczny**, a klasy jakości wód podziemnych IV i V oznaczają **słaby stan chemiczny**.

W ostatnich latach, na terenie gminy Pińczów nie prowadzono badań monitoringowych wód podziemnych. W roku 2022 na terenie powiatu pińczowskiego prowadzono badania w ramach monitoringu diagnostycznego w 2 punktach pomiarowych - na terenie gminy Złota i Michałów.

Tabela 32. Wyniki badań wód podziemnych przeprowadzonych w punktach pomiarowych w m. Chroberz (gm. Złota) i w m. Michałów (gm. Michałów)

Miejscowość	Numer p-tu pomiarowego	Stratygrafia	Typ ośrodka	Zwierciadło wody	Numer JCWPd	Klasa jakości wody w punkcie w roku
Chroberz gmina Złota	450	czwartorzęd	porowy	napięte	100	II
Michałów gmina Michałów	1030	kreda górna czwartorzęd	porowo- szczelinowy	swobodne	100	V

Źródło: Monitoring jakości wód podziemnych, mjwp.gios.gov.pl, dane za rok 2022

W badanym punkcie w m. Chroberz wody wykazały w 2022r. II klasę – wody dobrej jakości (wartości niektórych wskaźników są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych; wskaźniki jakości wody nie przekraczają wartości dopuszczalnych jakości wody, przeznaczonej do spożycia przez ludzi). W badanym punkcie w Michałowie wody wykazały w roku 2022 wody złej jakości (klasa V).

3.4.3. Gospodarka wodno – ściekowa

Gospodarka ściekowa regulowana jest:

- Ustawą z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. 2020, poz. 2028);
- Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz. U. 2015, poz. 257);
- Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. 2019, poz. 1311).

Zgodnie z art. 3 ustawy „Prawo ochrony środowiska”, ścieki (substancje ciekłe, wprowadzone bezpośrednio lub za pomocą urządzeń kanalizacyjnych do wód) zmieniają stan fizyczny, chemiczny lub biologiczny wód, działając niszcząco na świat roślinny lub zwierzęcy. Ścieki powstają w wyniku bytowania człowieka oraz prowadzonej przez niego działalności gospodarczej i rolniczej (ścieki bytowo – gospodarcze, ścieki przemysłowe, ścieki komunalne, wody opadowe, zanieczyszczenia, wody podgrzane, skażone promieniotwórczo i zasolone). Długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi 234,6 km, liczba przyłączy 4 166 szt. Długość sieci kanalizacyjnej to 50,8 km, do której podłączone są 1 500 gospodarstw (dane GUS 2023r.).

Stan sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w gminie Pińczów przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 33. Sieć rozdzielcza wodociągowa i kanalizacyjna na 100 km² w roku 2023

Wyszczególnienie	Wodociąg [na 100 km ²]	Kanalizacja [na 100 km ²]
Ogółem	110,2	23,9
Miasto	248,4	199,6
Wieś	100,3	11,2

Źródło – dane GUS

Tabela 34. Korzystający z instalacji (%) ogółu ludności gminy w roku 2023

Wyszczególnienie	Wodociąg [%]	Kanalizacja [%]
Ogółem	93,5	68,9
Miasto	99,1	92,8
Wieś	87,8	44,5

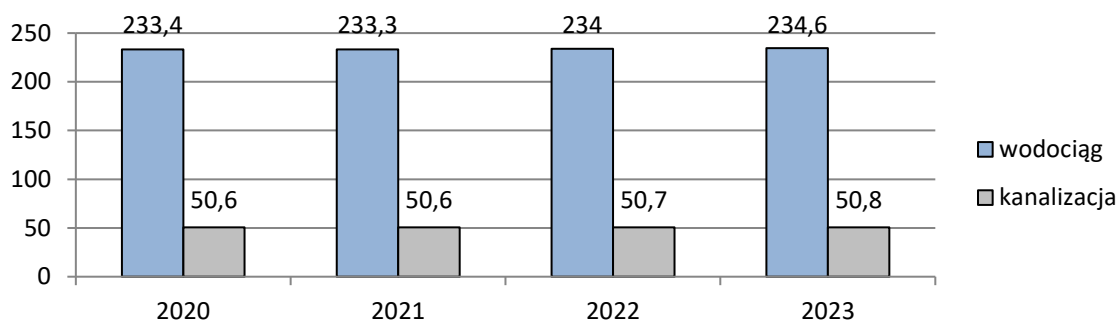
Źródło – dane GUS

Tabela 35. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w gminie Pińczów w latach 2020-2023

ROK	Długość sieci wodociągowej [km]	Długość sieci kanalizacyjnej [km]
2020	233,4	50,6
2021	233,3	50,6
2022	234,0	50,7
2023	234,6	50,8

Źródło – dane GUS

Wykres 5. Stosunek długości sieci wodociągowej do długości sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Pińczów w latach 2020-2023

3.4.3.3. Główne źródła zanieczyszczeń

Do głównych źródeł zanieczyszczeń istniejących na terenie gminy Pińczów należą:

- gospodarstwa rolnicze i hodowlane,
- brak sieci kanalizacyjnej na znacznym obszarze, a przy tym nieszczelne szamba lub wykorzystywanie nieczynnych studni kopanych jako miejsc do odprowadzania ścieków komunalnych lub odprowadzanie ścieków do rowów przydrożnych, cieków wodnych, na pola itp.,
- stosowanie nawozów chemicznych na terenach dolinnych w miejscach, gdzie wody gruntowe zalegają płytko pod powierzchnią terenu oraz gruntach o większych spadkach w kierunku cieków wodnych,

-
- niekorzystny wpływ ładunku zanieczyszczeń pochodzących ze spływów powierzchniowych,
 - odprowadzanie do wód i do ziemi ścieków z obiektów prowadzących działalność produkcyjną, zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego, m.in.: oczyszczalni ścieków, składowiska odpadów oraz innych obiektów usługowych (stacje paliw, warsztaty).

3.4.3.4. Podsumowanie

Główną przyczyną zanieczyszczeń wód powierzchniowych na terenie gminy jest niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej (znacząca dysproporcja w stosunku do długości sieci wodociągowej) i związane z tym nielegalne odprowadzanie ścieków socjalno-bytowych bezpośrednio do gruntu. Efektem może być pogorszenie stanu wód powierzchniowych. Praktyki te mogą zaszkodzić nie tylko wodom powierzchniowym ale także wodom podziemnym.

Dodatkowym problemem jest odprowadzenie ścieków z gospodarki: zakładów przemysłowych, usługowych i rolnictwa.

Aby poprawić stan wód na terenie gminy należy dążyć do rozwoju sieci wodociągowej (oszczędność zasobów wody) i kanalizacyjnej (zmniejszenie zanieczyszczeń przenikających do gleby i do wód), budować nowe oczyszczalnie ścieków oraz propagować oczyszczalnie przydomowe w rejonach o rozproszonej zabudowie.

3.5. Surowce mineralne

Kopalinami występującymi na terenie gminy Pińczów są:

- surowce węglanowe – wapienie, margle, opoki;
- surowce ilaste - iły krakowieckie, lessy, gliny;
- kruszywo naturalne – piaski;
- osady chemiczne – gipsy;
- torfy.

Spośród występujących na terenie gminy kopalin największe znaczenie mają: osady chemiczne (gipsy), utwory węglanowe (wapienie) oraz utwory okruchowe (piaski i żwiry).

Wychodnie gipsów koncentrują się w północno-wschodniej części gminy, w rejonie Chwałowic, Szarbkowa Unikowa i Borkowa oraz w południowej części w sąsiedztwie Bogucic, Leszcz, Gacek, Marzęcina, Woli Zagojskiej, Winiar oraz Zagości.

Reprezentowane przez wapienie i margle surowce węglanowe znajdują się w obrębie Garbu Wójczańsko-Pińczowskiego, wydobywane są również (incydentalnie) na potrzeby budownictwa lokalnego w rejonie Młodzaw Małych.

Występowanie złóż kruszyw naturalnych (piasku i żwiru) koncentruje się głównie w rejonie Brześcia, Bogucic, Pińczowa, Zakrzowa, Młodzaw Dużych i Marzęcina.

Tabela 36. Zasoby kopalin w gminie Pińczów

Rodzaj surowca	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby w tys. ton		Wydobycie w tys. ton
			geologicznie bilansowe	przemysłowe	
Gips i anhydryt	Borków- Chwałowice	E	37 618	27 073	515
	Leszcze	E	20 683	16 285	258
	Uników-Galów	R	37 311	-	-
	Winiary	R	46 496	-	-
	Bogucice- szac.	Złoże o zasobach prognostycznych	-	-	-
Kamienie łamane i błoczne	Bogucice- Zakamień	R	1 587	-	-
	Pińczów	T	4 929,32	3 681,27	-
	Skowronno	Z	5 071	-	-
	Włochy I	E	314,54	-	0,25
	Włochy	Złoże wyeksploatowane	-	-	-
Piaski i żwiry	Szczypiec	R	1 641	-	-
	Szczypiec 1	E	514	514	24
	Szczypiec 2	E	267	267	48
	Szczypiec 3	R	189	-	-
Torfy	Pasturka	R	-	-	-
Kruszywa naturalne	Chruścice	R	844	-	-

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.XII.2023 r., Warszawa 2024

Objaśnienia: E – złoża eksploatowane; T - złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo; R – złoża, o zasobach rozpoznanych szczegółowo; Z- złoża, którego wydobycie zostało zaniechane,

Eksploatacja kopalin prowadzi do niekorzystnych zmian powierzchni terenu. Dlatego lokalizacja wyrobiska i sposób prowadzenia eksploatacji muszą spełniać nie tylko kryteria ekonomiczne i górnicze, ale także powinny uwzględniać wartości elementów środowiska przyrodniczego, którymi są zarówno gleby, lasy, jak i krajobraz. Obowiązkiem przedsiębiorcy jest rekultywacja wyrobiska po ukończeniu eksploatacji.

3.6. Gleby

3.6.1. Typy gleb

Na terenie Miasta i Gminy Pińczów w strukturze jakościowej gleb przeważają grunty średniej i wysokiej klasy bonitacyjnej, wchodzące w skład kompleksów pszennych, które stanowią ponad 60% ogólnego areału gruntów ornych. Gleby najlepszych klas I–II, obejmujące

powierzchnię 478 ha, stanowią ponad 4% ogółu gruntów ornych. Prawie 40% gruntów ornych zajmują gleby IV klasy. Na terenie gminy dominują gleby o dobrej i bardzo dobrej przydatności rolniczej, z dużym udziałem najcenniejszych kompleksów glebowych: pszennego dobrego i pszennego wadliwego.

3.6.2. Użytkowanie rolnicze gleb

Powierzchnia gospodarstw prowadzących działalność rolniczą w gminie wynosi 12 439,19 ha, z czego użytków rolnych w dobrej kulturze jest 11 058,19 ha, grunty pod zasiewami 7 575,74 ha, grunty ugorowane 271,40 ha; uprawy trwałe 286,56 ha, łąki trwałe 2 737,48 ha, pastwiska trwałe 157,38 ha, pozostałe użytki rolne 110,69 ha.

Na terenie gminy jest 1 761 gospodarstw rolnych, w tym największy udział mają gospodarstwa o powierzchni do 5 ha – 1 002 gospodarstwa (Powszechny Spis Rolny 2020).

3.6.4. Podsumowanie

Jakość gleb w gminie nie jest najlepsza, przeważają gleby niskich klas bonitacyjnych o wysokim zakwaszeniu i wysoką absorpcją metali ciężkich. Konieczne jest nawożenie, wapnowanie i stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych, ze względu na kwaśny odczyn gleb. Do najważniejszych obszarów problemowych związanych z ochroną gleb na terenie gminy można zaliczyć:

- odcinki dróg o dużym natężeniu ruchu,
- obszary położone w sąsiedztwie stacji paliw,
- obszary związane z eksploatacją kopalin,
- obszary użytkowane rolniczo,
- obszary zajmowane pod zabudowę.

Naturalna odporność gleb na chemiczne czynniki niszczące związana jest ściśle z typem gleb. Najmniejszą odporność na tego typu zagrożenia wykazują gleby luźne i słabo gliniaste, ubogie w składniki pokarmowe, a więc głównie gleby bielcowe. Gleby brunatne, zasobne w składniki pokarmowe i wodę, są bardziej odporne na zagrożenia chemiczne. Działania antropogeniczne powodują przechodzenie związków biogenych i innych zanieczyszczeń bezpośrednio do gleby, wód podziemnych i powierzchniowych. Do zwiększenia degradacji przyczyniają się także rzeźba terenu oraz warunki atmosferyczne. Jednym z głównych czynników zmian w strukturze chemicznej gleb jest rolnicze użytkowanie, które może powodować nadmierne przechodzenie składników pokarmowych, takich jak azot, fosfor, potas i magnez do gleby, a tym samym dalej do wód powierzchniowych i podziemnych powodując eutrofizację. Niewłaściwe używanie nawozów naturalnych i mineralnych może spowodować poważne straty w środowisku. Biorąc pod uwagę rolniczy charakter gminy oraz funkcjonujące liczne gospodarstwa rolne należy mieć na uwadze możliwość stosowania nawozów organicznych, takich jak gnojowica pochodząca z gospodarstw o profilu produkcji zwierzęcej. W przypadku rolnictwa erozja i degradacja gleb najczęściej powiązana jest z niewłaściwym nawożeniem mineralnym i organicznym, nieprawidłową uprawą, likwidacją zakrzewień i zadrzewień śródpolnych. Dla gleb gminy Pińczów problemem są również zanieczyszczenia pyłowe, których źródłem jest głównie rozwijający się transport drogowy. Z komunikacją samochodową związane są takie zanieczyszczenia jak: substancje ropopochodne, metale ciężkie, związki azotu, węglowodory WWA i inne, takie jak sól stosowana w czasie zimy, detergenty, itp.

3.7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Obowiązek planowania gospodarki odpadami został sformułowany w uchwalonej przez Sejm RP ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. 2023 poz. 1587 z późn. zm.). Powszechna zasada gospodarowania odpadami (Rozdział 2 art. 18 Ustawy o odpadach) brzmi „Każdy, kto podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstanie odpadów, powinien takie działania planować, projektować i prowadzić przy użyciu takich sposobów produkcji lub form usług oraz surowców i materiałów, aby w pierwszej kolejności zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ilość odpadów i ich negatywne oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi oraz na środowisko, w tym przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użycia”.

Zgodnie z art. 9e ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz. U. 2024 r. poz. 399) podmiot odbierający odpady komunalne na podstawie umowy z właścicielem nieruchomości jest obowiązany do przekazywania odebranych od właścicieli nieruchomości:

- selektywnie zebranych odpadów komunalnych bezpośrednio lub za pośrednictwem innego zbierającego odpady do instalacji odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, o której mowa w art. 17 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;
- niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych bezpośrednio do instalacji komunalnej.

Na terenie gminy znajduje się nieczynne składowisko odpadów komunalnych w Skrzypowie (zamknięte w 2014 roku i częściowo zrehabilitowane w 2019 roku), gdzie składowane były odpady zmieszane zebrane z terenu gminy Pińczów. Obiekt zarządzany jest przez spółkę gminną „Wodociągi Pińczowskie” Sp. z o.o., ul. Batalionów Chłopskich 160, 28-400 Pińczów.

3.7.1. Odpady komunalne

Odpady komunalne to odpady powstające w gospodarstwach domowych (z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji), a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Dopuszczone jest zaklasyfikowanie do odpadów komunalnych również niektórych odpadów opakowaniowych, pod warunkiem, że zbierane są w sposób selektywny lub występują, jako zmieszane odpady opakowaniowe.

Odpady komunalne na terenie Gminy Pińczów powstają głównie w gospodarstwach domowych, ale również na terenach nieruchomości niezamieszkałych, jak: obiekty użyteczności publicznej (ośrodki zdrowia, szkoły) oraz infrastruktury (handel, obiekty turystyczne, usługi). Są to także odpady z terenów otwartych, takie jak: odpady z koszy ulicznych, zmiotki z dróg i placów, odpady z dzikich wysypisk.

Gminy są obowiązane do zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na których zamieszkują mieszkańcy. Dodatkowo Rada Gminy może postanowić o odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne. Gmina Pińczów objęła systemem gospodarki odpadami tylko nieruchomości zamieszkałe. Właściciele pozostałych nieruchomości zobowiązani są do samodzielnego zawarcia umowy z podmiotem odbierającym odpady komunalne. W latach 2021-2023 usługę odbioru i transportu od właścicieli nieruchomości na

których zamieszkują mieszkańcy świadczyły „Wodociągi Pińczowskie” Sp. z o.o., natomiast usługa zagospodarowania odpadów komunalnych realizowana była przez Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. prowadzący instalację do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych. Odpady komunalne z terenu Gminy Pińczów odbierane były w postaci zmieszanej i selektywnej.

Mieszkańcy mogli również korzystać z Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowanego w Pińczowie przy ul. Republiki Pińczowskiej 10. PSZOK przyjmowała takie odpady jak: przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady zielone oraz odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne.

W roku 2023 na terenie Gminy Pińczów odebrano od właścicieli nieruchomości 5003,52 Mg odpadów komunalnych.

W ramach funkcjonowania PSZOK zostało zebranych 14,471 Mg odpadów komunalnych. W punktach skupu surowców wtórnych zebrano 17,9272 Mg odpadów komunalnych. Łącznie na terenie Gminy w 2023r. wytworzonych zostało 6519,627 Mg odpadów komunalnych.

Tabela 37. Ilość odpadów zebranych z terenu Gminy Pińczów w latach 2021-2023 (odpady zebrane w gminie)

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]		
		2021	2022	2023
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	-	8,044	17,7
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	-	1,53	7,029
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	323,495	330,32	340,96
16 01 03	Zużyte opony	56,94	30,08	26,69
15 01 07	Opakowania ze szkła	7,00	-	-
20 01 01	Papier i tektura	43,77	35,29	17,278
20 01 02	Szkło	260,92	256,00	240,07
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	-	-	6,88
20 01 11	Tekstylia	-	-	131,0985
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	12,977	2,119	5,272
20 01 33*	Baterie i akumulatory	0,032	-	-
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	8,639	2,015	3,406
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	8,343	0,676	3,842
20 01 39	Tworzywa sztuczne	11,77	6,71	9,923
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	31,72	31,78	4,37
	kompostowniki	-	1 225,785	1 352,61
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	4 272,158	4 140,95	4 132,44
20 03 03	Odpady z czyszczenia ulic i placów	1,98	3,20	3,7
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	124,71	84,86	120,56
20 03 99	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	106,66	70,22	63,40
Ogółem		5 271,114	6 229,579	6 487,229

*wg Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Pińczów za rok 2021, 2022 i 2023

Tabela 38. Ilość odpadów zebranych z terenu Gminy Pińczów w latach 2021-2023 (odpady zebrane w PSZOK)

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]		
		2021	2022	2023
16 01 03	Zużyte opony	1,65	0,96	0,785
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	7,59	-	-
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	0,64	-	-
20 01 01	Papier i tektura	0,24	1,25	-
20 01 02	Szkło	0,99	-	0,50
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	0,029	-	0,006
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	2,831	5,206	3,091
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,49	0,31	0,378
20 01 33*	Baterie i akumulatory	0,025	0,019	0,008
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	4,259	8,394	3,342
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	2,99	5,247	1,58
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	47,718	14,719	4,781
Ogółem		69,452	36,105	14,471

*wg Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Pińczów za rok 2021, 2022 i 2023

Tabela 39. Ilość odpadów zebranych z terenu Gminy Pińczów w latach 2021-2023 (odpady zebrane w punktach skupu)

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]		
		2021	2022	2023
15 01 04	Opakowania z metali	10,1669	18,505	17,9272

*wg Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Pińczów za rok 2021, 2022 i 2023

3.7.2. Odpady niebezpieczne

Podstawowym źródłem powstawania odpadów niebezpiecznych jest działalność przemysłowa i usługowa. Odpady niebezpieczne powstają również w gospodarstwach domowych, służbie zdrowia, budynkach administracyjnych itp.

Na obszarze gminy Pińczów nie ma zlokalizowanych czynnych składowisk odpadów niebezpiecznych. Odpady niebezpieczne są wywożone poza teren gminy do unieszkodliwienia lub przetworzenia.

Zorganizowane zbieranie odpadów niebezpiecznych występuje w niektórych placówkach:

- zużyty sprzęt RTV i AGD w sklepach sprzedających takie produkty,
- baterie - pojemniki na baterie znajdują się w sklepach, obiektach administracyjnych, w tym w szkołach,
- przeterminowane leki - w aptekach oraz w ośrodkach zdrowia
- zużyte akumulatory i inne - w punktach wulkanizacji, naprawy lub demontażu samochodów.

W gminie obowiązuje „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Miasta i Gminy Pińczów”. Azbest z gminy jest sukcesywnie usuwany.

Tabela 40. Ilość zebranych odpadów azbestowych w gminie Pińczów w latach 2020-2023

Gmina	2020	2021	2022	2023
Ilość zebranego azbestu [Mg]	132,20	103,60	171,26	311,00
Poniesione koszty [zł]	55 254,32	31 027,67	68 888,02	99 756,36

Źródło – dane Urzędu Miejskiego w Pińczowie

3.7.3. Odpady z sektora gospodarczego

Podstawowym źródłem powstawania odpadów w sektorze gospodarczym jest działalność przemysłowa, rolnicza i usługowa (usług komunalnych i budowlanych). Na terenie gminy nie występują większe ilości odpadów tego typu. Istnieje natomiast szereg placówek usługowych i produkcyjnych, które w efekcie swej działalności wytwarzają odpady przemysłowe. Nie jest jednak możliwe określenie ich ilości, gdyż nie prowadzi się ewidencji. Odbiorem odpadów od poszczególnych wytwórców zajmują się wyspecjalizowane firmy na podstawie indywidualnych umów.

3.7.4. Podsumowanie

W roku 2023 w gminie zebrano 4 132,44 Mg odpadów zmieszanych, 2 387,187 Mg odpadów segregowanych i 311,0 Mg odpadów zawierających azbest.

Każdy z wytwórców odpadów niebezpiecznych - przemysłowych organizuje ich wywóz we własnym zakresie.

3.8. Zasoby przyrodnicze

3.8.1. Stan zasobów przyrody

Wskaźnik lesistości dla gminy Pińczów wynosi 21,2%. Według danych GUS (Bank Danych Regionalnych) powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy Pińczów wynosi wg stanu na 31.12.2023r. 4590,91 ha, w tym lasy ogółem zajmują obszar o powierzchni 4 517,04 ha. Pod względem własności blisko 80% stanowią lasy państwowe.

Większość lasów Skarbu Państwa jest zarządzana przez Nadleśnictwo Pińczów. Lasy pełnią funkcje gospodarcze i ochronne (przeważnie glebochronne, wodochronne). Skupiają się w różnej wielkości kompleksach, przy czym zwarte układy przestrzenne tworzą lasy w rejonie Bogucic, Młodzaw i Kozubowa, porastające największe wzniesienia i stoki. W strukturze siedliskowej przeważa średnio żyzny „bór mieszany świeży” z drzewostanem iglasto-liściastym oraz dobrze rozwiniętym podszytem i runem. Siedlisko to jest odporne na antropopresję i nadaje się do zagospodarowania turystycznego bez większych ograniczeń. Towarzyszy mu bardzo żyzny „las wyżynny”, charakteryzujący się drzewostanem liściastym z przewagą buka, dębu i grabu. Siedlisko to występuje na największych wzniesieniach wapiennych i cechuje się silnym zwarcim oraz dobrze rozwiniętym podszytem i runem. Na terenach słabszych glebowo siedliskiem dominującym jest ubogi „bór świeży” z panującą sosną. W dolinie Nidy spotyka się natomiast skupiska „olsu zwykłego” z drzewostanem olchowym, porastające tereny trwale lub okresowo nadmiernie uwilgotnione.

W niektórych kompleksach lasów państwowych występują także szybko rosnące drzewostany topolowe, które należą do mniej cennych i stanowią element leśnej antropopresji.

Tabela 41. Lesistość gminy Pińczów w latach 2020-2023

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
Powierzchnia gruntów leśnych ogółem [ha]	4 534,73	4 586,23	4 586,34	4 590,91
Lesistość [%]	20,9	21,2	21,2	21,2
Lasy ogółem [ha]	4 457,70	4 509,96	4 512,19	4 517,04
Grunty leśne publiczne ogółem [ha]	3 627,73	3 679,23	3 679,34	3 683,91
Lasy publiczne ogółem [ha]	3 550,70	3 602,96	3 605,19	3 610,04
Grunty leśne prywatne [ha]	907,00	907,00	907,00	907,00
Lasy prywatne ogółem [ha]	907,00	907,00	907,00	907,00

Źródło – dane GUS

Na obszarze gminy Pińczów występuje zieleń miejska w postaci: zieleńców, zieleni osiedlowej i ulicznej.

Tabela 42. Tereny zieleni w gminie Pińczów w latach 2020-2023

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
powierzchnia zieleńców - 4 obiekty [ha]	0,62	0,62	0,62	0,62
powierzchnia zieleni ulicznej [ha]	2,53	2,53	2,53	2,53
powierzchnia terenów zieleni osiedlowej [ha]	4,04	4,04	3,84	3,84
powierzchnia cmentarzy - 7 obiektów [ha]	10,7	10,7	10,7	10,7

Źródło – dane GUS

3.8.2. Obszary chronione lub cenne przyrodniczo

Na terenie gminy Pińczów występują elementy środowiska przyrodniczego, które z uwagi na wysokie wartości objęte zostały różnymi formami ochrony wprowadzonymi na podstawie przepisów ogólnych z zakresu ochrony środowiska oraz miejscowych aktów prawnych:

- Parki Krajobrazowe: Nadnidziański Park Krajobrazowy, Kozubowski Park Krajobrazowy, Szaniecki Park Krajobrazowy
- Obszary Chronionego Krajobrazu: Nadnidziański Obszar Chronionego Krajobrazu, Kozubowski Obszar Chronionego Krajobrazu
- Rezerваты przyrody: Krzyżanowice, Grabowiec, Skowronno, Winiary Zagojskie, Polana Polichno, Pieczyska i Skotniki Górne
- Obszary Natura 2000: Ostoja Nidziańska PLH260003, Dolina Nidy PLB260001, Ostoja Kozubowska PLH260029, Ostoja Stawiany PLH260033
- 10 użytków ekologicznych
- 1 stanowisko dokumentacyjne: Wąwozy lessowe w Bugaju
- 18 pomników przyrody.

PARKI KRAJOBRAZOWE

Unikatowe walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy Pińczów spowodowały, że została ona w całości objęta prawną ochroną przyrody. Całą dolinę Nidy wraz z przyległymi do niej obszarami włączono do **Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego (NPK)**. Południowo-zachodnia część gminy leży w obszarze **Kozubowskiego Parku Krajobrazowego (KPK)**. Północno-wschodnie obrzeża położone są na terenie **Szanieckiego Parku Krajobrazowego (SzPK)**. Pozostała część gminy znajduje się w otulinie tych parków, która posiada status obszaru chronionego krajobrazu.

Nazwa obszaru	Charakterystyka
Nadnidziański Park Krajobrazowy (Uchwała nr XLIX/874/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego ze zm.)	Położony jest w obrębie Niecki Nidziańskiej. Obejmuje środkowy i dolny fragment Doliny Nidy, Nieckę Solecką oraz północno - zachodnią część Garbu Pińczowskiego. Park został utworzony dla zachowania i ochrony walorów przyrodniczych związanych między innymi z powierzchniowym występowaniem serii gipsowej, tworzącej unikatowy zespół zjawisk i form krasu gipsowego. Charakterystycznym elementem krajobrazu parku jest dolina rzeki Nidy - z licznymi meandrami i starorzeczami, stanowiąca ważny korytarz ekologiczny oraz ostoję ptactwa wodno - błotnego. Teren parku charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem siedlisk - począwszy od skrajnie suchych, aż po bagienne i wodne. Na terenie NPK występuje jedno z największych w kraju stanowisk roślinności kserotermicznej, której towarzyszy specyficzna entomofauna. W dolinie Nidy występują zbiorowiska roślinności wodnej, szuwarowej i torfowiskowej z takimi gatunkami jak: grązel żółty, grzybień biały, osoka aloesowata, bobrek trójlistkowy, kruszczyk błotny, storczyk kukawka, szerokolistny i krwisty, turzycza Davalla. W okolicy Szczerbakowa na terenie użytku ekologicznego pn. "słone źródło" występują podmokłe solniska śródlądowe ze stanowiskami rzadkich halofitów takich jak: przewiercień wąskolistny, muchotrzew solniskowy i mannica odstająca. Pod względem rzeźby terenu obszar parku jest niejednorodny, a jego zróżnicowanie wynika z litologicznych uwarunkowań starszego podłoża oraz różnego stopnia pokrycia rzeźby strukturalnej morskimi utworami paleogenu i neogenu. Najbardziej charakterystyczne skały gipsowe zbudowane są z ustawionych pionowo, zrosniętych kryształów gipsu potocznie nazywanych "szklicą" lub "jaskółczymi ogonami". Wielkość ich dochodzi do 3,5m i należą one do jednych z największych kryształów gipsu na świecie.
Kozubowski Park Krajobrazowy (Uchwała nr XLIX/876/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Kozubowskiego Parku Krajobrazowego ze zm.)	Położony jest w obrębie Niecki Nidziańskiej. Obejmuje wschodnią część Garbu Wodzisławskiego. Jest to teren o wybitnych wartościach krajobrazowych i przyrodniczych, charakteryzujący się urozmaiconą rzeźbą terenu ukształtowaną na kredowym podłożu pokrytym lessami, rozległymi obszarami leśnymi i porożrzucanymi wśród lasów i pól malowniczymi osadami. Znaczną powierzchnię parku zajmują lasy, położone na wierzchołkach i zboczach wzniesień lessowych porożrzucanych dolinkami i wąwozami, pełniące ważną rolę w regulacji stosunków wodnych i klimatycznych. Strome niezalesione zbocza wzniesień o ekspozycji południowej i południowo - zachodniej zajmują ciepłolubne murawy kserotermiczne. W dwóch rezerwach przyrody: "Polana Polichno" oraz "Wroni Dół", położonych na terenach leśnych, chronione są fragmenty grądu oraz ciepłolubne gatunki fauny i flory zasiedlające śródleśne polany. Osobliwością Parku jest występowanie w rezerwacie "Polana Polichno" groszku panońskiego (jedyne stanowisko w Polsce) oraz największego gatunku polskiego chrząszcza jelonka rogacza.
Szaniecki Park Krajobrazowy (Uchwała nr XLIX/875/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Szanieckiego Parku Krajobrazowego ze zm. oraz Uchwała nr XXXIV/480/21 Sejmiku	Położony jest w obrębie Niecki Nidziańskiej. Obejmuje środkową część Garbu Pińczowskiego oraz południowo - zachodni fragment Niecki Połanieckiej (Płaskowyz Szaniecki). Park ten chroni enklawy wartościowego krajobrazu z malowniczymi wapiennymi i gipsowymi wzgórzami oraz ciepłolubnymi zbiorowiskami roślinności kserotermicznej, torfowiskowej i słonolubnej.

Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 sierpnia 2021 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Szanieckiego Parku Krajobrazowego).	Obszar Parku położony jest w strefie wododziałowej pomiędzy zlewniami rzek: Nidy, Wschodniej i Czarnej. Południowo – zachodnia część Parku wyróżnia się występowaniem wód mineralnych z wyсіkami w okolicach wsi Owczary. Charakterystycznym elementem przyrody parku, uwarunkowanym geologicznie są liczne odsłonięcia gipsów, zwłaszcza wielokrystalicznych, widoczne głównie na terenie Płaskowyżu Szanieckiego. W gipsowym podłożu rozwijają się procesy krasowe. W ich wyniku powstają zróżnicowane formy krasu powierzchniowego i podziemnego np.: leje, formy typu uwale, doliny, jaskinie.
---	---

Wymienione parki wchodzą w skład **Zespołu Parków Krajobrazowych Ponidzia (ZPKP)**.

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Nazwa obszaru	Charakterystyka
Nadnidziański Obszar Chronionego Krajobrazu – Uchwała nr XLIX/882/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie Nadnidziańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 3156)	Nadnidziański Obszar Chronionego Krajobrazu położony jest na terenie otuliny Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego, w południowej części województwa. Tereny te objęto ochroną ze względu na bogactwo ekosystemów i zróżnicowany krajobraz i rzeźbę terenu oraz funkcję korytarzy ekologicznych.
Kozubowski Obszar Chronionego Krajobrazu - Uchwała nr XLIX/884/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie Kozubowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 3158)	Kozubowski Obszar Chronionego Krajobrazu położony jest na terenie otuliny Kozubowskiego Parku Krajobrazowego, w południowej części województwa. Tereny te objęto ochroną ze względu na bogactwo ekosystemów i zróżnicowaną rzeźbę terenu i krajobrazu oraz funkcję korytarzy ekologicznych.

REZERWATY PRZYRODY

Rezerwat przyrody	Plan ochrony	Cele ochrony
Krzyżanowice	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 16 sierpnia 2022r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Krzyżanowice (Dz. Urz. z 2022r. poz. 2814)	Zachowanie wzgórze gipsowego wraz z porastającą go roślinnością stepową oraz występującą tu bogatą i unikalną fauną bezkręgowców.
Grabowiec	Brak	Zachowanie naturalnego stanowiska roślinności kserotermicznej na południowym zboczu w lesie dębowo-grabowym, z wieloma gatunkami roślin chronionych w tym dyptamu jesionolistnego <i>Dictamnus albus</i> i obuwika pospolitego <i>Cypripedium calceolus</i>
Pieczyska	Brak	Zachowanie wielogatunkowych zbiorowisk torfowiskowych i bagiennych z licznymi gatunkami rzadkich i prawnie chronionych roślin
Skowronno	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 29 lipca 2014r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych zbiorowisk muraw stepowych.

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

	rezerwatu przyrody Skowronno (Dz. Urz. z 2014r. poz. 2232 ze zm.)	
Winiary Zagojskie	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 29 lipca 2014r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Winiary Zagojskie (Dz. Urz. z 2014r. poz. 2231)	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego stanowiska roślinności stepowej.
Skotniki Górne	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 29 lipca 2014r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Skotniki Górne (Dz. Urz. z 2014r. poz. 2230 ze zm.)	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego stanowiska roślinności stepowej.
Polana Polichno	Brak	Zachowanie zbiorowiska roślinności kserotermicznej z udziałem groszku pannońskiego <i>Lathyrus pannonicus</i> oraz stanowiska rzadkich owadów

UŻYTKI EKOLOGICZNE

Nazwa obszaru	Opis wartości przyrodniczej/Rodzaj użytku	Powierzchnia [ha]	Położenie	Cel ochrony
Ciąg bagien śródleśnych	Bagno	3,71	Nadleśnictwo Pińczów, obręb Pińczów, oddziały 15 d, f oraz 16 g, h, f	Celem ochrony jest zachowanie ekosystemów ciągu bagien śródleśnych z zasiedlającymi je zbiorowiskami roślinności bagiennej oraz bytująca tu bogatą fauną, głównie: owadów, mięczaków, płazów, gadów, ptaków oraz mniejszych i większych ssaków
Kompleks leśny z oczkami wodnymi	kompleks leśny z oczkami wodnymi	1,04	Nadleśnictwo Pińczów, obręb Pińczów, oddz. 3y	Celem ochrony jest zachowanie ekosystemów 6 kilkunastu śródleśnych oczek wodnych wraz z otaczającymi je zbiorowiskami roślinności bagiennej.
Jezioro Pleban	naturalny zbiornik wodny	1,02	Nadleśnictwo Pińczów, obręb Piotrkowice, leśnictwo Włochy, oddz. 3a	Celem ochrony jest zachowanie ekosystemów śródleśnego zbiornika wodnego wraz z otaczającymi go roślinami zbiorowisk szuwarowych o dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

Wąwóz	skarpa	0,22	Nadleśnictwo Pińczów, obręb Pińczów, oddział 220g.	Celem ochrony jest zachowanie ekosystemów śródpolnego wąwozu porośniętego samosiewem krzewów (zadrzewienie śródpolne) stanowiącego miejsce rozrodu, bytowania, schronienia i zdobywania pokarmu dla wielu gatunków zwierząt, w tym owadów, płazów, ptaków i ssaków
nie nadano nazwy	użytek obejmuje "oczko wodne" i pastwisko; stanowisko rosiczki okrągłolistne	6,50	brak danych	brak danych
Kąty	podmokła łąka ze stanowiskiem pełnika europejskiego	0,74	brak danych	brak danych
Binek	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,05	część działki ewid. nr 203/2, obręb ewid. Bogucice Drugie	ochrona murawy kserotermicznej oraz występującego w jej obrębie stanowiska dziewięcisiła popłocholistnego (Carlina onopordifolia)
nie nadano nazwy	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,03	działka o nr ewid. 2, obręb 10 m. Pińczów	ochrona gatunku dziewięcisiła popłocholistnego
Winiary	Źródło wraz z otaczającym terenem oraz rzadkimi gatunkami flory m.in. miłek wiosenny, zawilec wielkokwiatowy, ożota zwyczajna, ostrołódka kosmata.	5,21	obiekt położony jest na obszarze Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego oraz Nadnidziańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu na terenie działki stanowiącej własność Skarbu Państwa. Powiat: pińczowski Jednostka ewidencyjna: Pińczów Obręb ewidencyjny: Winiary Działka ewidencyjna nr 261	Szczególnym celem ochrony użytku ekologicznego jest ochrona źródła (wywierzyska), które wraz z otaczającym terenem oraz rzadkimi gatunkami flory m.in. miłek wiosenny, zawilec wielkokwiatowy, ożota zwyczajna, ostrołódka kosmata stanowi cenny obiekt o dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, mających duże znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego

Pasturka	Stanowisko dyptamu jesionolistnego	0,09	użytek ekologiczny położony jest na obszarze Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego na terenie działki nr 42 stanowiącej własność Skarbu Państwa, a pozostającej w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Pińczów	Szczególnym celem ochrony użytku ekologicznego jest ochrona stanowiska dyptamu jesionolistnego (<i>Dictamnus albus</i>), gatunku objętego ścisłą ochroną gatunkową wraz z niewielkim fragmentem lasu, w obrębie którego znajduje się w/w stanowisko. Jest to obszar o dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, mających duże znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego
-----------------	------------------------------------	------	--	--

STANOWISKO DOKUMENTACYJNE

Nazwa	Rodzaj stanowiska	Data ustanowienia	Powierzchnia [ha]	Położenie	Cel ochrony
Wąwozy lessowe w Bugaju	formacja geologiczna	2013-06-04	3,50	Obiekt znajduje się na obszarze Kozubowskiego Parku Krajobrazowego, na terenie działki stanowiącej własność Skarbu Państwa, której zarządcą jest Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Pińczów (oddz. 12h leśnictwo Bugaj - pow. 5,57ha, obręb Bugaj)	Celem ochrony jest zachowanie zespołu wąwozów utworzonych w lessach wraz z licznymi odsłonięciami skał i jaskiniami

POMNIKI PRZYRODY

Rodzaj	Data ustanowienia	Lokalizacja	Opis
skałka	02.10.1987	ok. 150 m na N od drogi polnej wzdłuż wsi Bogucice Skałki i ok. 1 km na SW od skrzyżowania dróg w Bogucicach	Ściana wschodnia starego kamieniołomu, obecnie częściowo wypełnionego wodą. Ściana ma długość ok. 100 m i wysokość ponad powierzchnię wody 3,5 m. Odsłaniają się w niej tzw. Gipsy szklicowe należące do serii gipsowej badenu.
skałka	02.10.1987	przy wjeździe do kamieniołomu, na obszarze złoża Gacki, ok. 200 m na W od drogi Bogucice-Gacki	Niewielkie wzniesienie morfologiczne obcięte od strony południowej przekopem. W skarpie przekopu odsłonięcie wysokości ok. 12 m, długości ok. 50 m. W odsłonięciu

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

			widoczny uskok o przebiegu NE-SW w obrębie skał gipsowych badenu. W skrzydle wiszącym uskoku
skałka	02.10.1987	na południowym krańcu wsi Marzęcin, ok.. 300 m na SSE od skrzyżowania dróg w Marzęcinie, ok. 1 km na S od drogi Pińczów-Busko i ok. 1 km na E od drogi Gacki-Bogucice	Skarpa i próg skalny w górnej części zbocza wzniesienia o wysokości ok. 10 m, z odsłonięciem gipsów szklicowych o długości 10 m i wysokości 3 m
drzewo gatunek: Wiąz pospolity	15.01.1992	Nadleśnictwo Pińczów, Leśnictwo Bugaj , oddział 7i, ok. 1 km na W od granicy lasu z polami wsi Młodzawy, 1300 m na W od drogi Młodzawy-Bugaj	pierśnica: 174cm; obwód: 547cm; wysokość: 34m
drzewo gatunek: Wiąz pospolity	15.01.1992	Nadleśnictwo Pińczów, Leśnictwo Bugaj, oddział 4a, ok. 1 km na W od granicy lasu z polami wsi Młodzawy, 600 m na SW od drogi do Młodzaw	pierśnica: 147cm; obwód: 462cm; wysokość: 35m
grupa drzew	15.01.1992	Nadleśnictwo Pińczów, Leśnictwo Bugaj , oddział 3a, ok. 1 km na W od granicy lasu z polami wsi Młodzawy, 400 m od drogi do Młodzaw	1. drzewo, gatunek: Wiąz pospolity pierśnica: 79cm; obwód: 248cm; wysokość: 30m) 2. drzewo, gatunek: Wiąz pospolity pierśnica: 79cm; obwód: 248cm; wysokość: 30m)
grupa drzew	15.01.1992	Nadleśnictwo Pińczów, Leśnictwo Bugaj, oddział 12w, na terenie osady - leśniczówki	1. drzewo, gatunek: Lipa drobnolistna; pierśnica: 127cm; obwód: 399cm; wysokość: 30m 2. drzewo, gatunek: Lipa drobnolistna pierśnica: 127cm; obwód: 399cm; wysokość: 30m 3. drzewo, gatunek: Lipa drobnolistna; pierśnica: 127cm; obwód: 399cm; wysokość: 30m
grupa drzew	15.01.1992	Nadleśnictwo Pińczów, Leśnictwo Teresów , oddział 54a, ok. 500 m na W od krzyża przy drodze Kozubów - Sypów	1. drzewo, gatunek: Wiąz pospolity, pierśnica: 88cm; obwód: 276cm; wysokość: 32m 2. drzewo, gatunek: Wiąz pospolity; pierśnica: 88cm; obwód: 276cm; wysokość: 32m
drzewo gatunek: Dąb szypułkowy	15.01.1992	po między budynkami leśnej osady "Gołąb", przy drodze Dzierążnia-Kozubów	pierśnica: 120cm; obwód: 377cm; wysokość: 30m
drzewo gatunek: Dąb bezszypułkowy	15.01.1992	Nadleśnictwo Pińczów, Leśnictwo Bogucice , oddział 45a, ok. 150 m na S od łąk zwanych Katy	pierśnica: 122cm; obwód: 383cm; wysokość: 26m
drzewo, gatunek: Klon pospolity	28.12.1994	na dziedzińcu Klasztoru Ojców Franciszkanów i Parafii p.w. Nawiedzenia NMP w Pińczowie od strony ul. Klasztornej	pierśnica: 84cm; obwód: 264cm; wysokość: 22m

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

jaskinia	14.01.1996	Ok. 1 km od Marzęcina, (po prawej str. drogi gruntowej z Marzęcina do Woli Zagojskiej, na zakręcie zejść w prawo)	Duża podziemna komora krasowa o dł. ok. 20 m i wysokości ok. 2 m utworzona w obrębie gipsów wielokrystalicznych (szklicowych) z okresowym zbiornikiem wodnym. W stropie wykształcone „kominki” krasowe
skałka	29.05.1996	na końcu starego kamieniołomu położonego na północ od osiedla, ściana skalna zamykająca wyrobisko od północnego wschodu, nad drugim stawem	Ściana skalna po dawnym kamieniołomie przedstawiająca pełny profil serii gipsowej
drzewo gatunek: Lipa drobnolistna	25.03.1958	przy wejściu na dziedziniec Klasztoru Ojców Franciszkanów i Parafii p.w. Nawiedzenia NMP w Pińczowie od strony ul. Batalionów Chłopskich	pierśnica: 107cm; obwód: 336cm; wysokość: 22m
jaskinia	22.04.1999	na NE od drogi prowadzącej do wyeksploatowanej kopalni, przy stawie o nazwie „Pompa”. Otwór wejścia jaskini znajduje się na działce nr 61/13 na gruntach wsi Leszcze	Jaskinia położona w wyrobisku pokopalnianym w pokładzie gipsów szkieletowych, otwór wejściowy w obrębie leja krasowego. Jaskinia składa się z trzech połączonych komór, z których pierwsza jest największa (średnica jej sięga 10m, zaś wysokość - do 3m)
drzewo gatunek: Klon pospolity	24.12.1986	w centralnej części parku podworskiego	pierśnica: 122cm; obwód: 383cm; wysokość: 22m
drzewo gatunek: Lipa drobnolistna	22.02.2012	Leśnictwo Bugaj oddział 12s w zarządzie Lasów Państwowych-Nadleśnictwo Pińczów	pierśnica: 90cm; obwód: 283cm; wysokość: 19m
drzewo gatunek: Grusza pospolita	07.04.2017	drzewo znajduje się na działce nr ewid. 631, położonej w obrębie ewidencyjnym Bogucice Pierwsze i na działce nr ewid. 129 w obrębie ewidencyjnym Marzęcin	pierśnica: 92cm; obwód: 290cm

OBSZARY NATURA 2000

Nazwa obszaru	Charakterystyka
Ostoja Nidziańska PLH260003	Obszar stanowi fragment rejonu Poniądzia w Małopolsce. Obejmuje naturalną dolinę Nidy i fragmenty przylegających do niej płaskowyżów. Rzeka Nida silnie meandruje tworząc liczne starorzecza. W środkowej części biegu Nidy utworzył się rozległy kompleks wilgotnych i podmokłych łąk, bagien i starorzeczy. Przy małym spadku koryta rzeki, co roku tworzą się tu rozlewiska i rozwijają zbiorowiska szuwarowe i utrzymują łąki kośne. Lessowe, lekko faliste obszary płaskowyżów porożcinane są licznymi wąwozami, parowami oraz suchymi dolinami.
Dolina Nidy PLB260001	Obszar stanowi Dolina rzeki Nidy (szer. 2-3 km) z licznymi meandrami, starorzeczami i rozlewiskami. Na znacznym obszarze wzdłuż rzeki występują łąki kośne, przechodzące w miejscach bardziej podmokłych w turzycowiska. Przy starorzeczach i oczkach wodnych rosną zespoły szuwarowe. Dalej od rzeki można spotkać takie uprawy warzywne oraz plantacje tytoniu. Strome zbocza wapiennych i gipsowych wzgórz porasta roślinność stepowa z unikalnymi w skali kraju gatunkami kserotomicznymi i słonolubnymi, występują tu również ciekawe gatunki ciepłolubnych owadów. Występuje tu 30 gatunków ptaków

	chronionych na mocy Dyrektywy Ptasiej, m.in. Trzmiełojad, Dzieciot Zielonosiwy, Lerka (skowronek borowy), Ortolan, Dzieciot czarny i Derkacz.
Ostoja Kozubowska PLH260029	Ostoja położona jest w obrębie Niecki Nidziańskiej, w południowo-wschodniej części Garbu Wodzisławskiego. Stanowią ją rozległe kompleksy leśne o zróżnicowanym składzie gatunkowym. Teren charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą wykształconą na kredowym, pokrytym lessami podłożu. Wzniesienia porozcinane są licznymi dolinkami, jarami i wąwozami. Południowy fragment obszaru stanowią kompleksy podmokłych łąk i pastwisk, poprzecinanych licznymi kanałami. Ponad 90% obszaru stanowią lasy w większości grądy, bory sosnowo-dębowe, fragmenty olsów i łęgów wiązowych występują także murawy kserotermiczne z roślinnością stepową.
Ostoja Stawiany PLH260033	Ostoja położona jest w obrębie mezoregionu Pogórze Szydłowskie oraz w zachodniej części Niecki Połanieckiej tzw. Płaskowyżu Stanieckim. Rzeźba terenu jest tu słabo rozwinięta, północna część jest poprzecinana garbami i dolinkami. Charakterystycznym elementem tego terenu są formy krasu które rozwinęły się w utworach mioceńskich głównie w gipsach ale też i w wapieniach. Przez obszar przepływają liczne rzeczki i strumienie o niewielkich przepływach i długości. Ostoja Stawiany zabezpiecza występowanie muraw kserotermicznych i stanowi połączenie pomiędzy tymi siedliskami na Poniidziu i w Obszarze Chęcińskim. Występuje tu 9 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG; jest też liczna populacja staroduba łukowego. Ponadto występuje wiele roślin należących do zagrożonych i rzadkich na terenie kraju. Niewielki, obfitujący w torfianki, leje krasowe i zalane kamieniołomy obszar jest najważniejszą w regionie ostoją dla ochrony traszki grzebieniastej, ponieważ obejmuje bardzo silną populację tego gatunku. Łąki na terenie ostoi zasiedla modraszek telejus i poczwarówka zwężona oraz trzy inne chronione gatunki mięczaków.

Celem utworzenia europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie różnorodności biologicznej krajów Unii Europejskiej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny na jej terytorium. Na obszarach takich zabrania się podejmowania działań mogących:

- w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar NATURA 2000,
- pogorszyć integralność Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Na obszarach NATURA 2000, nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybicka, a także amatorski połów ryb, jeżeli nie zagrażają one zachowaniu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin i zwierząt, ani nie wpływają w sposób istotny negatywnie na gatunki roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000. Wdrożenie programu NATURA 2000 przyczyni się do zapewnienia różnorodności biologicznej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

Plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 zlokalizowanych na terenie gminy Pińczów:

Nazwa obszaru	Plan zadań ochronnych
Ostoja Nidziańska PLH260003	Zarządzenie REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W KIELCACH z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nidziańska PLH260003 (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 1479 ze zmianami)
Dolina Nidy PLB260001	➤ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru

	Natura 2000 Dolina Nidy PLB260001 (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 1477 ze zmianami) ➤ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 24 listopada 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Nidy PLB260001 ➤ Załącznik nr 2 do Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach (...) zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Nidy PLB260001 (projekt)
Ostoja Kozubowska PLH260029	Zarządzenie REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W KIELCACH z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Kozubowska PLH260029 (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 1476 ze zmianami)
Ostoja Stawiany PLH260033	Zarządzenie REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W KIELCACH z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Stawiany PLH260033 (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 1142 ze zmianami)

We wskazanych powyżej planach zadań ochronnych (PZO) zidentyfikowane zostały istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000, cele działań ochronnych, działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

3.8.3. Podsumowanie

Lasy chronią gleby przed zmywaniem i wyjąłowieniem przez wody opadowe, regulują stosunki wodne w zakresie retencjonowania wód podziemnych i powierzchniowych, a także zmniejszają ich spływ powierzchniowy. Stwarzają również korzystne warunki rekreacyjne i topoklimatyczne. Środowisko przyrodnicze na terenie miasta i gminy jest chronione przepisami ogólnymi i prawem miejscowym. Realizacja strategicznych planów gminy musi uwzględniać uwarunkowania środowiskowe.

3.9. Zagrożenia poważnymi awariami

Zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, w zależności od rodzaju, kategorii i ilości substancji niebezpiecznej znajdującej się w zakładzie uznaje się za zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR), albo za zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR). Zasady zaliczania zakładów do kategorii zakładów o zwiększonym ryzyku albo zakładów o dużym ryzyku określił Minister Rozwoju w drodze rozporządzenia z dnia 29 stycznia 2016r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. z 2016 poz. 138).

Według rejestru prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie (stan na 31.12.2023 r.) na terenie gminy Pińczów znajduje się zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej: Bałtykgaz sp. z o.o., ul. Sobieskiego 5, 84-230 Rumia, Baza Gazu Płynnego, Leszcze 15, 28-400 Pińczów. Ponadto w Pińczowie zlokalizowane jest Przetwórstwo Owoców i Warzyw „Gomar”, które w procesach technologicznych wykorzystuje amoniak.

Ponadto zagrożeniem dla środowiska mogą być awarie w mniejszych zakładach przemysłowych produkujących z materiałów niebezpiecznych lub też na stacjach paliw rozpraszających materiały pędne dla potrzeb motoryzacji takie jak etyliny, oleje napędowe i gazy płynne.

IV. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

Diagnoza sytuacji

Zauważalne skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnim stuleciu pogłębiają się i z tego powodu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają i powodują coraz częstsze występowanie nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, które są coraz mocniej odczuwalne przez ludzi oraz wiele sektorów gospodarki. Zjawiska wywoływane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Adaptacja to proces lub zestaw inicjatyw i działań na rzecz zmniejszenia podatności systemów przyrodniczych i ludzkich na faktyczne oraz spodziewane skutki zmian klimatu. Właściwie dobrane działania adaptacyjne zmniejszają wrażliwość kraju na zmiany klimatyczne i będą stanowić istotny czynnik stymulujący wzrost efektywności i innowacyjności polskiej gospodarki. Działania adaptacyjne, poprzez realizację polityk, inwestycje w infrastrukturę i technologie, a także zmiany zachowań umożliwią uniknięcie ryzyka i wykorzystanie szans.

Głównym dokumentem strategicznym dotyczącym adaptacji do zmian klimatu jest Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Dokument zawiera działania adaptacyjne obejmujące przedsięwzięcia techniczne, zmiany regulacji prawnych wdrożenie systemów monitoringu oraz szerokie upowszechnianie wiedzy na temat koniecznej zmiany zachowań gospodarczych. Zadania wyznaczone przez Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 wyznaczają kluczowe działania o charakterze horyzontalnym:

- Edukacja w zakresie zmian klimatu i ograniczenia ich skutków,
- Monitoring zmian gospodarki i społeczeństwa,
- Planowanie przestrzenne z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji,
- Rozwój usług zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem wrażliwości mieszkańców na występowanie fal upałów,
- Ograniczenie skutków zagrożeń w rolnictwie, lasach i ekosystemach wynikających z pojawiania się inwazyjnych gatunków i chorób, a także uwzględnienie przystosowania gatunkowego lasów do oczekiwanego wzrostu temperatury w procesie zalesień,
- Promocja właściwego gospodarowania na obszarach rolnych, wsparcie technologiczne gospodarstw oraz doradztwo technologiczne uwzględniające aspekty dostosowania budownictwa i produkcji rolnej do zmieniających się warunków klimatycznych,
- Uwzględnienie trendów klimatycznych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej.

Prognoza trendów zmian klimatu

W Polityce Ekologicznej Państwa wskazano najważniejsze prognozowane oddziaływanie dla obszaru Europy Środkowo-Wschodniej. Przewiduje się występowanie częstszych ekstrem temperatury, większą intensywność opadów mogącą powodować powodzie o każdej porze roku, wzrost częstotliwości i intensywności huraganów, a także częstsze występowanie susz oraz związane z tym straty w produkcji rolnej i leśnej, ograniczenia w dostępie do wody

przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także zwiększone ryzyko pożarów lasów. Prognozuje się również częstsze występowanie temperatur oscylujących wokół 0°C. Można spodziewać się nasilenia zjawisk w miejscach, w których dotychczas były odnotowywane, w szczególności na obszarach dotkniętych suszą lub powodzią - nie tylko w zakresie zwiększania powierzchni, ale również skali i długotrwałości występowania zjawiska.

Tabela 43. Negatywne konsekwencje zmian klimatu określone w Polityce Ekologicznej Państwa 2030

Efekty zmian klimatu	Negatywne konsekwencje
Zmiana stanu różnorodności biologicznej	• Zmiany zasięgu gatunków, w tym inwazyjnych • Zmiany w cyklach rozrodczych, okresach wegetacji i interakcji ze środowiskiem
Pogorszenie warunków hydrologicznych	• Dłuższe okresy bezopadowe • Występowanie nawałnych opadów • Pustynnienie terenów • Występowanie powodzi • Występowanie stref o wysokim niedoborze wód w sezonie wegetacyjnym • Obniżenie wód gruntowych • Skrócenie okresu zalegania i grubości pokrywy śnieżnej • Spadek zasobów wodnych w wyniku zwiększonej ewaporacji • Zmiana zasięgu występowania roślin i zwierząt, która może wpłynąć na kondycję drzewostanów i roślin uprawnych
Zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych	• Powodzie i podtopienia • Zwiększenie liczby osuwisk
Inne	• Nasilenie się zjawiska eutrofizacji zbiorników wodnych • Wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną • Zmniejszenie możliwości chłodzenia elektrowni ciepłych • Spadek stopnia możliwości zaopatrywania w wodę • Niedobory wody na cele rolnicze i leśne • Wzrost zagrożenia wystąpienia szkodników i chorób roślin uprawnych

Identyfikacja obszarów problemowych na terenie gminy Pińczów została określona na podstawie przeprowadzonej całościowej diagnozy stanu gminy oraz poniższej oceny wrażliwości obszarów interwencji.

Ocena wrażliwości poszczególnych obszarów interwencji

Ochrona klimatu i jakości powietrza

Zgodnie z analizami wykonanymi na potrzeby projektu KLIMADA2.0, na przestrzeni następnych lat warunki klimatyczne Polski zmienią się. Przewidywane jest zwiększenie się ilości dni z temperaturą powyżej 25°C oraz zmniejszenie się ilości dni z temperaturami poniżej 0°C. Efektem tego może być ograniczenie zapotrzebowania na energię potrzebną do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych, co jednocześnie spowoduje ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Zwiększenie się ilości dni upalnych, może z kolei spowodować wzrost zapotrzebowania na energię (urządzenia klimatyzacyjne). Większa ilość dni słonecznych przyczyni się natomiast do polepszenia się warunków słonecznych, wyjątkowo ważnych przy korzystaniu z energii odnawialnej. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań temperatur oraz zapotrzebowania energetycznego, wdrożenie rozproszonych, niskoemisyjnych źródeł energii oraz wykorzystywanie energii odnawialnej.

Zagrożenia hałasem

Wzrost średnich temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym powoduje zwiększenie się poziomów dźwięków – zwłaszcza tych generowanych przez urządzenia mechaniczne oraz elektryczne. Wzrost temperatury wymusza również, intensywniejsze działanie układów chłodzących co również może powodować uciążliwości dla środowiska, zwłaszcza w gminach, gdzie naturalny krajobraz uległ największym przekształceniom. Aby zmniejszyć negatywny wpływ wysokich temperatur należy zwiększać ilość terenów zielonych oraz niwelować efekt tzw. „miejskiej wyspy ciepła”.

Pola elektromagnetyczne

Wzrost temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym może powodować zmiany w rozchodzeniu się pól elektromagnetycznych wokół emiterów, a w efekcie mieć negatywny wpływ na ludzi oraz środowisko. W celu zmniejszenia takiego wpływu należy zwiększać powierzchnię terenów zielonych oraz brać pod uwagę czynniki klimatyczne, podczas wybierania lokalizacji dla źródeł promieniowania elektromagnetycznego.

Gospodarowanie wodami

Przeprowadzone analizy wskazują na zwiększenie się prawdopodobieństwa występowania powodzi błyskawicznych, wywołanych gwałtownymi zjawiskami pogodowymi, mogących spowodować zalewanie obszarów, na których gospodarka przestrzenna prowadzona jest w sposób nieodpowiedni. Przewidywane jest również skrócenie się okresu zalegania warstwy śnieżnej co może mieć skutki pozytywne (mniejsze prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi roztopowych) jak i negatywne (niedobór wód i susze). Planowane działania mają na celu usprawnienie funkcjonowania w warunkach nadmiaru, jak i niedoboru wody. Osiągnięcie tego planowane jest poprzez zreformowanie struktur gospodarki wodnej z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu, opracowanie i wdrożenie metod oceny ryzyka powodziowego i ryzyka podtopień, odpowiednie zarządzanie ryzykiem powodziowym oraz przywracanie i utrzymanie dobrego stanu wód, ekosystemów wodnych. Zgodnie z projektem KLIMADA, rekomendowanymi kierunkami działań adaptacyjnych są:

- zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej, przeciwdziałanie osuwiskom i deficytowi wodnemu;
- powiązanie systemu dolin rzecznych z systemem obszarów chronionych;
- uwzględnianie problemu gwałtownych zmian temperatury, ulewnych opadów, oblodzenia i silnych wiatrów w inwestycjach budowlanych, transportowych i energetycznych;
- rozwijanie alternatywnych źródeł produkcji energii na poziomie lokalnym;
- tworzenie systemów wczesnego ostrzegania mieszkańców przed zagrożeniami powodziowymi.

Gospodarka wodno-ściekowa

Zmiany zachodzące obecnie w klimacie cechuje zwiększenie się gwałtowności zjawisk pogodowych. Częściej występują także skrajne zjawiska takie jak burze. Wiąże się to z dostarczeniem do sieci kanalizacyjnych dużych ilości wody w krótkim czasie. Infrastruktura może być nieprzygotowana na taką sytuację co może spowodować wydostawanie się wody wraz z zanieczyszczeniami, z sieci kanalizacyjnej. Również przepustowość oczyszczalni ścieków może być niewystarczająca w przypadku wystąpienia gwałtownych zjawisk pogodowych. Aby

zminimalizować efekty takich zjawisk należy brać je pod uwagę już na etapie planowania przedsięwzięć związanych z gospodarką wodno-ściekową.

Zasoby geologiczne

Zmiany klimatu mają również wpływ na wydobywanie surowców. Do negatywnego wpływu zmian klimatycznych na przemysł wydobywczy należą głównie ekstremalne warunki pogodowe – powodzie, wiatry huraganowe, ulewy, deszcze marznące oraz długotrwałe zaleganie pokrywy lodowej. Działania adaptacyjne w sektorze powinny być skupione wokół zagadnień związanych z:

- technicznymi i organizacyjnymi sposobami dostosowania infrastruktury,
- monitoringiem i wymianą informacji,
- podjęciem niezbędnych badań naukowych,
- prowadzeniem szkoleń i edukacji.

Gleby

Efektom przewidywanych zmian klimatycznych będzie wzrost częstotliwości oraz intensywności susz co będzie miało negatywny wpływ na gleby oraz rolnictwo. Wymagane będzie zintensyfikowane nawadnianie terenów dotkniętych suszami. Do działań adaptacyjnych będzie można zaliczyć wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz szkolenia i doradztwo technologiczne a także doskonalenie systemu tworzenia i zarządzania rezerwami żywności, materiału siewnego i paszy na wypadek nieurodzaju.

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Wpływ gwałtownych zjawisk pogodowych oraz ich efektów należy mieć na uwadze podczas wybierania lokalizacji oraz projektowania obiektów typu PSZOK.

Zasoby przyrodnicze

Zmiany klimatu mają także bezpośredni wpływ na florę oraz faunę. Wpływają one na zasięg występowania poszczególnych gatunków, ich cykle rozrodcze i interakcje ze środowiskiem naturalnym, a w przypadku roślin także na okresy wegetacji. Ocieplenie się klimatu spowoduje migracje gatunków – gatunki preferujące chłodniejsze temperatury zostaną wyparte przez gatunki ciepłolubne. Część tych gatunków będzie uznana za gatunki inwazyjne wypierające rodzimą florę i faunę. Przekształcenia siedlisk na skutek zmian klimatycznych mogą dotknąć także warunków wodnych – obniżenie się poziomu wód gruntowych może spowodować stopniowy zanik siedlisk o dużej wilgotności. Najważniejszym elementem adaptacji do zmian klimatycznych będzie, w przypadku siedlisk, zachowanie bioróżnorodności oraz zrównoważona gospodarka leśna uwzględniająca zmiany klimatyczne oraz ich efekty. Kluczowym elementem będzie utrzymanie obszarów wodno-błotnych oraz ich odtwarzanie w miejscach posiadających odpowiednie warunki. W ramach adaptacji do zmian klimatu zaleca się:

- utrzymanie zagrożonych siedlisk i ich odtwarzanie wszędzie tam, gdzie jest to możliwe – dotyczy to szczególnie obszarów wodno-błotnych,
- regulowanie wpływu klimatu poprzez wykorzystywanie odpowiednich ekosystemów,
- wpływ na mikroklimat przez zachowanie oraz tworzenie nowych zalesień i obszarów zielonych,
- zwiększanie naturalnej retencji wodnej,

- uwzględnianie zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi w dokumentach planistycznych,
- odpowiednia gospodarka leśna, z naciskiem na odpowiedni dla siedliska skład gatunkowy.

Zagrożeniami środowiska mogącymi wystąpić na terenie gminy Pińczów są przede wszystkim zjawiska spowodowane ekstremalnymi temperaturami i opadami takie jak: fale upałów, lokalne zalania, pożary, susze i silne wiatry. W ostatnich latach z powodu globalnych zmian klimatu coraz częstsze i intensywniejsze stają się fale upałów. Podobnie jak w przypadku fali mrozów, fale upałów stanowią zagrożenie dla zdrowia, zwłaszcza dla dzieci i osób w podeszłym wieku, oraz osób cierpiących na przewlekłe schorzenia. Wysokie temperatury prowadzą do zaburzeń układu krążenia, pracy nerek, układu oddechowego i metabolizmu. Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej wydaje ostrzeżenia przed upałami i mrozami. Podczas okresów upałów zaleca się pozostawanie w budynkach zwłaszcza w godzinach szacowanych skrajnych temperatur. W celu adaptacji należy rozbudowywać systemy klimatyzacyjne w budynkach użyteczności publicznej oraz mieszkaniach. Susze powodują także zagrożenia w lasach. Przesuszone ściółka leśna jest wtedy bardziej podatna na zapalenie. W przypadku podwyższonego ryzyka zagrożenia pożarowego Lasy Państwowe wprowadzają okresowy zakaz wstępu do lasu. Wysokie temperatury i związane z nimi susze wpływają również negatywnie na różnorodność biologiczną na terenie gminy. Gatunki o mniejszej zdolności adaptacyjnej do zmian warunków środowiska mogą wyginąć lub wyemigrować z danego terenu. Miejsce ustępujących gatunków będą mogły jednak zająć gatunki do tej pory nie występujące na obszarze gminy bądź będące na jej terenie rzadko. Upały i skrajne mrozy mogą również powodować zagrożenie dla upraw i hodowli zwierząt – późne przymrozki, fale upałów powodują straty w uprawach, jak również zmniejszenie ilości pożywienia dla zwierząt hodowlanych. Podczas upałów może również dochodzić do nadmiernych upadków w stadzie. Wysokie temperatury niszczą także nawierzchnie dróg, tory kolejowe oraz linie energetyczne. Powodują one zwiększone ryzyko pożarów i susz. Skrajnie wysokie i niskie temperatury mogą negatywnie wpływać również na rolnictwo, gospodarkę wodną oraz zwierzęta i rośliny. Wpływ zmian klimatu może ujawnić się także poprzez zmiany bilansu wodnego: szczególnie wzmożonego odpływu - zwiększonego parowania, pogorszenia jakościowego wód śródlądowych oraz wzrostu częstotliwości występowania ekstremalnych sytuacji hydrologicznych (susz i powodzi). Susza jest skutkiem długotrwałych okresów bez opadów atmosferycznych i upałów, kiedy maksymalna temperatura dobową osiąga wartości wyższe niż 30°C. Występowanie susz może prowadzić z kolei do pogłębienia zmian w stosunkach wodnych, a w skrajnym przypadku nawet prowadzić do problemów z zaopatrzeniem w wodę. Wysoka temperatura sprzyja też powstawaniu silnego wiatru i trąb powietrznych. Poza oczywistymi stratami gospodarczymi i środowiskowymi, jak powalone drzewa, zniszczone budynki, zwiększona prędkość wiatru przyspiesza erozję wierzchniej warstwy gleb. Prowadzone prognozy wskazują, że w nadchodzących latach proces ocieplania się klimatu będzie się nasilał. Co za tym idzie, będzie się także zwiększać częstotliwość występowania gwałtownych zjawisk pogodowych takich jak powodzie, susze i huragany. Istotne jest więc jak najszybsze podjęcie działań przystosowujących do zmian klimatu.

Zasadniczym celem działań adaptacyjnych do zmian klimatu w dziedzinie gospodarki wodnej na terenie gminy Pińczów jest zapewnienie pełnego zaopatrzenia w wodę ludności, przemysłu i rolnictwa. Zadanie to jest realizowane w gminie poprzez rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. W ramach ochrony społeczeństwa przed konsekwencjami zmian klimatycznych

w inwestycjach budowlanych, transportowych i energetycznych uwzględniane są problemy gwałtownych zmian temperatury, ulewnych opadów, oblodzenia i silnych wiatrów.

Zagrożenia poważnymi awariami

Zmiany klimatu mają wpływ na zagrożenie poważnymi awariami. Ekstremalne zjawiska atmosferyczne takie jak zbyt wysokie temperatury powietrza, burze, wichury czy ulewy mogą doprowadzić do awarii urządzeń na terenie zakładów przemysłowych. Ponadto bodźce te mogą zwiększyć ryzyko wystąpienia wypadków oraz awarii podczas przewożenia substancji niebezpiecznych ciągami komunikacji samochodowej oraz kolejowej. Aby zmniejszyć ryzyko wpływu zmian klimatycznych na ryzyko wystąpienia poważnych awarii przemysłowych należy zaadaptować procedury przewozu substancji niebezpiecznych oraz funkcjonowania instalacji przemysłowych a także brać czynniki klimatyczne pod uwagę przy budowie dróg oraz instalacji przemysłowych.

V. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Zagrożenia dla środowiska naturalnego mogą stanowić awarie lub katastrofy. Potencjalne zagrożenie na terenie gminy Pińczów stwarzają:

- zagrożenia pożarowe
- przemysł, np. awarie
- transport drogowy materiałów niebezpiecznych (drogi wojewódzkie, powiatowe oraz pozostałe drogi lokalne)
- magazynowanie i stosowanie w instalacjach technologicznych substancji niebezpiecznych
- magazynowanie i dystrybucja produktów ropopochodnych
- niewłaściwe postępowanie z odpadami zawierającymi substancje niebezpieczne
- zagrożenia naturalne: powódzie, susze.

5.1. Zagrożenia pożarowe

Obszary najbardziej zagrożone na wystąpienie pożaru w gminie Pińczów to tereny leśne oraz obszary zwartej zabudowy mieszkaniowej w miejscowościach. Tereny leśne w gminie narażone są na zaprószenie ognia, mogące się szybko rozprzestrzeniać.

5.2. Zagrożenia naturalne

Duży wpływ na stan środowiska i możliwości jego ochrony, oprócz czynników antropogenicznych, mają także zagrożenia naturalne. Ich skala, a także ryzyko i skutki ich wystąpienia uzależnione są w dużej mierze od naturalnych uwarunkowań regionu wynikających głównie z ukształtowania terenu i budowy geologicznej oraz warunków występowania wód podziemnych i wód powierzchniowych, a także szaty roślinnej. Warunki naturalne mogą być sztucznie przekształcane pod kątem zapewnienia ochrony przed takimi zagrożeniami.

5.3. Zagrożenie powodziami

Na terenie gminy Pińczów potencjalne zagrożenie powodzią powoduje rzeka Nida. Zalanie doliny rzeki może spowodować powstanie tzw. „cofki” przy ujściu Nidy a także intensywne opady atmosferyczne oraz gwałtowne roztopy wiosenne.

Ważną rolę w zapewnieniu ochrony przed powodzią pełnią obiekty takie jak wały i mury oporowe, rowy melioracyjne i odwadniające, a także sztucznie regulowane koryta rzeczne oraz obiekty i urządzenia małej retencji wodnej, w tym obiekty hydrotechniczne tj. jazy i zastawki, a także zbiorniki retencyjne. Ważnym rozwiązaniem jest także racjonalne kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzek i cieków. Regulacja rzek i cieków może znacząco negatywnie oddziaływać na ochronę ww. obszaru.

5.4. Susze

Występowanie suszy nie jest regularne, o jej wystąpieniu decydują ogółem warunki meteorologiczne i glebowe. Wystąpienie suszy zależy od czynników, które decydują o regularności cyklu hydrologicznego, tzn. o wielkości i częstotliwości opadów atmosferycznych, reżimu odpływu, zdolności retencyjnych podłoża. Znaczenie ma również stan infrastruktury melioracyjnej. Niestety na gruntach ornych i przeznaczonych pod uprawę – czyli tam gdzie skutki suszy są najdotkliwsze – nie ma wystarczającej ilości rowów i urządzeń melioracyjnych.

5.5. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w poszczególnych obszarach interwencji

W Gminie Pińczów nadzwyczajne zagrożenia środowiska skupiają się we wszystkich obszarach interwencji. Konkretnie zagrożenia zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 44. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w poszczególnych obszarach interwencji na terenie gminy Pińczów

Obszar interwencji	Nadzwyczajne zagrożenia środowiska
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie ochrony powietrza, można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie sieci przesyłowych oraz awarie w zakładach przemysłowych. Awaria instalacji przemysłowych lub przesyłowych może doprowadzić do uwolnienia dużych ilości lotnych związków chemicznych do powietrza. Substancje takie mogą cechować się negatywnym wpływem na organizmy żywe oraz środowisko naturalne. Zasięg skażenia po awarii przemysłowej jest zależny od lokalnych uwarunkowań terenowych, klimatu oraz pogody i w zależności od tych parametrów może pokryć bardzo duży obszar.
Zagrożenia hałasem	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie zagrożenia hałasem można zaliczyć wszelkiego rodzaju zdarzenia losowe powodujące nagłe zwiększenie emisji dźwięku.
Pola elektromagnetyczne	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie PEM można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie urządzeń powodujące nadmierną emisję promieniowania mogącą negatywnie wpłynąć na środowisko oraz organizmy żywe.
Gospodarowanie wodami	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska w zakresie gospodarowania wodami należą: • Zagrożenia powodziowe oraz zagrożenia podtopieniami

	• Susza Dużym zagrożeniem dla wód jest spływ zanieczyszczeń z powierzchni ziemi.
Gospodarka wodno-ściekowa	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki wodno-ściekowej można zaliczyć wszelkiego rodzaju nieszczelności i awarie sieci kanalizacyjnej powodujące zanieczyszczenie środowiska. Ponadto istnieje zagrożenie przedostania się ścieków przemysłowych do środowiska. Przyczyną mogą być awarie w zakładach przemysłowych oraz awarie podczas transportu ścieków. Przedostawanie się ścieków do środowiska może powodować przedostanie się szkodliwych substancji do gleb, a poprzez spływ powierzchniowy, również do wód. Zagrożenia związane z tymi procesami zostały opisane w rozdziale dotyczącym gospodarowania wodami. Awarie sieci wodociągowej mogą doprowadzić do skażenia wody pitnej co niesie za sobą bezpośrednie zagrożenie zdrowia ludności.
Zasoby geologiczne	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki kopalinami można zaliczyć nielegalne wydobywanie zasobów naturalnych oraz szkody powstające podczas wydobywania surowców.
Gleby	Do nadzwyczajnych zagrożeń gleb można zaliczyć brak stosowania tzw. „dobrych praktyk rolniczych”, awarie w zakładach przemysłowych, zanieczyszczenia powstające podczas ruchu komunikacyjnego, odprowadzanie ścieków do gleby oraz gromadzenie odpadów na dzikich wysypiskach.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Większość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska dotyczących gospodarki odpadami, jest związana ze składowaniem. Można do nich zaliczyć przedostawanie się odpadów poza miejsce wyznaczone do ich składowania (dzikie wysypiska odpadów).
Zasoby przyrodnicze	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, mających wpływ na zasoby przyrodnicze, można zaliczyć negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza i wód na środowisko i organizmy żywe, pożary lasów oraz choroby roślin. W celu minimalizacji nadzwyczajnych zagrożeń, należy prowadzić efektywny system monitoringu środowiska oraz pracować nad minimalizacją efektów susz na siedliska przyrodnicze. Należy także pamiętać o ograniczeniach obejmujących tereny chronione oraz ich otuliny. Mają one na celu zminimalizować negatywną działalność człowieka mogącą powodować negatywne zmiany w ekosystemach oraz prowadzić do degradacji siedlisk.
Zagrożenia poważnymi awariami	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, należą w tej kategorii, głównie awarie pojazdów przewożących substancje niebezpieczne, awarie w zakładach przemysłowych oraz ryzyko zagrożenia gwałtownymi zjawiskami pogodowymi oraz pożarami. W celu ich uniknięcia należy brać pod uwagę, możliwość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, na etapie projektowania oraz budowy dróg oraz należy usprawnić systemy kontroli bezpieczeństwa instalacji oraz środków transportu substancji niebezpiecznych. Należy również na terenach zakładów przemysłowych projektować systemy do odpowiedniego zabezpieczania magazynowanych substancji niebezpiecznych.

VI. DZIAŁANIA EDUKACYJNE

Podstawowym celem edukacji ekologicznej jest upowszechnianie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej. Ważnym celem jest również kształtowanie pełnej świadomości i budzenie zainteresowania społeczeństwa sprawami środowiska, rozpatrując jego walory w ramach ekonomii, ekologii i wartości społecznych. Ponadto należy umożliwić każdemu człowiekowi zdobywanie wiedzy i umiejętności niezbędnych dla poprawy stanu środowiska i zachęcać mieszkańców do angażowania się w sprawy ochrony środowiska i właściwego korzystania z jego zasobów.

W Gminie Pińczów działania edukacyjne skupiają się w poszczególnych obszarach interwencji:

Tabela 45. Działania edukacyjne w poszczególnych obszarach interwencji na terenie Gminy Pińczów

Obszar interwencji	Działania edukacyjne
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Organizowanie konkursów ekologicznych, rajdów ekologicznych w placówkach oświatowych w gminie. Przekazywanie przez gminę do wiadomości mieszkańcom okresowo ważnych informacji o możliwości dofinansowania do wymiany pieców c.o. w gospodarstwach domowych, zainstalowania OZE itp. Działanie realizowane poprzez: stronę internetową gminy, obwieszczenia do sołtysów, tablice informacyjne, lokalną prasę.
Zagrożenia hałasem	Zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczące zagrożenia nadmiernym poziomem hałasu w powietrzu, zwłaszcza przy nieustannie rosnącej ilości pojazdów mechanicznych, powinno być jednym z priorytetów jednostek samorządu terytorialnego. Ważnym krokiem w tym kierunku może być organizacja szkoleń dla mieszkańców gminy, mających na celu propagowanie wiedzy na temat zagrożeń związanych z hałasem, niwelowania ich skutków oraz ustanawianie stref cisy.
Pola elektromagnetyczne	Działania edukacyjne na terenie gminy powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat zagrożeń związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz urządzeniami, które takie promieniowanie emitują.
Gospodarowanie wodami	Przekazywanie przez gminę do wiadomości mieszkańcom okresowo ważnych informacji o konieczności oszczędnego gospodarowania wodami podziemnymi, zagrożeniu powodziowemu, itp. Działanie realizowane poprzez: stronę internetową gminy, obwieszczenia do sołtysów, tablice informacyjne, lokalną prasę.
Gospodarka wodno-ściekowa	Przekazywanie przez gminę do wiadomości mieszkańcom okresowo ważnych informacji o: obowiązku podłączenia kanalizacji sanitarnej, wywozie nieczystości płynnych, pracach modernizacyjnych lub budowlanych w zakresie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, itp.

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

	Działanie realizowane poprzez: stronę internetową gminy, obwieszczenia do sołtysów, tablice informacyjne, lokalną prasę.
Zasoby geologiczne	Działania edukacyjne dotyczące gospodarki zasobami geologicznymi powinny dotyczyć głównie uświadamiania mieszkańcom gminy wagi wykorzystania surowców naturalnych oraz związanego w tym, możliwego realnego negatywnego wpływu na środowisko i mieszkańców.
Gleby	Przekazywanie przez gminę do wiadomości mieszkańcom okresowo ważnych informacji o obowiązkach w zakresie nawożenia gleby, stosowania środków ochrony roślin, zakazu wypalania traw, itp. Działanie realizowane poprzez: stronę internetową gminy, obwieszczenia do sołtysów, tablice informacyjne, lokalną prasę.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Prowadzenie zajęć z ekologii w szkołach, na których omawiane są głównie zalety selektywnej zbiórki i segregacji odpadów oraz aspekty ekologiczne i ekonomiczne wtórnego wykorzystanie odpadów. Informowanie mieszkańców o prowadzonym systemie selektywnej zbiórki odpadów w gminie i możliwościach odbioru odpadów niebezpiecznych, w tym azbestu. Działanie realizowane poprzez: edukację ekologiczną w szkołach, informacje na stronie internetowej gminy, obwieszczenia do sołtysów, tablice informacyjne, lokalną prasę.
Zasoby przyrodnicze	Organizowanie konkursów ekologicznych, rajdów ekologicznych w placówkach oświatowych w gminie.
Zagrożenia poważnymi awariami	Działania edukacyjne powinny uświadamiać mieszkańców, jak postępować w razie wystąpienia poważnej awarii oraz jak zmniejszyć jej skutki.

VII. MONITORING ŚRODOWISKA

Osiągnięcie celów, wyznaczonych w „Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030” wymaga prowadzenia bieżącego monitoringu przebiegu jego realizacji. Stały monitoring umożliwia ocenę skuteczności podejmowanych działań oraz wprowadzanie – w razie wystąpienia takiej konieczności – odpowiednich korekt.

Tabela 46. Harmonogram działań monitorujących "Program..."

Działanie	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Monitoring stanu środowiska									
Raporty z realizacji programu									
Aktualizacja programu									

Dla oceny realizacji "Programu..." konieczne jest ustalenie systemu wskaźników, określających skuteczność poszczególnych działań. Wskaźniki te można podzielić na grupy:

- wskaźniki ekologiczne – pozwolą określić efekt ekologiczny podejmowanych działań (jakość wód powierzchniowych i podziemnych, wskaźniki zanieczyszczenia powietrza, długość sieci infrastruktury, wskaźniki lesistości, stopień odzysku surowców wtórnych itp.)
- wskaźniki ekonomiczne – koszt jednostkowy osiągnięcia określonego efektu ekologicznego
- wskaźniki społeczne – zaangażowanie mieszkańców w działania związane z ochroną środowiska, udział w realizacji sieci infrastruktury technicznej, skuteczność selektywnej zbiórki odpadów itp.

Ocena skuteczności wdrażania programu będzie prowadzona m.in. przez porównanie wskaźników charakteryzujących stan środowiska oraz stan infrastruktury technicznej, wpływającej na stan środowiska:

- jakość wód powierzchniowych,
- jakość wód podziemnych,
- stężenie zanieczyszczeń powietrza gazowych i pyłowych,
- wskaźnik lesistości,
- powierzchnia terenów objętych ochroną prawną,
- udział komunalnych ścieków nieoczyszczonych w ściekach ogółem,
- długość sieci kanalizacyjnej,
- stosunek długości sieci wodociągowej do sieci kanalizacyjnej,
- ilość odpadów komunalnych wytworzonych przez 1 mieszkańca,
- udział odpadów posegregowanych w ogólnej ilości odpadów,
- nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska,

oraz wskaźniki społeczne:

- udział społeczeństwa w realizacji działań z zakresu ochrony środowiska,
- uspołecznienie procesów decyzyjnych,
- lokalne inicjatywy proekologiczne,
- ilość działań prawnych związanych z redukcją zanieczyszczenia środowiska.

Informacje niezbędne do analizy stanu środowiska i monitoringu realizacji "Programu..." powinny być na bieżąco gromadzone i przetwarzane przez odpowiednie wydziały Urzędu Miejskiego w Pińczowie.

Wdrażanie Programu będzie podlegało regularnej ocenie poprzez sporządzenie Raportu z realizacji Programu co 2 lata w ramach którego nastąpi:

- określenie stopnia wykonania przedsięwzięć/działań,
- określenie stopnia realizacji przyjętych celów,
- ocena rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- analiza przyczyn tych rozbieżności.

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono listę wskaźników do wykorzystania w Raportach.

Tabela 47. Wskaźniki monitorowania "Programu..."

Wskaźniki	Jednostka miary	Źródło informacji o wskaźnikach	Wartość bazowa (rok 2023)	Wartość docelowa
OBSZAR INTERWENCJI – OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA				
Zanieczyszczenia, dla których odnotowano przekroczenia stanu dopuszczalnego w strefie mazowieckiej	-	GIOŚ Warszawa	B(a)P O ₃ (według poziomu celu długoterminowego)	zgodnie z obowiązującymi normami
OBSZAR INTERWENCJI – ZAGROŻENIA HAŁASEM				
Drogi gminne o nawierzchni gruntowej	km	GUS	3,1	<3,1
Długość dróg dla rowerów	km	GUS	8,7	≥8,7
OBSZAR INTERWENCJI – POLA ELEKTROMAGNETYCZNE				
Wyniki pomiarów PEM	V/m	GIOŚ	<0,3 0,46 0,56 1,51	Zgodnie z obowiązującymi przepisami
OBSZAR INTERWENCJI – GOSPODAROWANIE WODAMI				
Liczba JCWP w stanie dobrym	szt.	Przegląd i generowanie Kart Charakterystyk	0	10
Liczba JCWPd w stanie dobrym	szt.	Przegląd i generowanie Kart Charakterystyk	3	3
OBSZAR INTERWENCJI – GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA				
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	%	GUS	93,5	>93,5
Zużycie wody w przeliczeniu na mieszkańca	m ³ /rok	GUS	27,9	<27,9
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	%	GUS	68,9	>68,9
Liczba zbiorników bezodpływowych	szt.	GUS	2 015	<2 015
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	GUS	464	>464

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

OBSZAR INTERWENCJI – ZASOBY GEOLOGICZNE				
Wydobycie surowców mineralnych	tys. ton	Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce	845,25	Brak możliwości określenia wartości szacunkowych
OBSZAR INTERWENCJI - GLEBY				
Powierzchnia terenów zrekultywowanych od 2020 roku	ha	Starostwo	0	>0
OBSZAR INTERWENCJI – GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW				
Ilość zebranego z terenu gminy azbestu	Mg	Urząd Miejski w Pińczowie	311	>311
Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca	kg	GUS	257	<257
Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	%	GUS	15,8	>15,8
OBSZAR INTERWENCJI – ZASOBY PRZYRODNICZE				
Powierzchnia terenów prawnie chronionych	ha	GUS	21 260,30	>21 260,30
Wskaźnik lesistości	%	GUS	21,2	>21,2
Liczba pomników przyrody	szt.	CRFOP	18	>18
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI				
Liczba poważnych awarii	szt.	GIOŚ	0	0

XIII. ANALIZA ZGODNOŚCI PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE KRAJOWYM, WOJEWÓDZKIM I POWIATOWYM

8.1. Analiza zgodności programu z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym

Tabela 48. Zadania zaplanowane w POŚ powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w krajowych dokumentach strategicznych

Cele wskazane w dokumentach strategicznych	Zadania zaplanowane w Programie powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w dokumentach strategicznych
Polityka Energetyczna Polski do 2040 roku	
Polityka energetyczna Polski do 2040 roku (PEP2040), koncentrować się będzie na trzech filarach: I filar – sprawiedliwa transformacja: transformacja rejonów węglowych, ograniczenie ubóstwa energetycznego, nowe gałęzie przemysłu związane z OZE i energetyką jądrową; II filar – zero emisyjny system energetyczny: morska energetyka wiatrowa, energetyka jądrowa, energetyka lokalna i obywatelska; III filar – dobra jakość powietrza: transformacja ciepłownictwa, elektryfikacja transportu, dom z klimatem. Cel polityki energetycznej to bezpieczeństwo energetyczne przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych. Cele szczegółowe PEP2040: Cel szczegółowy 1. Optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych <i>Projekt strategiczny 1.</i> Transformacja regionów węglowych Cel szczegółowy 2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej <i>Projekt strategiczny 2A.</i> Rynek mocy <i>Projekt strategiczny 2B.</i> Wdrożenie inteligentnych sieci elektroenergetycznych Cel szczegółowy 3. Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych <i>Projekt strategiczny 3A.</i> Budowa Baltic Pipe <i>Projekt strategiczny 3B.</i> Budowa drugiej nitki Rurociągu Pomorskiego Cel szczegółowy 4. Rozwój rynków energii <i>Projekt strategiczny 4A.</i> Wdrażanie Planu działania (mającego służyć zwiększeniu transgranicznych zdolności przesyłowych energii elektrycznej) <i>Projekt strategiczny 4B.</i> Hub gazowy <i>Projekt strategiczny 4C.</i> Rozwój elektromobilności Cel szczegółowy 5. Wdrożenie energetyki jądrowej <i>Projekt strategiczny 5.</i> Program polskiej energetyki jądrowej Cel szczegółowy 6. Rozwój odnawialnych źródeł energii <i>Projekt strategiczny 6.</i> Wdrożenie morskiej energetyki jądrowej Cel szczegółowy 7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji <i>Projekt strategiczny 7.</i> Rozwój ciepłownictwa systemowego Cel szczegółowy 8. Poprawa efektywności energetycznej	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza

i. <i>Projekt strategiczny 8. Promowanie poprawy efektywności energetycznej</i>	
Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025r. (z perspektywą do 2030r. oraz 2040r.) – inaczej aKPOP	
Celem głównym zaktualizowanego Krajowego Programu Ochrony Powietrza jest pilna poprawa stanu powietrza w strefach, w których w wyniku oceny jakości powietrza, przeprowadzanej corocznie przez GIOŚ, stwierdzone są w dalszym ciągu przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych wybranych substancji w powietrzu oraz ochrona zdrowia i komfortu życia mieszkańców oraz środowiska naturalnego jako całość.	Cele te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji
Plan Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły	
Dla naturalnych części wód celem jest osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego i dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto, w obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego. Dla wód podziemnych określono następujące główne cele środowiskowe: • Zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych • Zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych • Zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych • Wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego na skutek działalności człowieka • Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu.	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: • gospodarowanie wodami • gospodarka wodno-ściekowa
Program wodno-środowiskowy kraju	
Cele: • Niepogarszanie stanu części wód • Osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych, • Spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie • Zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: • gospodarowanie wodami • gospodarka wodno-ściekowa
Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych	
Celem Programu jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: • gospodarka wodno-ściekowa
Master Plan dla obszaru dorzecza Wisły	
Nadrzędne cele strategiczne polityki wodnej Unii Europejskiej, które uwzględniono w dokumencie, skupiają się przede wszystkim na:	Cele będą realizowane przez zadania

• Osiągnięciu i utrzymaniu dobrego stanu oraz potencjału wód, a także związanych z nimi ekosystemów, • Zapewnieniu dostępu do zasobów wodnych dla zaspokojenia potrzeb ludności, środowiska naturalnego oraz społecznie i ekonomicznie uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki • Ograniczeniu negatywnych skutków powodzi i suszy oraz minimalizowaniu ryzyka wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych • Wdrożeniu systemu zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi i gospodarowania wodami	zaplanowane w obszarze interwencji: • gospodarowanie wodami • gospodarka wodno-ściekowa
Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły	
Cele główne zarządzania ryzykiem powodziowym, to: • Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, • Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego, • Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: • gospodarowanie wodami
Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032	
W dokumencie zostały wyznaczone następujące cele dotyczące azbestu: • Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest • Minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych, spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju • Likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko	Kontynuacja programu usuwania azbestu z terenu gminy
Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej	
Celem głównym jest rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju. Celami szczegółowymi są: • Niskoemisyjne wytwarzanie energii, • Poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami, w tym odpadami, • Rozwój zrównoważonej produkcji – obejmujący przemysł, budownictwo i rolnictwo • Transformacja niskoemisyjna w dystrybucji i mobilności	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: • ochrona klimatu i jakości powietrza
Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej	
Podstawowe cele zdefiniowane w NSEE to: • Upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia, uwzględniając również pracę i wypoczynek człowieka, czyli objęcie permanentną edukacją ekologiczną wszystkich mieszkańców Polski, • Wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej na wszystkich stopniach edukacji formalnej i nieformalnej • Tworzenie wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów edukacji ekologicznej, stanowiących rozwinięcie Narodowego Programu Edukacji Ekologicznej, a ujmujących propozycje wnoszone przez poszczególne podmioty, realizujące projekty edukacyjne dla lokalnej społeczności, • Promowanie dobrych doświadczeń z zakresu metodyki edukacji ekologicznej	Cele te będą realizowane przez działania opisane w punkcie Edukacja ekologiczna
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności	
Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska - Kierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne, - Kierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych, - Kierunek interwencji – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,	Cele te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji.

iv. Kierunek interwencji – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii, v. Kierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki, vi. Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska, Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych i. Kierunek interwencji – Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach, ii. Kierunek interwencji – Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta, iii. Kierunek interwencji – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, iv. Kierunek interwencji – Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast, Cel 9 – Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski i. Kierunek interwencji – Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego	
Strategia na rzecz Odnawialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.)	
1. Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną i. Kierunek interwencji – Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny 2. Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony i. Kierunek interwencji – Wsparcie dla podwyższania atrakcyjności inwestycyjnej Śląska oraz promocji zmian strukturalnych ii. Kierunek interwencji – Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta iii. Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich 3. Obszar wpływający na osiągnięcie celów <i>Strategii</i> – Transport i. Kierunek interwencji – Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce ii. Kierunek interwencji – Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności 4. Obszar wpływający na osiągnięcie celów <i>Strategii</i> – Energia i. Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju ii. Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej iii. Kierunek interwencji – Rozwój techniki 5. Obszar wpływający na osiągnięcie celów <i>Strategii</i> – Środowisko i. Kierunek interwencji – Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód ii. Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania iii. Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego iv. Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją v. Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi vi. Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami	Cele te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji.

vii. Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych	
---	--

1. Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (I) i. Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód (I.1) ii. Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania (I.2) iii. Kierunek interwencji: Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb (I.3) iv. Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej (I.4) 2. Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska (II) i. Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu (II.1) ii. Kierunek interwencji: Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej (II.2) iii. Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (II.3) iv. Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa (II.4) v. Kierunek interwencji: Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (II.5) 3. Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III) i. Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu (III.1) ii. Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III.2) 4. Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa (IV) i. Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji (IV.1) 5. Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska (V) i. Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania (V.1)	Cele te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji.
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	
i. Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności ii. Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: • ochrona przed hałasem
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	
1. Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska i. Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska ii. Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom	Priorytety te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	
1. Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym i. Kierunek interwencji 1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Mazowsza	Priorytety te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach

ii. Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych iii. Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów 2. Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych i. Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach	poszczególnych obszarów interwencji.
---	--------------------------------------

8.2. Analiza zgodności programu z dokumentami strategicznymi na poziomie wojewódzkim

Tabela 49. Zadania zaplanowane w POŚ powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w wojewódzkich dokumentach strategicznych

Cele wskazane w dokumentach strategicznych	Zadania zaplanowane w Programie powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w dokumentach strategicznych
Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+	
Wizja Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego: Świętokrzyskie w 2030 roku to ambitny region o atrakcyjnym wizerunku: ✓ wnoszący coraz większy wkład w rozwój gospodarczy, społeczny i kulturowy Polski i Europy ✓ szanujący i dbający o swoje dziedzictwo kulturowe i środowisko naturalne ✓ będący dobrym miejscem do życia, pracy i rozwoju Misja Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego: Samorząd Województwa Świętokrzyskiego: ✓ tworzy przestrzeń współdziałania, pozwalającą na wykorzystanie potencjału mieszkańców i przedsiębiorców regionu dla budowania wspólnoty o wysokim kapitale społecznym i rosnącej zdolności konkurencyjnej ✓ uzyskuje konsensus w regionie wokół najważniejszych celów strategicznych i przedsięwzięć, służących modernizacji i transformacji ścieżki rozwoju województwa ✓ pozyskuje kapitał stymulujący rozwój regionu, obejmujący publiczne środki finansowe (od wspólnotowych po lokalne), środki prywatne (w tym – nowe inwestycje zewnętrzne) Cele strategiczne rozwoju województwa świętokrzyskiego: 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi 4. Sprawne zarządzanie regionem	Cele te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji.
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego	
Wiodący imperatyw regionalnej polityki przestrzennej to integrowanie działań gospodarczych, politycznych i społecznych, podejmowanych na różnych poziomach zarządzania, z utrzymaniem równowagi środowiska	Cele te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji.

naturalnego, trwałości podstawowych procesów przyrodniczych oraz zachowaniem najcenniejszych wartości krajobrazu. Wśród nadrzędnych priorytetów zagospodarowania przestrzennego w dokumencie tym eksponuje się: • Wymagania ładu przestrzennego, urbanistyki i architektury, • Walory architektoniczne i krajobrazowe, • Wymagania ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także wymagania osób niepełnosprawnych, • Wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury, • Walory ekonomiczne przestrzeni i prawo własności, • Potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa	
Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego 2030	
Cele strategiczne w zakresie ochrony środowiska: <i>1. Ochrona klimatu i jakości powietrza:</i> Poprawa jakości życia mieszkańców województwa świętokrzyskiego poprzez zmniejszenie zanieczyszczeń w powietrzu, w tym osiągnięcie poziomu celu długoterminowego ozonu. <i>2. Odnawialne źródła energii:</i> Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii <i>3. Zagrożenia hałasem:</i> Poprawa klimatu akustycznego w województwie świętokrzyskim <i>4. Pola elektromagnetyczne:</i> Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym <i>5. Gospodarowanie wodami:</i> Odtworzenie naturalnych funkcji wód powierzchniowych i podziemnych oraz podjęcie działań na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody <i>6. Gospodarka wodno-ściekowa:</i> Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej <i>7. Zasoby geologiczne:</i> Ochrona i ograniczenie bezpośredniej eksploatacji zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko związanej z ich eksploatacją <i>8. Gleby:</i> Zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych, kulturowych gleb oraz ochrona gleb przed niekorzystnymi zmianami klimatu <i>9. Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:</i> Zapobieganie powstawaniu odpadów i dążenie do gospodarki o obiegu zamkniętym <i>10. Zasoby przyrodnicze:</i> Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych województwa świętokrzyskiego <i>11. Lasy:</i> Prowadzenie zrównoważonej biogospodarki leśnej	

12. Zagrożenia poważnymi awariami: Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	
Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2023-2028	
Do nadrzędnych celów w zakresie gospodarki odpadami należy: • Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego województwa • Zapobieganie powstawaniu odpadów i dążenie do gospodarki o obiegu zamkniętym • Podniesienie standardów środowiskowych usług i infrastruktury w gospodarce odpadami • Utrzymanie i nabywanie umiejętności ekologicznych Osiąganie celów nadrzędnych wymaga realizacji wyznaczonych poniżej celów. <u>Odpady komunalne:</u> 1. Podnoszenie efektywności systemów segregacji, w szczególności w zabudowie wielorodzinnej. 2. Zwiększenie udziału bezemisyjnych lub niskoemisyjnych pojazdów do transportu odpadów. 3. Osiągnięcie przez gminy ustawowych odpowiednich poziomów: a) przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej od 2023 roku - 35% wagowo, do 58% za rok 2028, a docelowo 65% za rok 2035 i każdy kolejny rok, b) ograniczenia masy odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych przekazywanych do składowania do: 30% wagowo – za każdy rok w latach 2025-2029, do 20% za każdy rok w latach 2030- 2034, do 10% w 2035 r. i za każdy kolejny rok. 4. Wykorzystanie potencjału terenów zamkniętych składowisk odpadów. 5. Zapobieganie powstawaniu „dzikich wysypisk” oraz ich likwidacja. <u>Odpady niebezpieczne:</u> <u>Odpady zawierające PCB:</u> W przypadku zinventaryzowania PCB, usunięcie odpadów zawierających PCB. <u>Oleje odpadowe:</u> Osiągnięcie przez wszystkich przedsiębiorców ustawowych odpowiednich poziomów odzysku w wysokości co najmniej 50%, a poziomu recyklingu w wysokości co najmniej 35% za każdy rok w latach 2023-2028. <u>Odpady medyczne i weterynaryjne:</u> Zabezpieczenie odpowiedniej mocy przerobowych spalarni odpadów medycznych i weterynaryjnych. <u>Zużyte baterie i akumulatory:</u> 1. Zwiększenie wykorzystania surowców krytycznych zawartych w zużytych bateriach i zużytych akumulatorach m.in. litu, antymonu. 2. Osiągnięcie przez wszystkich przedsiębiorców ustawowych odpowiednich poziomów zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych, w wysokości co najmniej 45% masy wprowadzonych baterii i akumulatorów przenośnych za każdy rok w latach 2023-2028. 3. Osiągnięcie przez wszystkich przedsiębiorców ustawowych odpowiednich poziomów wydajności recyklingu w wysokości od 50% do 75% w zależności od rodzaju zużytych baterii i zużytych akumulatorów za każdy rok w latach 2023-2028. <u>Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny:</u> 1. Zwiększenie wykorzystania surowcowego, w tym surowców krytycznych zawartych w zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym.	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: • Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

2. Osiągnięcie przez wszystkich przedsiębiorców ustawowych odpowiednich poziomów zbierania ZSEiE w wysokości co najmniej 65% średniorocznej masy sprzętu wprowadzonego do obrotu na terytorium kraju za każdy rok w latach 2023- 2028. 3. Osiągnięcie przez wszystkich przedsiębiorców ustawowych odpowiednich poziomów odzysku ZSEiE w wysokości od 75% do 85% za każdy rok w latach 2023-2028, w zależności od grupy sprzętu elektrycznego i elektronicznego. 4. Osiągnięcie przez wszystkich przedsiębiorców ustawowych odpowiednich poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu ZSEiE w wysokości od 55% do 80% za każdy rok w latach 2023-2028, w zależności od grupy sprzętu elektrycznego i elektronicznego. <i>Pojazdy wycofane z eksploatacji</i> 1. Osiągnięcie przez wszystkich przedsiębiorców ustawowych odpowiednich poziomów odzysku odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji w wysokości 95% masy pojazdów przyjętych do stacji demontażu za każdy rok w latach 2023-2028. 2. Osiągnięcie przez wszystkich przedsiębiorców ustawowych odpowiednich poziomów recyklingu odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji w wysokości 85% masy pojazdów przyjętych do stacji demontażu za każdy rok w latach 2023-2028. <i>Odpady zawierające azbest:</i> Zintensyfikowanie usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest. <u>Odpady pozostałe</u> <i>Odpady z przemysłu:</i> 1. Rozwijanie przedsiębiorczości zgodnie z nurtem GOZ i podnoszenie poziomu innowacyjności. 2. Stosowanie bezemisyjnych lub niskoemisyjnych rozwiązań zgodnie z polityką klimatyczną UE. 3. Zwiększenie masy odpadów poddawanych procesom odzysku. <i>Odpady żywności:</i> Sukcesywne zmniejszanie ilości odpadów żywności <i>Zużyte opony:</i> Osiągnięcie przez wszystkich przedsiębiorców ustawowych odpowiednich poziomów odzysku zużytych opon w wysokości co najmniej 75%, a poziomów recyklingu w wysokości co najmniej 15% za każdy rok w latach 2023-2028. <i>Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej:</i> 1. Wdrożenie nowego systemu selektywnego zbierania i odbierania odpadów budowlanych z podziałem na poszczególne frakcje. 2. Utrzymanie wysokiego poziomu odzysku odpadów w stosunku do masy wytwarzanych odpadów. <i>Komunalne osady ściekowe:</i> Zwiększenie wykorzystania surowcowego i energetycznego zawartego w komunalnych osadach ściekowych. <i>Odpady opakowaniowe:</i> 1. Osiągnięcie przez wszystkich przedsiębiorców ustawowych odpowiednich poziomów recyklingu odpadów opakowaniowych w wysokości co najmniej 61% wagowo – za rok 2023, do 68% – za rok 2028, a docelowo 70% za rok 2030. 2. Ograniczenie nadmiernego stosowania opakowań, w tym jednorazowych toreb na zakupy z tworzyw sztucznych. 3. Wprowadzanie opakowań z tworzyw sztucznych nadających się do recyklingu.	
---	--

Odpady wydobywcze: Zwiększenie masy odpadów poddawanych procesom odzysku.	
Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych	
Celem Programu ochrony powietrza jest wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych dla pyłu zawieszonego PM ₁₀ , PM _{2,5} oraz benzo(a)pirenu, a następnie wskazanie działań naprawczych, które pomogą poprawić jakość powietrza w województwie świętokrzyskim	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza.
Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa świętokrzyskiego	
Celem programu jest zarządzanie i kontrola hałasu w celu ochrony ludzi i środowiska przed negatywnymi skutkami uciążliwych dźwięków.	Cele niniejszego dokumentu będą realizowane przez działania związane z ograniczeniem hałasu związanym z transportem

8.3. Analiza zgodności programu z dokumentami strategicznymi na poziomie powiatowym

Tabela 50. Zadania zaplanowane w POŚ powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w powiatowych dokumentach strategicznych

Cele wskazane w dokumentach strategicznych	Zadania zaplanowane w Programie powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w dokumentach strategicznych
Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pińczowskiego na lata 2022-2026 z perspektywą do roku 2030	
Cele i kierunki interwencji Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza Cel: Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu. Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem Cel: Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców gminy ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego. Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne Cel: Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami Cel: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa Cel 1: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej Obszar interwencji: Zasoby geologiczne Cel: Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych Obszar interwencji: Gleby Cel: Ochrona gleb przed negatywnym działaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu. Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów Cel: Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu. Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze	Wszystkie zadania zaplanowane w ramach programu wpisują się w cele strategiczne omawianego dokumentu

Cel: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu. Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami Cel: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	
---	--

8.4. Analiza zgodności programu z dokumentami strategicznymi na poziomie gminnym

Tabela 51. Zadania zaplanowane w POŚ powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w gminnych dokumentach strategicznych

Cele wskazane w dokumentach strategicznych	Zadania zaplanowane w Programie powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w dokumentach strategicznych
Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Pińczów na lata 2022-2030	
Wizja Strategii: Przedsiębiorczy mieszkańcy, wykorzystując zasoby endogeniczne oraz dziedzictwo kulturowe i naturalne, współtworzą atrakcyjność turystyczną i osiedleńczą gminy i 600-letniego Miasta Pińczów-Zdrój Misja Strategii: Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i aktywności społecznej, bazujących na współpracy wielosektorowej i wykorzystaniu lokalnych zasobów i potencjałów, w celu zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców Cel strategiczny 1. Zbudowanie wizerunku Pińczowa jako atrakcyjnego miejsca zamieszkania Cel szczegółowy: Poprawa warunków życia mieszkańców Działania priorytetowe: 1. Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji 2. Rozwój infrastruktury komunalnej Cel szczegółowy: Wysoka jakość i dostępność usług publicznych Działania priorytetowe: 1. Cyfryzacja 2. Zagospodarowanie czasu wolnego Cel strategiczny 2. Stworzenie gminy przedsiębiorczych mieszkańców i konkurencyjnej inwestycyjnie Cel szczegółowy: Rozwój kapitału społecznego Działania priorytetowe: 1. Włączenie społeczne, wspieranie aktywności i integracji mieszkańców 2. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców Cel szczegółowy: Stworzenie atrakcyjnych warunków rozwoju gospodarczego Działania priorytetowe: 1. Budowanie potencjału turystycznego, w tym uzdrowiskowego 2. Wzrost ilości i wartości inwestycji komercyjnych	Wszystkie zadania zaplanowane w ramach programu wpisują się w cele strategiczne omawianego dokumentu

IX. ANALIZA SWOT

Podsumowanie diagnozy stanowi niżej przeprowadzona analiza SWOT, która przeprowadzona została w podziale na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S (Strengths)** – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,
- **W (Weaknesses)** – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,
- **O (Opportunities)** – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
- **T (Threats)** – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Tabela 52. Analiza SWOT w poszczególnych obszarach interwencji

OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA
Mocne strony (czynniki wewnętrzne)
– Możliwość podłączenia do sieci gazowej i wymiana źródeł ciepła na ekologiczne – Dostępność paliw ekologicznych – Systematyczna modernizacja i remonty nawierzchni dróg – Systematyczne przeprowadzanie działań termomodernizacyjnych – Prowadzenie działań edukacyjnych
Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– Nadmierne straty energetyczne związane m.in. z brakiem właściwej izolacji cieplnej budynków – Większość budynków jednorodzinnych opalanych węglem kamiennym – Spalanie paliw stałych niskiej jakości
Szanse (czynniki zewnętrzne)
– Możliwość pozyskania środków unijnych (czynniki zewnętrzne) na inwestycje związane z tym obszarem interwencji
Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– Wzrost liczby pojazdów na drogach publicznych – Niewystarczające regulacje prawne w zakresie kontrolowania osób fizycznych, użytkujących urządzenia do spalania paliw stałych
OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIA HAŁASEM
Mocne strony (czynniki wewnętrzne)
– Zmodernizowane odcinki dróg – Promowanie ruchu rowerowego
Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– Duże natężenie hałasu komunikacyjnego – Znaczne nasilenie ruchu samochodów ciężarowych o dużej ładowności po drogach nieprzystosowanych do dużych obciążeń
Szanse (czynniki zewnętrzne)
– Możliwość pozyskania środków unijnych na inwestycje związane z tym obszarem interwencji – Rozwój transportu publicznego – Rozwój ścieżek rowerowych
Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– Zwiększająca się liczba pojazdów – Pogorszenie jakości dróg wskutek ich eksploatacji przez zwiększającą się ilość pojazdów – Nieuzyskanie środków finansowych na budowę i przebudowę dróg oraz ich remont
OBSZAR INTERWENCJI: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)
– Brak przekroczeń norm pola elektromagnetycznego na obszarze gminy
Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– Brak edukacji ekologicznej nt. rzeczywistej skali zagrożenia emisją pól elektromagnetycznych
– Rozwój sieci elektromagnetycznych i zwiększona ilość urządzeń elektromagnetycznych
Szanse (czynniki zewnętrzne)
– Stopniowe zastępowanie systemów GSM/UMTS nowymi rodzajami nadajników LTE (Long Term Evolution), które emitują jeszcze mniej promieniowania elektromagnetycznego
Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– Zwiększenie ilości stacji bazowych telefonii komórkowych
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE WODAMI
Mocne strony (czynniki wewnętrzne)
– Dobry stan chemiczny wód podziemnych
Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– Zanieczyszczone wody powierzchniowe na terenie gminy
Szanse (czynniki zewnętrzne)
– Wdrożenie ekologicznych metod oczyszczania wód powierzchniowych
– Znaczne nakłady na inwestycję związane z ochroną przeciwpowodziową oraz przeciwdziałaniu suszy
Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– Zagrożenie powodziowe - rzeka Nida - oraz zagrożenie podtopieniami
– Infiltracja zanieczyszczeń z rolnictwa
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA
Mocne strony (czynniki wewnętrzne)
– Zwodociągowanie gminy na poziomie 93,5%
– Skanalizowanie gminy na poziomie 68,9%
– 1 oczyszczalnia ścieków komunalnych, 1 oczyszczalnia osiedlowa, 464 oczyszczalni przydomowych
Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– Dysproporcja między długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej
– Brak kanalizacji deszczowych na terenach zurbanizowanych
Szanse (czynniki zewnętrzne)
– Rozwój przydomowych oczyszczalni ścieków, gdzie budowa kanalizacji jest technicznie i ekonomicznie nieuzasadniona
– Możliwość pozyskania środków unijnych na inwestycje związane z tym obszarem inwestycji
Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– Zrzut zanieczyszczonej wody w gminach ościennych
OBSZAR INTERWENCJI: GLEBY
Mocne strony (czynniki wewnętrzne)
– Rekultywacja terenów i użytków rolnych zdegradowanych i zdewastowanych
Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– Gleby o niskiej wartości produkcyjnej
– Wysokie zakwaszenie gleb
Szanse (czynniki zewnętrzne)
– Kompleksowa wiedza na temat potrzeb glebowych oparta na aktualnych badaniach gleb
Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– Możliwość skażenia gleb
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW
Mocne strony (czynniki wewnętrzne)
– Zorganizowany system odbioru odpadów
– Wzrost ilości odpadów zebranych selektywnie
– Sukcesywny odbiór odpadów azbestowych

Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– Niska świadomość ekologiczna mieszkańców
Szanse (czynniki zewnętrzne)
– Kupowanie produktów bez zbędnych opakowań jako działanie proekologiczne
Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– Przywóz odpadów komunalnych lub niebezpiecznych z innych województw
OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY PRZYRODNICZE
Mocne strony (czynniki wewnętrzne)
– Duże walory krajobrazowe gminy – obszar rolniczo-leśny
Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– Niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców
– Niski poziom wykorzystania OZE
– Mała lesistość gminy
Szanse (czynniki zewnętrzne)
– Propagowanie rolnictwa i przetwórstwa ekologicznego
– Popyt na OZE
Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– Zagrożenia naturalne: pożary, powódzie, gradobicia, huragany
– Niewystarczające środki finansowe przeznaczone na ochronę środowiska
– Wysoki koszt inwestycji w OZE
OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIE POWAŻNYMI AWARIAMI
Mocne strony (czynniki wewnętrzne)
– Brak zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR)
Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
– Zlokalizowany na terenie gminy zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR)
Szanse (czynniki zewnętrzne)
– Stosowane nowoczesne zabezpieczenia w zakładach
Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
– Możliwość wystąpienia awarii w gminach ościennych

X. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI ORAZ ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

Propozycje celów, kierunków interwencji oraz zadań wynikają m.in. ze zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji (analiza SWOT). Planowane zadania przyczyniają się do osiągnięcia celów zapisanych w dokumentach strategicznych i programowych poziomu krajowego, wojewódzkiego i powiatowego.

"Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030" jest dokumentem, który przedstawia priorytety i cele działań kompatybilne z programami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu. Ponadto, założenia niniejszego "Programu..." wynikają z obecnego stanu środowiska gminy, jej aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz planów rozwojowych.

Wyboru priorytetów dla "Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030" dokonano w oparciu o diagnozę stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie gminy, uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, a także innych wymagań w zakresie jakości środowiska.

PRIORYTETY GMINY PIŃCZÓW

PRIORYTET I

- Poprawa stanu środowiska na terenie gminy Pińczów w poszczególnych jego obszarach interwencji

PRIORYTET II

- Przyjazny środowisku naturalnemu rozwój gospodarczy gminy Pińczów

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

Tabela 53. Cele, kierunki interwencji oraz zadania

Obszar interwencji	Cel główny	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania przewidziane do realizacji w latach 2022-2030	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa <i>źródło danych</i>	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	Zanieczyszczenia dla których odnotowano przekroczenia stanu dopuszczalnego w strefie świętokrzyskiej GIOŚ	B(a)P O ₃ (według poziomu celu długoterminowego) [2023r.]	Zgodnie z obowiązującymi normami	Poprawa efektywności energetycznej i dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu	Prowadzenie kampanii edukacyjnych w zakresie konieczności ochrony powietrza i wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie	Gmina Pińczów Organizacje pozarządowe Placówki edukacyjne	Brak zainteresowania społecznego Brak środków finansowych
						Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczeństwa oraz środków prewencyjnych	Gmina Pińczów Policja	Brak wystarczającej liczby etatów do przeprowadzenia kontroli
						Termomodernizacja wraz z wymianą źródeł ciepła i instalacją OZE budynków użyteczności publicznej, budynków jednorodzinnych i wielorodzinnych oraz podmiotów gospodarczych	Gmina Pińczów	Brak zainteresowania społecznego Brak środków finansowych
						Realizacja programu „Czyste powietrze”: – Wymiana nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe na nowy ekologiczny kocioł – Modernizacja instalacji grzewczej – Ocieplenie budynków – Wymiana okien i drzwi – Zakup rekuperacji Montaż instalacji PV	NFOŚiGW	Brak zainteresowania społecznego Brak środków finansowych

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

Obszar interwencji	Cel główny	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania przewidziane do realizacji w latach 2022-2030	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródła danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
						Realizacja programu „Ciepłe Mieszkanie”: – Wymiana nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe na nowy ekologiczny kocioł – Modernizacja instalacji grzewczej – Ocieplenie budynków – Wymiana okien i drzwi – Zakup rekuperacji – Montaż instalacji PV	Gmina Pińczów	Brak zainteresowania społecznego Brak środków finansowych
						Dotacja gminna na wymianę nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe na nowy ekologiczny kocioł oraz na montaż ekologicznego źródła ciepła w nowych budynkach	Gmina Pińczów	Brak zainteresowania społecznego Brak środków finansowych
						Termomodernizacja budynków instytucji edukacyjnych na terenie Gminy Pińczów	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
						Poprawa efektywności energetycznej na terenie miasta i gminy Pińczów	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
						Budowa instalacji fotowoltaicznej oraz solarów	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
						Budowa/rozbudowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych wraz z magazynami ciepła celem transformacji w kierunku niskoemisyjnym oraz	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

Obszar interwencji	Cel główny	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania przewidziane do realizacji w latach 2022-2030	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
						uzyskania statutu efektywnych systemów ciepłowniczych	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
						Zwiększenie efektywności energetycznej obiektów lokalnej aktywności społecznej		
Zagrożenia hałasem	Ochrona przed hałasem	Dogi gminne o nawierzchni gruntowej [km] GUS	3,1 [2003r.]	<3,1	Poprawa klimatu akustycznego	Przebudowa ulicy Kazimierza Wielkiego w Pińczowie	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
						Budowa ulicy Grodziskowej w Pińczowie (dł. 145 m)	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
						Budowa ulicy Piskowej w Pińczowie (dł. 315 m)	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
						Budowa ulicy Ogrodowej wraz z siecią wod.-kan. (w tym droga – dł. 909 m, sieć kanalizacji sanitarnej – dł. 1645 m, sieć wodociągowa – dł. 803 m)	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
		Długość dróg dla rowerów [km] GUS	8,7 [2023r.]	≥8,7		Budowa ronda w Pińczowie ul. Republiki Pińczowskiej z ul. Legionistów	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
						Budowa ul. Malinowej II etap	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
						Budowa ul. Kwiatowej oraz 2KDD	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
						Budowa ul. Kordeckiego	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

Obszar interwencji	Cel główny	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania przewidziane do realizacji w latach 2022-2030	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródła danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Pola elektromagnetyczne	Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnych promieniowaniem elektromagnetycznym	Wyniki pomiarów PEM [V/m] GIOŚ	<0,3 0,46 0,56 1,51	Zgodnie z obowiązującymi przepisami	Ochrona przed polami elektromagnetycznymi	Prowadzenie cyklicznych kontrolnych badań poziomów promieniowania na obszarach o zwiększonym stopniu ryzyka	GIOŚ w Warszawie	Brak monitoringu w niektórych lokalizacjach
						Wprowadzanie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych, nieobjęcie wszystkich terenów dokumentacją planistyczną
						Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM	Organizacje pozarządowe	Brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego, brak zainteresowania społecznego
Gospodarowanie wodami	Zmniejszenie antropopresji i poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Liczba JCWP w stanie dobrym [szt.] <i>Przegląd i generowanie Kart Charakterystyk</i>	0	10	Poprawa jakości jednolitych części wód powierzchniowych	Wspieranie retencjonowania wody, w tym małej retencji, zwłaszcza w oparciu o naturalne mechanizmy ekosystemowe	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
	Zwiększenie ochrony przeciwpowodziowej i łagodzenie skutków suszy	Liczba JCWPd w stanie dobrym [szt.]	3	3				

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

Obszar interwencji	Cel główny	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania przewidziane do realizacji w latach 2022-2030	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródła danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Przebieg i generowanie Kart Charakterystyk				Przebudowa zbiornika retencyjnego w miejscowości Chrabków	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
						Przebudowa zbiornika retencyjnego w miejscowości Kozubów	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
						Przebudowa zbiornika retencyjnego w miejscowości Marzęcin	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
						Przebudowa zbiornika retencyjnego w miejscowości Stara Zagość	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
Gospodarka wodno-ściekowa	Poprawa gospodarki wodno-ściekowej	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej [%] GUS Zużycie wody w przeliczeniu na mieszkańca [m³/rok] GUS	93,5 [2023]	>93,5	Sprawny i funkcjonalny system wodociągowy	Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenach wiejskich Gminy Pińczów	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
		Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [%] GUS	68,9 [2023]	>68,9	Sprawny i funkcjonalny system kanalizacyjny	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Bogucice Pierwsze, Bogucice Drugie, Brzeście, Włochy	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

Obszar interwencji	Cel główny	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania przewidziane do realizacji w latach 2022-2030	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródła danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba zbiorników bezodpływowych [szt.] GUS	2 015 [2023]	<2 015				
		Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.] GUS	464 [2023]	>464				
Zasoby geologiczne	Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	Wydobycie surowców mineralnych [tys. ton]	845,25 [2023]	brak możliwości określenia wartości szacunkowych	Kontrola i monitoring eksploatacji kopalin	Eliminowanie niekoncesjonowanej eksploatacji kopalin	Starostwo Powiatowe Gmina Pińczów PIG-PIB, OUG,	Brak środków finansowych
		Bilans zasobów złóż i kopalin w Polsce, 2024, PIG-PIB				Kontrola koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż	Starostwo Powiatowe Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
Gleby	Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu	Powierzchnia terenów zrekultywowanych od 2020 roku [ha] Starostwo	0	>0	Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb	Realizacja zadań wskazanych w pakietach rolno-środowiskowo-klimatycznych	ARiMR ARR Województwo Mazowieckie rolnicy indywidualni	Brak zainteresowania rolników udziałem w programie Brak środków finansowych
						Upowszechnianie dobrych praktyk rolniczych	ARiMR, ŚODR	

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

Obszar interwencji	Cel główny	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania przewidziane do realizacji w latach 2022-2030	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa <i>źródło danych</i>	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
						Ochrona przed erozją wietrzną m.in. poprzez prowadzenie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych i wprowadzanie zalesień na glebach o niższych klasach bonitacyjnych	Właściciele terenów	
						Ochrona gruntów rolnych i leśnych przed zmianą zagospodarowania poprzez uwzględnienie ich przeznaczenia w dokumentach planistycznych	Starostwo Powiatowe Gmina Pińczów	
						Monitoring gleb użytkowanych rolniczo	Starostwo Powiatowe Gmina Pińczów	
						Promocja rolnictwa ekologicznego i agroturystyki poprzez działania edukacyjno-szkoleniowe, a także promocyjne	Gmina Pińczów	

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

Obszar interwencji	Cel główny	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania przewidziane do realizacji w latach 2022-2030	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródła danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Gospodarowanie i zapobieganie powstawaniu odpadów	Ilość zebranego azbestu [Mg] <i>Dane Urzędu Miejskiego w Pińczowie</i>	311 [2023]	>311		Kontynuacja programu usuwania azbestu	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego, brak zainteresowania społecznego
		Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca [kg] <i>GUS</i>	257 [2023]	<257		Przebudowa obiektów Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Pińczowie	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
		Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów [%] <i>GUS</i>	15,8 [2023]	>15,8		Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Skrzypowie	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
						Organizacja konkursów dla dzieci i młodzieży z zakresu prawidłowego postępowania z odpadami	Gmina Pińczów Placówki edukacyjne	Brak środków finansowych
Zasoby przyrodnicze	Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej	Powierzchnia terenów prawnie chronionych [ha]	21 260,30 [2023]	>21 260,30	Zarządzanie zasobami przyrody i krajobrazem	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Gmina Pińczów	Brak zainteresowania społecznego

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

Obszar interwencji	Cel główny	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania przewidziane do realizacji w latach 2022-2030	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródła danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		GUS	18	>18		Utrzymanie walorów i funkcji obszarów oraz obiektów objętych ochroną prawną	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
		Liczba pomników przyrody [szt.] CRFOP				Uwzględnienie w dokumentach planistycznych zachowania zieleni szczególnie na terenach gdzie obserwowana jest silna presja zabudowy	Gmina Pińczów	
					Ochrona i rozwój zieleni na terenach zurbanizowanych	Uwzględnienie w dokumentach planistycznych zachowania zieleni szczególnie na terenach gdzie obserwowana jest silna presja zabudowy	Gmina Pińczów Starostwo Powiatowe	Nieobjęcie wszystkich terenów dokumentacją planistyczną Brak środków finansowych
	Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	Wskaźnik lesistości [%] GUS	21,2 [2023]	>21,2	Zwiększenie lesistości	Promowanie zalesień jako alternatywnego sposobu zagospodarowania nieużytków i gruntów nieprzystadnych rolniczo	Gmina Pińczów Starostwo Powiatowe	Brak środków finansowych

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

Obszar interwencji	Cel główny	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania przewidziane do realizacji w latach 2022-2030	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródła danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Zagrożenie poważnymi awariami przemysłowymi	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	Liczba poważnych awarii [szt.] <i>WIOS</i>	0	0	Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacji skutków w przypadku wystąpienia awarii	Przeciwdziałanie wystąpieniu poważnych awarii oraz uwzględnienie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz tzw. Decyzjach środowiskowych	Gmina Pińczów	Brak środków finansowych
						Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi w tytułu poważnych awarii	Gmina Pińczów Starostwo Powiatowe	Brak środków finansowych

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

Tabela 54. Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem planowanych do realizacji w latach 2022-2030

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty zadania [zł]								Źródła środków	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Prowadzenie kampanii edukacyjnych w zakresie konieczności ochrony powietrza i wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie	Gmina Pińczów Organizacje pozarządowe Placówki edukacyjne	-								Fundusze Europejskie WFOŚiGW	Realizacja zależna od dostępnych środków
	Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny	Gmina Pińczów Policja	-								Fundusze Europejskie WFOŚiGW	

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty zadania [zł]									Źródła środków	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		
	Termomodernizacja wraz z wymianą źródeł ciepła i instalacją OZE budynków użyteczności publicznej, budynków jednorodzinnych i wielorodzinnych oraz podmiotów gospodarczych	Gmina Pińczów	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów – koszty zależne od zakresu realizacji									Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027/ Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021–2027 / Krajowy Plan Odbudowy	Realizacja zależna od dostępnych środków
	Realizacja programu „Czyste powietrze”: – Wymiana nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe na nowy ekologiczny kocioł – Modernizacja instalacji grzewczej – Ocieplenie budynków – Wymiana okien i drzwi – Zakup rekuperacji – Montaż instalacji PV	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów – koszty zależne od zakresu realizacji									Fundusze Krajowe i zagraniczne	Realizacja zależna od dostępnych środków
	Realizacja programu „Ciepłe Mieszkanie”: – Wymiana nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe na nowy ekologiczny kocioł – Modernizacja instalacji grzewczej – Ocieplenie budynków – Wymiana okien i drzwi – Zakup rekuperacji – Montaż instalacji PV	Gmina Pińczów	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów – koszty zależne od zakresu realizacji									Fundusze Krajowe i zagraniczne	Realizacja zależna od dostępnych środków

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty zadania [zł]									Źródła środków	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		
	Dotacja gminna na wymianę nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe na nowy ekologiczny kocioł oraz na montaż ekologicznego źródła ciepła w nowych budynkach	Gmina Pińczów	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów – koszty zależne od zakresu realizacji									Budżet Gminy	Realizacja zależna od dostępnych środków
	Termomodernizacja budynków instytucji edukacyjnych na terenie Gminy Pińczów	Gmina Pińczów	-	-	-	5 800 000,00				-		W ramach programu priorytetowego Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej szkół Program realizujący Inwestycję B1.1.3. Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej szkół Komponent B „Zielona energia i zmniejszenie energochłonności” w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności	Zadanie inwestycyjne; realizacja zależna od dostępnych środków

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty zadania [zł]									Źródła środków	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		
	Poprawa efektywności energetycznej na terenie miasta i gminy Pińczów	Gmina Pińczów	-	-	-	456 822,00	-				Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych - edycja dziewiąta - Rozświetlamy Polskę	Zadanie inwestycyjne; realizacja zależna od dostępnych środków	
	Budowa instalacji fotowoltaicznej oraz solarów	Gmina Pińczów	-	-	2 500 000,00						KPO+ środki własne	Zadanie inwestycyjne; realizacja zależna od dostępnych środków	
	Budowa/rozbudowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych wraz z magazynami ciepła celem transformacji w kierunku niskoemisyjnym oraz uzyskania statutu efektywnych systemów ciepłowniczych	Gmina Pińczów	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów									Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 / Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021–2027 / Krajowy Plan Odbudowy	Realizacja zależna od dostępnych środków
	Zwiększenie efektywności energetycznej obiektów lokalnej aktywności społeczne	Gmina Pińczów	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów										
Zagrożenia hałasem	Przebudowa ulicy Kazimierza Wielkiego w Pińczowie	Gmina Pińczów	-	-	1 116 687,53		-				RFRD + środki własne	Zadanie inwestycyjne; realizacja zależna od dostępnych środków	

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty zadania [zł]									Źródła środków	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		
	Budowa ulicy Grodziskowej w Pińczowie (dł. 145 m)	Gmina Pińczów	-	-	588 612,55				-			RFRD + środki własne	Zadanie inwestycyjne; realizacja zależna od dostępnych środków
	Budowa ulicy Piaskowej w Pińczowie (dł. 315 m)	Gmina Pińczów	-	-	806 462,35				-			RFRD + środki własne	Zadanie inwestycyjne; realizacja zależna od dostępnych środków
	Budowa ulicy Ogrodowej wraz z siecią wod.-kan. (w tym droga – dł. 909 m, sieć kanalizacji sanitarnej – dł. 1645 m, sieć wodociągowa – dł. 803 m)	Gmina Pińczów	-	-	8 045 971,05				-			Polski Ład + środki własne	Zadanie inwestycyjne; realizacja zależna od dostępnych środków
	Budowa ronda w Pińczowie ul. Republiki Pińczowskiej z ul. Legionistów	Gmina Pińczów	-	-		7 000 000,00						RFRD + środki własne	Zadanie inwestycyjne; realizacja zależna od dostępnych środków
	Budowa ul. Malinowej II etap	Gmina Pińczów	-	-		4 000 000,00						RFRD + środki własne	Zadanie inwestycyjne; realizacja zależna od dostępnych środków
	Budowa ul. Kwiatowej oraz 2KDD	Gmina Pińczów	-	-		4 000 000,00						RFRD + środki własne	Zadanie inwestycyjne; realizacja zależna od dostępnych środków

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty zadania [zł]									Źródła środków	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		
	Budowa ul. Kordeckiego	Gmina Pińczów	-	-	5 000 000,00						RFRD + środki własne	Zadanie inwestycyjne; realizacja zależna od dostępnych środków	
Pola elektromagnetyczne	Prowadzenie cyklicznych kontrolnych badań poziomów promieniowania na obszarach o zwiększonym stopniu ryzyka	GIOŚ w Warszawie	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów								Budżet Państwa	Zadanie ciągłe wykonywane w ramach bieżącej działalności	
	Wprowadzanie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznym	Gmina Pińczów	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów								Budżet Gminy	Zadanie ciągłe, wykonywane w ramach bieżącej działalności	
	Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM	Organizacje pozarządowe	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów								Środki własne Środki krajowe Środki zewnętrzne	Zadanie ciągłe, edukacyjne; realizowane w zależności od możliwości oraz zapotrzebowania	
Gospodarowanie wodami	Wspieranie retencjonowania wody, w tym małej retencji, zwłaszcza w oparciu o naturalne mechanizmy ekosystemowe	Gmina Pińczów	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów								Budżet Gminy	Zadanie ciągłe, wykonywane w ramach bieżącej działalności	
	Przebudowa zbiornika retencyjnego w miejscowości Chrabków	Gmina Pińczów	-	-	355 593,00		-				PROW	Zadanie inwestycyjne; realizacja zależna od dostępnych środków	

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty zadania [zł]									Źródła środków	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		
	Przebudowa zbiornika retencyjnego w miejscowości Kozubów	Gmina Pińczów	-	-	350 673,00				-			PROW	Zadanie inwestycyjne; realizacja zależna od dostępnych środków
	Przebudowa zbiornika retencyjnego w miejscowości Marzęcin	Gmina Pińczów	-	-	356 193,00				-			PROW	Zadanie inwestycyjne; realizacja zależna od dostępnych środków
	Przebudowa zbiornika retencyjnego w miejscowości Stara Zagość	Gmina Pińczów	-	-	401 103,00				-			PROW	Zadanie inwestycyjne; realizacja zależna od dostępnych środków
Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Bogucice Pierwsze, Bogucice Drugie, Brzeście, Włochy	Gmina Pińczów	-	-		20 000 000,00						KPO + Środki własne	Zadanie inwestycyjne; realizacja zależna od dostępnych środków
	Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenach wiejskich Gminy Pińczów	Gmina Pińczów	-	-	-	17 000 000,00			-			Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	Zadanie inwestycyjne; realizacja zależna od dostępnych środków
Zasoby geologiczne	Eliminowanie niekoncesjonowanej eksploatacji kopalin	Starostwo Powiatowe Gmina Pińczów	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów									Środki własne Powiatu i Gminy Pińczów	Zadanie ciągłe wykonywane w ramach

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty zadania [zł]									Źródła środków	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		
	Kontrola koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż												bieżącej działalności
Gleby	Realizacja zadań wskazanych w pakietach rolno-środowiskowo-klimatycznych	ARiMR ARR Województwo Mazowieckie rolnicy indywidualni										Środki własne	Zadanie ciągłe wykonywane w ramach bieżącej działalności
	Upowszechnianie dobrych praktyk rolniczych	ARiMR, ŚODR										Środki własne	
	Ochrona przed erozją wietrzną m.in. poprzez prowadzenie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych i wprowadzanie zalesień na glebach o niższych klasach bonitacyjnych	Właściciele terenów										Środki własne	
	Ochrona gruntów rolnych i leśnych przed zmianą zagospodarowania poprzez uwzględnienie ich przeznaczenia w dokumentach planistycznych	Gmina Pińczów										Środki własne	
	Monitoring gleb użytkowanych rolniczo	Gmina Pińczów										Środki własne	
	Promocja rolnictwa ekologicznego i agroturystyki poprzez działania	Gmina Pińczów										Środki własne	

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty zadania [zł]									Źródła środków	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		
	edukacyjno-szkoleniowe, a także promocyjne												
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Przebudowa obiektów Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Pińczowie	Gmina Pińczów	-			7 755 900,00			-			W ramach Działania 2.7 Gospodarowanie odpadami - dotacje Priorytetu 2 Fundusze Europejskie dla środowiska programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 i KPO	Zadanie ciągłe wykonywane w ramach bieżącej działalności
	Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Skrzypowie	Gmina Pińczów	Termin realizacji zgodny z decyzją Marszałka Województwa Świętokrzyskiego. Obecnie brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów.									Budżet Gminy	Zadanie inwestycyjne; realizacja zależna od dostępnych środków
	Kontynuacja programu usuwania azbestu	Gmina Pińczów	koszty są zależne od zgłoszeń mieszkańców i ilości zebranego azbestu rocznie									Środki własne Środki UE	Zadanie ciągłe wykonywane w ramach bieżącej działalności
	Organizacja konkursów dla dzieci i młodzieży z zakresu prawidłowego postępowania z odpadami	Gmina Pińczów Placówki edukacyjne	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów									Środki własne Środki zewnętrzne	Zadanie ciągłe, edukacyjne; realizowane w zależności od możliwości oraz zapotrzebowania

Gminny „Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030
dla Miasta i Gminy Pińczów”

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty zadania [zł]									Źródła środków	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		
Zasoby przyrodnicze	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Gmina Pińczów	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów									Środki własne WFOŚiGW Budżet Państwa Środki UE	Zadanie ciągłe wykonywane w ramach bieżącej działalności
	Utrzymanie walorów i funkcji obszarów oraz obiektów objętych ochroną prawną	Gmina Pińczów	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów									Środki własne WFOŚiGW Budżet Państwa Środki UE	
	Uwzględnienie w dokumentach planistycznych zachowania zieleni szczególnie na terenach gdzie obserwowana jest silna presja zabudowy	Gmina Pińczów	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów									Środki własne	
	Promowanie zalesień jako alternatywnego sposobu zagospodarowania nieużytków i gruntów nieprzydatnych rolniczo	Gmina Pińczów Starostwo Powiatowe	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów									Środki własne	
Zagrożenie poważnymi awariami przemysłowymi	Przeciwdziałanie wystąpieniu poważnych awarii oraz uwzględnienie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz tzw. Decyzjach środowiskowych	Gmina Pińczów	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów									Środki własne Środki UE	Zadanie ciągłe, realizowane w zależności od możliwości oraz zapotrzebowania
	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi w tytułu poważnych awarii	Gmina Pińczów Starostwo Powiatowe	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów									Środki własne	

XI. ZARZĄDZANIE OCHRONĄ ŚRODOWISKA

11.1. Ogólne zasady zarządzania ochroną środowiska

Zarządzanie ochroną środowiska powinno opierać się na następujących zasadach, wynikających z polityki ekologicznej Polski i Unii Europejskiej: przezorności, integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi, równego dostępu do środowiska przyrodniczego, regionalizacji, uspołecznienia, „zanieczyszczający płaci”, prewencji, stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT), subsydiarności, skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej.

Zarządzanie środowiskiem opiera się na wykorzystaniu:

- instrumentów prawnych – ustaw i rozporządzeń, dających odpowiednie kompetencje organom administracji rządowej i samorządowej oraz organom administracji specjalnej
- instrumentów finansowych – opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjnych kar pieniężnych, funduszy celowych,
- instrumentów społecznych – współdziałania i partnerstwa, edukacji ekologicznej, komunikacji społecznej,
- instrumentów strukturalnych – strategii i programów wdrożeniowych.

Zarządzanie ochroną środowiska na szczeblu gminy dotyczy zadań własnych oraz koordynacji zadań realizowanych przez jednostki organizacyjne, podmioty gospodarcze – uznanych za ważne dla stanu środowiska naturalnego. W realizacji programu uczestniczą:

- podmioty prowadzące działania organizacyjne i zarządzające programem,
- podmioty uczestniczące w realizacji poszczególnych zadań,
- jednostki kontrolujące realizację programu oraz efekty,
- mieszkańcy, jako końcowy beneficjent programu.

Organem odpowiedzialnym za realizację programu jest Burmistrz Miasta i Gminy, który jest zobowiązany do składania cyklicznych raportów Radzie Miejskiej. Realizacja programu wymaga współdziałania z organami administracji rządowej i samorządowej oraz administracji specjalnej, w kompetencjach której znajdują się sprawy kontroli stanu środowiska.

11.2. Propozycje rozwiązań służących zapobieganiu, ograniczaniu lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją projektu POŚ

DZIAŁANIA ŁAGODZĄCE

Są to środki zmierzające do zmniejszenia lub nawet eliminacji negatywnego oddziaływania na element środowiska społecznego lub przyrodniczego.

DZIAŁANIA KOMPENSUJĄCE

Są to działania najczęściej niezależne od przedsięwzięcia inwestycyjnego, których celem jest kompensacja znaczącego niekorzystnego oddziaływania na środowisko, jakie jest spowodowane realizacją tego przedsięwzięcia.

Zgodnie z art. 41 ustawy Prawo ochrony środowiska, projekt kompensacji przyrodniczej może być zawarty w prognozie oddziaływania na środowisko planów, programów i strategii.

Natomiast zgodnie z art. 75 ustawy Prawo ochrony środowiska kompensacja przyrodnicza może być realizowana tylko wówczas, gdy „ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa”.

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach "Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów ", które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej: inwestycje wodociągowe i kanalizacyjne, inwestycje dotyczące rozbudowy dróg. Zadania te wykonywane są głównie przez gminę. Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania.

Do rozwiązań zapobiegających lub ograniczających ewentualne negatywne oddziaływania na środowisko należą:

- zminimalizowanie konieczności wycinki drzew związanych z nowymi inwestycjami – lokalizacja inwestycji powinna w jak najmniejszym stopniu odbywać się kosztem istniejącego drzewostanu,
- zaplanowanie miejsc do nasadzeń drzew, niekolidujących z planami zagospodarowania przestrzennego,
- zapobieganie powstawaniu oraz niewłaściwemu postępowaniu z powstałymi odpadami w trakcie prowadzenia prac inwestycyjnych oraz w fazie eksploatacji,
- zapobieganie zwiększonej emisji hałasu w związku z prowadzeniem prac – korzystanie z nowoczesnych maszyn w dobrym stanie technicznym, ograniczenie działań do pory dziennej,
- wprowadzania nasadzeń w obszarach o zwieszonym ruchu kołowym, w celu ochrony przed hałasem komunikacyjnym, związanym np. ze zwiększeniem presji turystycznej
- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- prowadzenie kontroli zakładów przemysłowych w zakresie emisji zanieczyszczeń powietrza, ścieków,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

W stosunku do konkretnych inwestycji realizowanych przez gminę należy przewidzieć odrębne działania zapobiegające naruszeniom zasobów środowiskowych. Urząd Miejski prowadzi nadzór nad tymi działaniami. I tak:

- realizacja zadań rozbudowy infrastruktury sieciowej – wodociągowej i kanalizacyjnej- (opracowanie koncepcji budowy zgodnej z warunkami ukształtowania terenu i rzeczywistymi potrzebami długoterminowymi, odpowiednie zabezpieczenie terenu prac ziemnych, właściwe postępowanie ze sprzętem, powstałymi odpadami, przestrzeganie dziennej pory prowadzenia prac, odtworzenie szaty roślinnej naruszonej w czasie budowy),
- realizacja zadań modernizacji i rozbudowy dróg (dopasowanie technologii, zabezpieczenie spływu z nawierzchni jezdni, odpowiednie zabezpieczenie terenu prac ziemnych, odpowiednie zabezpieczenie krzyżujących się instalacji, właściwe postępowanie ze sprzętem, powstałymi odpadami, przestrzeganie dziennej pory prowadzenia prac, odtworzenie szaty roślinnej naruszonej w czasie budowy, budowy przejść dla zwierząt),

- realizacja zadań termomodernizacji obiektów i wymiany źródeł ciepła (opracowanie technologii, dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt, korzystanie z nowoczesnych technologii i urządzeń niskoemisyjnych). Działaniem wskazanym przed przystąpieniem do prac termomodernizacyjnych jest ekspertyza ornitologa i chiropterologa stwierdzająca obecność ptaków i nietoperzy lub ich brak w danym obiekcie. W sytuacji stwierdzenia obecności ptaków czy nietoperzy, należy dostosować terminy i sposób wykonywania prac do okresów lęgu, rozrodu lub hibernacji ptaków i nietoperzy, zabezpieczając z wyprzedzeniem szczeliny przed zajęciem ich przez ptaki i nietoperze. Podczas prowadzenia prac inwestycyjnych w takich budynkach należy uzyskać (przed rozpoczęciem prac) zezwolenie, o którym mowa w art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2014 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. 2024., poz. 54 ze zmianami). Po zakończeniu prac należy umożliwić im dalsze gniazdowanie lub zapewnić siedliska zastępcze.

W zależności od rodzaju realizowanej inwestycji może wystąpić konieczność uzgodnień z właściwymi organami ochrony środowiska.

XII. WDRAŻANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY PIŃCZÓW

12.1. Środki finansowe na realizację "Programu..."

Na wdrażanie programu ochrony środowiska mogą być przeznaczone:

- środki własne,
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,
- kredyty i pożyczki o oprocentowaniu preferencyjnym udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin i powiatów,
- obligacje,
- dotacje z funduszy krajowych i zagranicznych.

Podstawowymi źródłami środków zewnętrznych, z których mogą korzystać samorządy dla realizacji programów ochrony środowiska to:

- Budżet Państwa,
- Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Narodowy, Wojewódzki),
- Fundusze UE,
- Fundacje i fundusze wspierające ochronę środowiska.

ŚRODKI WŁASNE SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Do uzyskania niektórych dotacji konieczne jest zainwestowanie w przedsięwzięcie własnych środków na wymaganym poziomie.

NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.

Narodowy Fundusz prowadzi samodzielną gospodarkę finansową, działając na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska i zgodnie z unijną zasadą „zanieczyszczający płaci”. Czerpie przychody głównie z opłat i kar za korzystanie ze środowiska, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych, opłat sektora energetycznego, opłat wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych.

Narodowy Fundusz zapewnia wykorzystanie funduszy zagranicznych, przeznaczonych na ochronę środowiska, m.in. z Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Programu LIFE+, Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Wpływy uzyskane przez Polskę w międzynarodowych transakcjach sprzedaży uprawnień do emisji dwutlenku węgla w ramach Protokołu z Kioto, zasilają System zielonych inwestycji (GIS - Green Investment Scheme), który wspiera inwestycje z zakresu ochrony klimatu i redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Dofinansowanie przedsięwzięć odbywa się przez udzielanie:

- zwrotnych oprocentowanych pożyczek,

- bezzwrotnych dotacji, w tym:
 - dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych,
 - dokonywanie częściowych spłat kapitału kredytów bankowych,
 - dopłaty do oprocentowania lub ceny wykupu obligacji,
 - dopłaty do demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Główną formą dofinansowania działań przez NFOŚiGW są oprocentowane pożyczki i dotacje. Planowanie i realizacja dofinansowania przedsięwzięć odbywa się, zgodnie z preferencjami, wg listy programów priorytetowych. Jako priorytetowe traktuje się w szczególności te przedsięwzięcia, których realizacja wynika z konieczności wypełnienia zobowiązań Polski wobec Unii Europejskiej.

Szczegółowe informacje można uzyskać pod adresem: nfosigw.gov.pl oraz w siedzibie Funduszu w Warszawie przy ul. Konstruktorskiej 3a.

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W KIELCACH

Rolą wojewódzkiego funduszu jest wspieranie finansowe przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu regionalnym, a podstawowym źródłem ich przychodów są wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych. W każdym województwie WFOŚiGW przygotowują na wzór NFOŚiGW listy zadań priorytetowych, które mogą być finansowane z ich środków oraz zasady i kryteria, które będą obowiązywać przy wyborze zadań do realizacji.

Fundusze oprócz udzielania pożyczek i przyznawania dotacji, zgodnie z art. 411 ust. 1 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska, mogą także:

- udzielać dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek,
- wносить udziały spółek działających w kraju,
- nabywać obligacje, akcje i udziały spółek działających w kraju.

Głównym celem WFOŚiGW w Kielcach jest poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez:

- stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku w województwie świętokrzyskim,
- pełne oraz zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej na ochronę środowiska, w odniesieniu do pięciu dziedzinowych celów środowiskowych (priorytetów):
 - ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi;
 - racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi;
 - ochrona atmosfery oraz ochrona przed hałasem;
 - ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów;
 - inne działania ochrony środowiska, w tym szeroko rozumiana edukacja ekologiczna na rzecz zrównoważonego rozwoju.

W latach 2018-2029 realizowany jest program **Czyste Powietrze**, który stwarza możliwość uzyskania wsparcia finansowego przez osoby fizyczne, właścicieli domów jednorodzinnych na: wymianę starych źródeł ciepła (pieców i kotłów na paliwa stałe) oraz zakup i montaż nowego źródła ciepła, spełniających wymagania programu,

- docieplenie przegród budynku,
- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej,
- montaż lub modernizację instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej,
- instalację odnawialnych źródeł energii (kolektorów słonecznych i instalacji fotowoltaicznej),
- montaż wentylacji mechanicznej z odzyskaniem ciepła.

Dla osób fizycznych uruchomiony jest Program priorytetowy **Mój prąd** – program polega na wsparciu w formie dotacji rozwoju mikroinstalacji fotowoltaicznych (PV).

- *Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych*

Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych (RFIL) to program, w ramach którego rządowe środki trafiają do gmin, powiatów i miast w całej Polsce na inwestycje bliskie ludziom (np. budowę żłobków, przedszkoli czy drogi). Wsparcie jest bezzwrotne i pochodzi z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

- *Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych*

Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych realizowanych przez gminy, powiaty i miasta lub ich związki w całej Polsce. Wsparcie dotyczy wielu dziedzin życia społecznego i gospodarczego, w tym również działań i inwestycji w obszarze energetyki i odnawialnych źródeł energii.

- *Program Stop Smog*

Program przeznaczony jest dla osób ubogich energetycznie, którzy są właścicielami lub współwłaścicielami budynków mieszkalnych jednorodzinnych oraz gmin realizujących przedsięwzięcia niskoemisyjne w budynkach jednorodzinnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy. Gmina w ramach zaplanowanego przedsięwzięcia może ująć te dwie grupy budynków. Program obsługiwany jest przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

XIII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

- Gmina Pińczów położona jest w południowej części województwa świętokrzyskiego w rejonie zwanym „Ponidzie”, na wysokości 220-250 m n.p.m., na terenie Niecki Nidziańskiej. Powierzchnia gminy wynosi łącznie 21 283 ha, w tym 1 433 ha stanowi obszar miasta Pińczów. Ludność gminy to 19 240 mieszkańców (stan na 31.12.2023), w tym miasto – 9 721 mieszkańców (tj. 50% ludności gminy ogółem). Gęstość zaludnienia dla całej gminy wynosi 90,4 osoby/km². W skład gminy wchodzi 41 sołectw. Największym ośrodkiem usługowym i gospodarczym, pełniącym jednocześnie rolę gminnego i zarazem powiatowego centrum administracyjno-usługowego jest położone centralnie miasto Pińczów.
- Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski (wg J. Kondrackiego) gmina Pińczów położona jest na obszarze 5 mezoregionów Niecki Nidziańskiej. Są to: Niecka Połaniecka, Garb Pińczowski, Dolina Nidy, Niecka Solecka i Garb Wodzisławski. Duże zróżnicowanie poszczególnych mezoregionów sprawia, że gmina posiada bardzo zróżnicowany krajobraz i rzeźbę terenu.
- Gmina Pińczów położona jest na obszarze lewostronnego dorzecza Wisły. Hydrograficznie wchodzi w obręb zlewni rzeki Nidy. Większym dopływem Nidy jest rzeka Mierzawa. Woda z wyżynnych terenów spływa do dolin drobnymi ciekami, stałymi bądź okresowymi. Należą do nich: w północnej części gminy - Struga Podłęska, w rejonie Bogucic - Bogucanka oraz w południowo-zachodniej części - Mozgawianka.
- Teren gminy Pińczów położony jest w całości na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 409 - Niecka Miechowska SE. Jest to zbiornik mający charakter szczelinowo-porowy o łącznych zasobach dyspozycyjnych 288 m³/d. Na obszarze gminy znajdują się cztery poziomy wodonośne: kredowy, trzeciorzędowy i dwa horyzonty: czwartorzędowy w dolinie Nidy, czwartorzędowy na wysoczyźnie.
- Na terenie gminy w 2023 roku zarejestrowanych było 1 843 podmiotów gospodarczych (według klasyfikacji REGON), z czego około 93% z sektora prywatnego. Do największych grup branżowych należy działalność z kategorii handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, a następnie działalność związaną z budownictwem oraz z przetwórstwem.
- Na terenie Miasta i Gminy Pińczów w strukturze jakościowej gleb przeważają grunty średniej i wysokiej klasy bonitacyjnej, wchodzące w skład kompleksów pszennych, które stanowią ponad 60% ogólnego areалу gruntów ornych. Gleby najlepszych klas I–II, obejmujące powierzchnię 478 ha, stanowią ponad 4% ogółu gruntów ornych. Prawie 40% gruntów ornych zajmują gleby IV klasy. Na terenie gminy dominują gleby o dobrej i bardzo dobrej przydatności rolniczej, z dużym udziałem najcenniejszych kompleksów glebowych: pszenne dobre i pszenne wadliwe.
- Wśród gospodarstw rolnych występują przede wszystkim indywidualne gospodarstwa rodzinne i najczęściej drobnotowarowe o powierzchni do 5 ha. Według danych Spisu Rolnego z 2020 roku, na opisywanym terenie istnieje 1 761 gospodarstw prowadzących

działalność rolniczą o łącznej powierzchni 12 439,19 ha. Rolnictwo oparte jest na uprawie gruntów ornych i produkcji roślinnej, a co za tym idzie również hodowli zwierząt gospodarskich.

- Spośród występujących na terenie gminy kopalin największe znaczenie mają: osady chemiczne (gipsy), utwory węglanowe (wapienie) oraz utwory okrzewane (piaski i żwiry). Wschodnie gipsów koncentrują się w północno-wschodniej części gminy, w rejonie Chwałowic, Szarbkowa, Unikowa i Borkowa oraz w południowej części w sąsiedztwie Bogucic, Leszcz, Gacek, Marzęcina, Woli Zagojskiej, Winiar oraz Zagości.
- Wskaźnik lesistości dla gminy Pińczów wynosi 21,2%. Według danych GUS (Bank Danych Regionalnych) powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy Pińczów wynosi wg stanu na 31.12.2023r. 4590,91 ha, w tym lasy ogółem zajmują obszar o powierzchni 4 517,04 ha. Pod względem własności blisko 80% stanowią lasy państwowe. Na terenie gminy Pińczów występują elementy środowiska przyrodniczego, które z uwagi na wysokie wartości objęte zostały różnymi formami ochrony wprowadzonymi na podstawie przepisów ogólnych z zakresu ochrony środowiska oraz miejscowych aktów prawnych:
 - Parki Krajobrazowe: Nadnidziański Park Krajobrazowy, Kozubowski Park Krajobrazowy, Szaniecki Park Krajobrazowy
 - Obszary Chronionego Krajobrazu: Nadnidziański Obszar Chronionego Krajobrazu, Kozubowski Obszar Chronionego Krajobrazu
 - Rezerваты przyrody: Krzyżanowice, Grabowiec, Skowronno, Winiary Zagojskie, Polana Polichno, Pieczyska i Skotniki Górne
 - Obszary Natura 2000: Ostoja Nidziańska PLH260003, Dolina Nidy PLB260001, Ostoja Kozubowska PLH260029, Ostoja Stawiany PLH260033
 - 1 stanowisko dokumentacyjne: Wąwozy lessowe w Bugaju
 - 10 użytków ekologicznych;
 - 18 pomników przyrody.

Aktualnie obszarami interwencji na terenie gminy, czyli obszarami stwarzającymi nadal problemy środowiskowe są: wody powierzchniowe, zasoby przyrodnicze, powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny, infrastruktura kanalizacyjna, gospodarka odpadami.

Na podstawie wskazanych obszarów interwencji dla gminy określono cele ekologiczne, które powinny być realizowane w następujących kierunkach interwencji:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza
- Zagrożenia hałasem
- Pola elektromagnetyczne
- Gospodarowanie wodami
- Gospodarka wodno-ściekowa
- Zasoby geologiczne
- Gleby
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

- Zasoby przyrodnicze
- Zagrożenie poważnymi awariami przemysłowymi

Głównymi priorytetami (w perspektywie do roku 2030) dla gminy są:

- Poprawa stanu środowiska na terenie gminy Pińczów w poszczególnych jego obszarach interwencji
- Przyjazny środowisku naturalnemu rozwój gospodarczy gminy Pińczów

Gmina po dwóch latach wdrażania opracowanej strategii ochrony środowiska będzie zobowiązana do sporządzenia Raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska, w którym zostaną przeanalizowane podejmowane działania i określony zostanie stan realizacji założonych celów. Program ochrony środowiska jest zatem dokumentem, który w sposób stały będzie wspomagać ochronę środowiska na terenie gminy Pińczów, a także będzie stanowić podstawę do ubiegania się o dofinansowania na inwestycje prośrodowiskowe.